

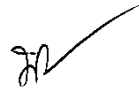
มาตรฐานพิธีการ : แนวปฏิบัติสำหรับศาสนพิธีกร
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗)

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

คำนำ

คู่มือมาตรฐานพิธีการ : แนวปฏิบัติสำหรับศาสนพิธีกร ฉบับนี้ ได้รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับศาสนพิธีเบื้องต้น ทานพิธี การถวายสังฆทาน การถวายผ้ากฐินหรือการทอดกฐิน การถวายผ้าป่า (สามัคคี) การถวายทานต่าง ๆ การทำบุญในพิธีทำบุญทั่วไป งานอวมงคล พิธีงานศพ พิธีสวดพระอภิธรรม งานฌาปนกิจ - พระราชเพลิงศพตัวอย่างพิธีฌาปนกิจศพ ตัวอย่างคำกลอน/ผญาตลอดทั้งนำเอาคำกล่าวบูชาและคำถวายต่าง ๆ มาประกอบไว้ในเอกสารฉบับนี้ด้วย

ในการนี้จึงขอแนะนำคู่มือมาตรฐานพิธีการ : แนวปฏิบัติสำหรับศาสนพิธีกร เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับนำไปใช้ประโยชน์และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจเพื่อการศึกษาต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรวัส อินทวิ

๓๐ กันยายน ๒๕๖๗

สารบัญ

หน้า

คู่มือมาตรฐานพิธีการ : แนวปฏิบัติสำหรับศาสนพิธีกร

ศาสนพิธีเบื้องต้น.....	๑
ทานพิธี	๓
การถวายสังฆทาน	๔
การถวายผ้ากฐินหรือการทอดกฐิน	๕
การถวายผ้าป่า (สามัคคี).....	๘
การถวายทานต่าง ๆ.....	๙
การทำบุญในพิธีทำบุญทั่วไป	๑๐
งานอวมงคล พิธีงานศพ	๒๐
พิธีสวดพระอภิธรรม.....	๒๐
งานฌาปนกิจ – พระราชเพลิงศพ.....	๒๒
ตัวอย่างพิธีฌาปนกิจศพ	๒๒
ตัวอย่างคำกลอน/ผญา.....	๔๐
คำกล่าวบูชาและคำถวายต่าง ๆ	๖๑
คณะกรรมการ.....	๗๑

มาตรฐานพิธีการ : แนวปฏิบัติสำหรับศาสนพิธีการ

ศาสนพิธีเบื้องต้น

พิธี คือ แนวทางหรือข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานที่เป็นรูปแบบ เป็นต้นว่างานใดสมควรจะดำเนินการอย่างไร เมื่อได้ดำเนินการตามแนวทางหรือข้อเสนอแนะ นั้นแล้ว งานเหล่านั้นจะดำเนินไปด้วยความราบรื่น รวดเร็ว เรียบร้อย ถูกต้อง ตามขนบธรรมเนียมประเพณี สำเร็จลุล่วงตามจุดหมายของงาน ไม่ขัดข้องหรือวุ่นวาย

พิธีเป็นวัฒนธรรม ประเพณีของชาติ เป็นวิถีชีวิตของประชาชน ในแต่ละสังคมจะมีพิธีการที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาตามความเชื่อของคนในสังคมนั้น ๆ ด้วยเหตุนี้ พิธีจึงมี รูปแบบการปฏิบัติหลากหลาย แม้ในปัจจุบันก็มีรูปแบบการปฏิบัติพิธีแตกออกไปตามความเห็นของแต่ละสำนักทำให้มีข้อถกเถียงกันเสมอเพื่อจุดหมายที่จะให้การปฏิบัติ พิธีมีรูปแบบและแนวทางการปฏิบัติเป็นแนวเดียวกันจึงได้รวบรวมแนวปฏิบัติพิธีที่เป็นแนวทางกลาง ๆ มาแสดงไว้พอเป็นข้อสังเกต

การจัดงานศาสนพิธี คือ การประกอบพิธีทางศาสนาจะมีบุคคลประเภทหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการในเรื่องพิธี มีชื่อเรียกกันหลากหลาย เช่น มรรคนายก อุบาสก เจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน แต่ในที่นี้จะขอเรียกบุคคลนี้ว่า **ศาสนพิธีกร** แปลว่า ผู้ดำเนินการพิธีทางศาสนา ศาสนพิธีกรนี้มีหน้าที่ควบคุมปฏิบัติจัดการตลอดถึงให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ในการจัดพิธีการทางพระพุทธศาสนา

ศาสนพิธีกรที่ดี จะต้องประกอบด้วย คุณสมบัติหลายประการ เป็นต้นว่า

๑. มีความรอบรู้ในเรื่องศาสนพิธีอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง
๒. มีความสามารถในการปฏิบัติงานไม่เคอะเขินประหม่า
๓. มีความรอบคอบละเอียดถี่ถ้วนในเรื่องอุปกรณ์และลำดับพิธี
๔. มีกิริยาจาและมารยาทเรียบร้อยการแต่งกายการวางตนเหมาะสม
๕. มีการตัดสินใจที่ฉับไวและถูกต้องสามารถแก้ไขข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในพิธีได้ทันการ

ศาสนพิธี คือพิธีทางศาสนาในที่นี้หมายถึงศาสนาพุทธ แบ่งลักษณะรูปแบบ ประเภทได้มากมาย เช่น พิธีงานมงคล พิธีงานอวมงคล พิธีงานราษฎร์ พิธีงานหลวง พิธีงานทางราชการ พิธีงานชาวบ้าน ฯลฯ หนังสือศาสนพิธีฉบับกรมการศาสนา ได้รวบรวมพิธีเหล่านั้นไว้เป็น ๔ ประเภท คือ

๑. กุศลพิธี ได้แก่ พิธีที่ประกอบขึ้นเพื่อความดีเพื่อสิริมงคลเฉพาะตน เช่น พิธีอุปสมบท พิธีรักษาศูภะ พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ เป็นต้น
๒. บุญพิธี ได้แก่ พิธีที่ประกอบขึ้นเพื่อบุญกุศลและความเป็นสิริมงคลแก่ตนครอบครัวญาติมิตรผู้ที่เคารพรักใคร่นับถือแก่สถานที่หรือเพื่อบุคคลที่ล่วงลับที่ประสงค์จะอุทิศผลบุญไปให้

๓. ทานพิธี ได้แก่พิธีถวายสิ่งของต่าง ๆ ที่ทั้งเป็นการถวายแก่ส่วนรวม เช่นสังฆทานกฐินทาน หรือถวายเฉพาะบุคคล เช่น ถวายยารักษาโรค ถวายอาหาร ถวายไทยธรรม เป็นต้น

๔. ปกิณกพิธี ได้แก่ พิธีเบ็ดเตล็ดที่ไม่อยู่ใน ๓ ประเภทข้างต้น เช่น พิธีพุทธาภิเษก พิธีมังคลาภิเษก พิธีวางศิลาฤกษ์ พิธียกข่อฟ้า เป็นต้น

ในพิธีทั้ง ๔ ประเภทนั้น ถ้าจะกล่าวให้สั้นลง คงได้ ๒ ประเภท คือ งานมงคล ได้แก่ พิธีที่ประกอบเพื่อความดี ความสุข ความเจริญ บุญกุศล สิริมงคล ทั้งแก่ตน สถานที่และผู้อื่น กับงาน

อวมงคล ได้แก่ พิธีประกอบเพื่อถวายหรืออุทิศบุญกุศลให้ผู้อื่นในรวมความว่า งานศาสนพิธีต่าง ๆ ที่จัดกันทั่วๆ ไปมีจุดมุ่งหมายเพียง ๒ ประการ เท่านั้น ศาสนพิธีที่จะปฏิบัติพิธีต่าง ๆ พึงศึกษาหลักการของศาสนพิธีทั้ง ๒ ประเภทนั้น

การจัดพิธีดังกล่าวมีรูปแบบการจัดเป็น ๒ ลักษณะ คือ พิธีที่ชาวบ้านจัดกันตามประเพณีนิยมการจัดลักษณะนี้ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน ต่างปฏิบัติตามความเชื่อที่ถือปฏิบัติกันสืบมาจนเคยชินเคยปฏิบัติเช่นไรก็ปฏิบัติไปเช่นนั้นตามแบบของวัดตามแบบของหมู่บ้านหรือของสังคมนั้น ๆ วัดหนึ่งหมู่บ้านหนึ่งสังคมหนึ่งก็จัดกันไปตามแบบของตนลักษณะนี้ขอเรียกว่า พิธีแบบชาวบ้านหรือพิธีท้องถิ่นและพิธีที่ส่วนราชการต่าง ๆ จัดขึ้นมีรูปแบบขั้นตอนมีกำหนดเวลาไม่ว่าจะจัดที่ตำบล อำเภอ จังหวัดอะไรก็จะปฏิบัติเหมือน ๆ กัน การจัดพิธีลักษณะเช่นนี้เรียกว่า พิธีแบบทางราชการ การจัดพิธีทั้ง ๒ ลักษณะนี้ มีลำดับขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ ๑) การเตรียมการ ๒) การปฏิบัติการ ๓) การสรุปงานปฏิบัติก่อนจะจัดงานพิธี ปฏิบัติก่อนพิธีและระหว่างพิธี ปฏิบัติหลังเสร็จพิธี

ทานพิธี

การถวายทาน เป็นการทำบุญหรือทำความดีประการหนึ่ง ตามหลักการทำบุญของพระพุทธศาสนา ๓ ประการ คือ ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการให้ทาน ศีลมัย บุญสำเร็จ ด้วยการรักษาศีล ภาวนามัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา

การถวายทาน มี ๒ ประเภท คือ การให้หรือการถวายเครื่องอุปโภคบริโภคให้แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง เรียกว่า ปาฏิบุคลิกทาน ประการหนึ่ง และการให้หรือการถวาย โดยให้หรือถวาย โดยผู้ให้หรือผู้ถวาย มีความตั้งใจถวายหรือให้เป็นสาธารณะไม่เจาะจงผู้ใด ไม่ว่าผู้รับจะเป็นพระภิกษุหรือสามเณร ซึ่งเป็นการถวายอุทิศให้แก่สงฆ์จริง ๆ เรียกว่า สังฆทาน อีกประการหนึ่ง หลักการเกี่ยวกับการถวายทานแต่พระสงฆ์

๑. หลักสำคัญของการถวายทานแต่พระภิกษุสามเณร ต้องตั้งใจถวายจริง ๆ

๒. จัดเตรียมทานวัตถุที่จะถวายให้เสร็จเรียบร้อย ตามศรัทธาและทันถวาย ถ้าเป็นภัตตาหาร จีวร และคิลานเภสัช ซึ่งเป็นวัตถุยกประเคนได้ ต้องประเคน เว้นแต่ถ้าไม่อยู่ในกาล ที่จะประเคน ก็เพียงแต่นำไปตั้งไว้ ณ เบื้องหน้าพระสงฆ์ ดังนั้น ถ้าเป็นการถวายทานที่ถูกต้อง ต้องจัดถวายทานให้ถูกต้องตามกาลนั้น ๆ ถ้าเป็นเครื่องเสนาสนะ ซึ่งเป็นสิ่งก่อสร้างกับที่ และเป็นของใหญ่ใช้ติดที่ ก็ต้องเตรียมการตามสมควรและถูกต้องตามประเพณีปฏิบัติ

๓. แจ้งความประสงค์ที่จะถวายทานให้พระภิกษุสงฆ์ทราบ และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ พร้อมทั้งแจ้งความประสงค์ในการที่จะนิมนต์พระสงฆ์รับการถวายทานจำนวนเท่าใด

๔. ถ้ามีความประสงค์จะถวายทานร่วมกับพิธีการอื่น ๆ ก็ต้องเป็นเรื่องของงานพิธี แต่ละอย่างไป เมื่อถึงเวลาจะถวายทานก็ดำเนินการในส่วนของพิธีถวายทาน

๕. สิ่งที่เหมาะสมถวายเป็นทานตามพระวินัย

๕.๑ เครื่องนุ่งห่ม ได้แก่ ไตรจีวร สบง อังสะ หรือผ้าเช็ดตัว

๕.๒ บิณฑบาต ได้แก่ ภัตตาหาร น้ำดื่ม น้ำปานะ

๕.๓ เสนาสนะ ได้แก่ กุฏิ ศาลาบำเพ็ญกุศล

๕.๔ คิลานเภสัช หรือยารักษาโรค คู่มือการปฏิบัติศาสนพิธีเบื้องต้น

๖. สิ่งของที่ควรถวายเป็นทานตามที่ปรากฏในพระสูตร ได้แก่ (๑) อันนัง ให้อาหาร (๒) ปานัง ให้น้ำร้อน-น้ำเย็น น้ำอัฐฐบาน (๓) วัตถัง ให้ผ้าห่ม (๔) ยานัง ให้ยานพาหนะ (๕) มาลัง ให้ดอกไม้ที่มีกลิ่นหอม (๖) คันธัง ให้ของหอมต่าง ๆ (๗) วิเลปะนัง ให้เครื่องทาต่าง ๆ (๘) เสยยัง ให้ที่นอนหอมมุ้ง (๙) วะสะถัง ให้ที่อยู่อาศัย (๑๐) ทีเปยยัง ให้ประทับ หรือให้แสงสว่าง

การถวายสังฆทาน

การถวายสังฆทาน คือ การถวายทานที่อุทิศแก่สงฆ์ ซึ่งต้องเป็นการตั้งใจถวาย แก่สงฆ์จริง ๆ ไม่เห็นแก่หน้าพระภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นภิกษุหรือสามเณร เป็นพระสงฆ์เถระ หรือพระสงฆ์อันดับ ถ้าเจาะจงจะถวายพระภิกษุรูปใดแล้ว ก็จะเป็นเหตุให้มีจิตใจชั่วแว่วเกิดความ ยินดียินร้ายไปตามบุคคลที่รับสังฆทานนั้น จะเป็นภิกษุหรือสามเณร จะเป็นรูปเดียวหรือหลายรูป ก็ถือว่าเป็นการถวายสังฆทานทั้งสิ้น และถือว่าเป็นผลสำเร็จในการถวายสังฆทานแล้ว เนื่องจาก ผู้รับสังฆทานที่ถวาย

ถือเป็นการรับในนามสงฆ์ ซึ่งสงฆ์จัดมาหรือเป็นผู้มาถึงเฉพาะหน้าในขณะ ตั้งใจถวายสงฆ์แล้ว ซึ่งการถวายทานที่อุทิศให้เป็นของสงฆ์จริง ๆ นี้ ในครั้งพุทธกาลมีแบบแผน ในการถวายสังฆทาน ๗ ประการ คือ

๑. ถวายแก่หมู่ภิกษุและภิกษุณี มีพระพุทธรเจ้าเป็นประมุข
๒. ถวายแก่หมู่ภิกษุ มีพระพุทธรเจ้าเป็นประมุข
๓. ถวายแก่หมู่ภิกษุณี มีพระพุทธรเจ้าเป็นประมุข
๔. ถวายแก่หมู่ภิกษุและภิกษุณี ไม่มีพระพุทธรเจ้าเป็นประมุข
๕. ถวายแก่หมู่ภิกษุ ไม่มีพระพุทธรเจ้าเป็นประมุข
๖. ถวายแก่หมู่ภิกษุณี ไม่มีพระพุทธรเจ้าเป็นประมุข
๗. ร้องขอต่อสงฆ์ให้ส่งใคร ๆ ไปรับแล้วถวายแก่ผู้นั้น

การเตรียมการ

๑. จัดเตรียมทานวัตถุที่ต้องการถวายให้เสร็จเรียบร้อย ตามศรัทธาและทันเวลาถวาย เช่น อาหารคาว อาหารหวาน น้ำดื่ม เครื่องกระป๋อง อาหารแห้ง ของใช้ต่าง ๆ ที่พระสงฆ์ใช้ได้ ไม่ผิดพระวินัย (ถ้าอยู่ในกาล คือ เช้า ถึงก่อนเวลาเที่ยงวัน ให้พระเคนได้ แต่ถ้าอยู่นอกกาลไม่ต้อง พระเคนเพียงแต่ตั้งไว้ ณ เบื้องหน้าพระภิกษุ และให้พระเคนได้เฉพาะวัตถุที่พระเคนนอกกาลได้ เท่านั้น)

๒. จัดเตรียมดอกไม้ธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย
๓. แจ้งความประสงค์ที่จะถวายทานนั้น ๆ ให้พระสงฆ์ทราบ
๔. เตรียมนิมนต์พระสงฆ์ที่จะรับสังฆทาน
๕. จัดเตรียมสถานที่ หรือนัดหมายสถานที่ที่จะถวายสังฆทานให้พระสงฆ์ทราบ

แนวทางปฏิบัติ

๑. พระสงฆ์มาถึงยังสถานที่ที่จะทำพิธีถวายสังฆทาน (ที่บ้านหรือที่วัด) ตามที่กำหนด และนิมนต์พระสงฆ์ไว้

๒. นิมนต์พระสงฆ์นั่งยังอาสนสงฆ์ที่จัดเตรียมไว้ตามจำนวนที่จะถวายสังฆทาน
๓. นำเครื่องสังฆทานมาตั้งเรียงไว้ ณ เบื้องหน้าพระสงฆ์
๔. จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย กราบ ๓ ครั้ง
๕. อาราธนาศีล ดังนี้

“มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะนัตถายะ ติสระเณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ. พุติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะนัตถายะ ติสระเณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ. ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะนัตถายะ ติสระเณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ.”

๖. พระสงฆ์ให้ศีล

๗. กล่าวนโม ๓ จบ ดังนี้

“นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ. นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ. นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.” จบ

๘. กล่าวคำถวายสังฆทาน (ในกรณีถวายสังฆทานเพื่อความสุขความเจริญของตนเอง) ดังนี้

“อิมานิ มะยัง ภันเต, ภัตตานิ สะปะริวารานิ, ภิกขุสังฆัสสะ, โธณะชยามะ, สาธุ โน ภันเต, ภิกขุสังโฆ, อิมานิ, ภัตตานิ, สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณหาตุ, อัมहाกัง, ทิฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ.”

คำแปล “ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวาย, ภัตตาหาร กับทั้ง บริวาร เหล่านี้, แต่พระสงฆ์, ขอพระสงฆ์โปรดรับภัตตาหาร, กับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้, ของ ข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อประโยชน์และความสุข, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ตลอดกาลนานเทอญฯ”

๙. คำกล่าวถวายสังฆทาน (ในกรณีเพื่ออุทิศให้ผู้ตาย) ดังนี้

“อิมานิ มะยัง ภันเต, มะตะกะภัตตานิ, สะปะริวารานิ, ภิกขุสงฆ์สสสะ, โธณชะยามะ สาธุ โน ภันเต, ภิกขุสงฆ์, อิมานิ มะตะกะภัตตานิ, สะปะริวารานิ, ปฏิกัณหาตุ, อัมหากัญเจะ, มาตาปิตุ, อาทีนัญจะ, ญาตะกานัง, กาละกะตานัง, ทิฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ.”

คำแปล “ข้าแต่ พระสงฆ์ผู้เจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวายภัตตาหารเพื่อผู้ล่วงลับไปแล้ว, พร้อมกับของ บริวารทั้งหลายเหล่านี้, แก่พระภิกษุสงฆ์, ขอพระภิกษุสงฆ์, โปรดรับภัตตาหาร เพื่อผู้ล่วงลับไปแล้ว, พร้อมกับทั้งของบริวารทั้งหลายเหล่านี้, ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อประโยชน์, เพื่อความสุข, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายด้วย, แก่ญาติทั้งหลายผู้ล่วงลับไปแล้วด้วย, มีบิดามารดา เป็นต้น, ตลอดกาลนานเทอญ.”

๑๐. พระสงฆ์รับ “สาธุ”

๑๑. ประเคนวัตถุที่จะถวายสังฆทาน (ถ้านอกกาลคือหลังเที่ยงวันให้ประเคนเฉพาะผ้าไตร หรือเครื่องสังฆทานที่ไม่ใช่อาหาร)

๑๒. พระสงฆ์อนุโมทนา

๑๓. ผู้ถวายสังฆทาน กรวดน้ำ-รับพร –เสร็จพิธีถวายสังฆทาน-

การถวายผ้ากฐินหรือการทอดกฐิน

การถวายผ้ากฐินหรือการทอดกฐิน ถือเป็นการถวายทานที่มีกาลเวลา คือ เป็นการถวายทาน ภายหลังวันออกพรรษา คือ ในระหว่างวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ จนถึงวันเพ็ญ เดือน ๑๒ (ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒) และเพื่อให้ได้ทราบถึงสาเหตุที่พระพุทธเจ้าได้ทรงอนุญาตให้ภิกษุรับกฐิน และต่อมาพุทธศาสนิกชนได้ถือเป็นการบำเพ็ญบุญสืบต่อกันมาตราบเท่าทุกวันนี้

ครั้งหนึ่ง ภิกษุชาวเมืองปาฐา ประมาณ ๓๐ รูป มีความประสงค์จะไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ณ เมืองสาวัตถีจึงพากันเดินทางจากเมืองปาฐาไปเมืองสาวัตถี แต่พอไปถึงเมืองสาเกต ซึ่งอยู่ใน ระยะทาง ห่างจากเมืองสาวัตถีประมาณ ๖ ประโยชน์ จึงจะถึงเมืองสาวัตถี ก็เป็นวันซึ่งพระภิกษุ ต้องเข้าพรรษา ภิกษุเหล่านั้นจะเดินทางต่อไปไม่ได้ จึงจำพรรษาอยู่ ณ เมืองสาเกต ในระหว่าง พรรษามีความร้อนรน อยากจะเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า พอลออกพรรษาก็เดินทางไปเมืองสาวัตถีโดยเร็ว ในเวลานั้น ฝนยังตกมาก อยู่ การเดินทางจึงถูกโคลนตมทำให้เปอะเปื้อน เมื่อถึงเมืองสาวัตถี ภิกษุเหล่านั้นได้เข้าเฝ้า พระพุทธเจ้า พระองค์ทรงทราบความลำบากของภิกษุเหล่านั้น จึงทรงอนุญาต ให้ภิกษุทำพิธีกราน กฐินในระยะเวลาภายหลังออกพรรษาไปแล้ว ๑ เดือน ภิกษุที่ได้รับกฐินและ กรานกฐินแล้ว ย่อมได้ อาานิสงส์ ๕ ประการ ตามพระวินัย คือ

๑. เข้าบ้านโดยไม่ต้องบอกลาภิกษุด้วยกัน

๒. เดินทางโดยไม่ต้องเอาผ้าไตรจีวรไปครบสำหรับ (ผ้าไตร ประกอบด้วย สบง ๑ ผืน จีวร ๑ ผืน และสังฆาฏิ ๑ ผืน)

๓. ฉันทาอาหารโดยล้อมวงกันได้

๔. เก็บจีวรที่ยังไม่ต้องการใช้ไว้ได้

๕. ลากที่เกิดขึ้น ให้ตกเป็นของภิกษุที่จำพรรษาในวัดนั้น ซึ่งได้กรานกฐินแล้ว

การทอดกฐินนั้น เมื่อผู้มีศรัทธาประสงค์จะนำผ้ากฐินไปทอด ณ วัดใดวัดหนึ่งก็ตาม ผู้มีศรัทธานั้นจะต้องไปจองไว้กับเจ้าอาวาส หรือบอกกล่าวให้พระสงฆ์วัดนั้น ๆ ทราบล่วงหน้าก่อน ว่าในปีนี้จะนำกฐินมาทอด ณ วัดนี้ เพื่อทางวัดจะได้ประกาศให้ทายกทายิกาหรือผู้มีศรัทธารายอื่น ๆ ได้ทราบว่า ในพรรษากาลนี้มีผู้จองกฐินมาทอด ณ วัดนี้แล้ว บางกรณีผู้ศรัทธาไม่ได้แจ้งให้พระสงฆ์ ได้ทราบไว้ก่อนล่วงหน้า แต่ได้นำกฐินไปทอดในทันทีที่ไปถึงวัดนั้น จะเรียกว่า “กฐินจร”

การเตรียมการ

๑. จัดเตรียมผ้าไตรกฐิน จำนวน ๑ ไตร (ถ้าเป็นวัดสังกัดคณะสงฆ์ธรรมยุต ต้องเตรียม ผ้าขาว ๑ พับ ยาวประมาณ ๘-๑๐ เมตร วางบนผ้าไตรกฐินด้วย และจัดเตรียมสีย้อมผ้า (สีกลัก) หรือสีตามจีวรที่วัดนั้น ๆ ใช้)

๒. ไตรจีวร สำหรับถวายคู่สวด ๒ ไตร

๓. ของอื่น ๆ ที่พระสงฆ์ใช้ได้ตามความเหมาะสม ซึ่งถือเป็นบริวารกฐิน

๔. จตุปัจจัยไทยธรรมสำหรับถวายพระสงฆ์อันดับ ตามจำนวนพระสงฆ์สามเณรในวัดนั้น

๕. ปัจจัยสำหรับไว้ใช้จ่ายในการก่อสร้างหรือบำรุงถาวรวัตถุในอาราม

๖. เทียนปาติโมกข์ จำนวน ๑ ชุด (เทียนขาว จำนวน ๒๔ เล่ม)

๗. พานแว่นฟ้า สำหรับวางผ้าไตรกฐิน และพานวางเทียนปาติโมกข์

๘. ดอกไม้ ธูป เทียน สำหรับถวายพระภิกษุสามเณร

แนวทางการปฏิบัติงาน (ก่อนเข้าสู่พิธีการ)

๑. ถ้าเจ้าภาพมีความประสงค์จะให้มีการฉลององค์กฐิน จัดพิธีเช่นเดียวกับงานมงคลต่าง ๆ ดังที่กล่าวไว้แล้วในเรื่องการดำเนินงานพิธีมงคล

๒. จัดโต๊ะหมู่หรือโต๊ะผ้าไตรกฐิน และบริวารกฐินเพิ่มขึ้นอีก ๑ ที่ จากการตั้งโต๊ะหมู่ บูชาพระรัตนตรัย

๓. เมื่อถึงวันที่จะนำกฐินไปทอดยังวัดที่ได้จองไว้ จะให้มีการแห่แหนไปยังวัดนั้น

๔. เมื่อถึงวัดจะให้มีการนำองค์กฐินไปเวียนประทักษิณรอบอุโบสถก่อน ๓ รอบ ก็ได้ หรือนำองค์กฐินเข้าไปยังอุโบสถโดยไม่ต้องเวียนประทักษิณก็ได้

๕. เมื่อเข้าสู่สถานที่ที่ถวายผ้ากฐินและบริวารกฐิน (โบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ หรือสถานที่ที่ทางวัดเห็นว่าเหมาะสม) แล้ว ให้จัดวางผ้ากฐินและบริวารกฐินให้เรียบร้อยสวยงาม

แนวทางการปฏิบัติงาน

๑. เมื่อถึงเวลาพระสงฆ์ลงสู่อุโบสถหรือศาลาการเปรียญ และนั่งยังอาสน์สงฆ์เรียบร้อยแล้ว

๒. ประธานพิธีหรือเจ้าภาพจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย (กราบ ๓ ครั้ง)

๓. ประธานพิธีหรือเจ้าภาพประเคนพัตรหรือตาลปัตรที่ระลึกแก่ประธานสงฆ์

๔. เจ้าหน้าทีพิธีอาราธนาศีล

๕. ประธานสงฆ์ให้ศีล

๖. ประธานพิธีหรือเจ้าภาพ และผู้ร่วมอนุโมทนาการทอดกฐินรับศีลพร้อมกัน

๗. ประธานพิธีหรือเจ้าภาพหยิบผ้าห่มพระประธานมองให้ไวยวัจกรหรือเจ้าหน้าที่

๘. ประธานพิธีหรือเจ้าภาพหยิบผ้าไตรภณที่พานแว่นฟ้าขึ้นอุ้มประคองประนมมือ หันหน้าไปทางพระประธาน กล่าว “นะโม ๓ จบ”

“นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ. นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ. นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.”

๙. หันหน้าไปทางพระสงฆ์ กล่าวคำถวายผ้าภณ ดังนี้

แบบที่ ๑

“อิมัง ภันเต, สะปะริวารัง, ภะณินะพุทธัง, สังฆัสสะ, โธณะชยามะ, สาธุ โน ภันเต, สังโฆ, อิมัง สะปะริวารัง, ภะณินะพุทธัง, ปะภิกคัณหาตุ, ปะภิกคะเหตวา จะ, อิมินา พุทธะเสนะ, ภะณินัง อัตถะระตุ, อัมหากัง ทีฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ.”

“ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวายผ้าภณกับทั้งบริวารนี้, แต่พระสงฆ์, ขอพระสงฆ์จงรับ, ผ้าภณกับทั้งบริวารนี้, ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, ครั้นรับแล้ว, จงกรานภณด้วยผ้าผืนนี้, เพื่อประโยชน์, และความสุข, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ตลอดกาลนาน เทอญ.”

แบบที่ ๒

“อิมัง, สะปะริวารัง, ภะณินะจีวะระพุทธัง, สังฆัสสะ, โธณะชยามะ. พุติยัมปิ, อิมัง, สะปะริวารัง, ภะณินะจีวะระพุทธัง, สังฆัสสะ, โธณะชยามะ. ตะติยัมปิ, อิมัง, สะปะริวารัง, ภะณินะจีวะระพุทธัง, สังฆัสสะ, โธณะชยามะ.”

“ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวายผ้าจีวรภณ, พร้อมกับของบริวารนี้, แต่พระสงฆ์. แม้ครั้งที่ ๒ ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวายผ้าจีวรภณ, พร้อมกับของบริวารนี้, แต่พระสงฆ์. แม้ครั้งที่ ๓ ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวายผ้าจีวรภณ, พร้อมกับของบริวารนี้, แต่พระสงฆ์.”

๑๐. ประธานพิธีหรือเจ้าภาพวางผ้าไตรบนพานแว่นฟ้า ณ เบื้องหน้าพระสงฆ์ แล้วยกประเคนพระสงฆ์รูปที่ ๒ (ต้องประสานกับพระสงฆ์ เนื่องจากวัดบางวัดให้วางไว้ ณ เบื้องหน้าพระสงฆ์ และพระสงฆ์จะประกอบพิธีอภิเษกภณ โดยประธานพิธีหรือเจ้าภาพ ไม่ต้องประเคนผ้าไตรภณ)

๑๑. ประธานพิธีหรือเจ้าภาพยกเทียนปาติโมกข์ประเคนพระสงฆ์รูปที่ ๒

๑๒. พระสงฆ์ประกอบพิธีอภิเษกภณ

๑๓. ประธานพิธีหรือเจ้าภาพประเคนบริวารภณ และเครื่องไทยธรรม

๑๔. เจ้าหน้าที่ประกาศยอดเงินของภณ

๑๕. ประธานพิธีหรือเจ้าภาพถวายยอดปัจจัยบำรุงวัดแต่ประธานสงฆ์

๑๖. พระสงฆ์อนุโมทนา

๑๗. ประธานพิธีหรือเจ้าภาพกรวดน้ำ-รับพร

๑๘. ประธานพิธีหรือเจ้าภาพกราบพระประธาน (กราบ ๓ ครั้ง)

๑๙. ประธานพิธีหรือเจ้าภาพกราบลาพระสงฆ์ –เสร็จพิธี-

การถวายผ้าป่า (สามัคคี)

การถวายผ้าป่า ไม่ใช่เป็นการถวายทานตามกาลเช่นการทอดกฐิน แล้วแต่ใครมีศรัทธา จะทำเมื่อไร ก็รวบรวมนิตหมายญาติมิตรพรรคพวกทอดถวายเมื่อนั้น ผ้าป่า ครั้นพุทธกาล เรียกว่า ผ้าบังสุกุลจีวร คือ ผ้าเปื้อนฝุ่นที่ไม่มีเจ้าของหวงแหนทิ้งอยู่ตามป่าช้า ป่าช้าบ้าง ตามถนนหนทางบ้าง แขนงห้อยอยู่ตามกิ่งไม้บ้าง ซึ่งครั้งพุทธกาลทรงอนุญาตให้ภิกษุแสวงหาผ้าบังสุกุล คือ ผ้าเปื้อนฝุ่นที่ไม่มีเจ้าของเขาทิ้งแล้ว หรือผ้าที่เขาห่อซากศพทิ้งไว้ตามป่าช้า และเศษผ้าที่ ทิ้งอยู่ตามถนนหนทาง นำมาซักฟอกตัดเย็บเป็นจีวรผืนใดผืนหนึ่งที่ต้องการ แล้วใช้นุ่งห่ม พุทธศาสนิกชนผู้นับถือพระพุทธศาสนาส่วนมากในสมัยนั้นเห็นความลำบากของภิกษุในเรื่องนี้ มีความประสงค์จะบำเพ็ญกุศลซึ่งไม่ขัดต่อพระพุทธบัญญัติในขณะนั้น จึงได้จัดหาผ้าที่สมควรแก่ สมณะบริโศภไปทอดทิ้งไว้ตามที่ต่าง ๆ โดยมากเป็นป่าช้าที่รู้ว่าภิกษุผู้แสวงหาเดินไป

การเตรียมการ

๑. จัดโต๊ะหมู่บูชาพร้อมเครื่องนมัสการ
๒. ตัดผ้าป่าหรือกองผ้าป่าซึ่งมีผ้าไตร หรือจีวร หรือสบง หรือผ้าเช็ดตัวสีเหลือง พาดไว้ ที่กิ่งไม้ ปักไว้ในกระถาง หรือกระป๋อง ซึ่งบรรจุข้าวสารและอาหารแห้งตามศรัทธา

๓. ปัจจัยบำรุงวัดตามศรัทธา
๔. เตรียมการนิมนต์พระสงฆ์
๕. อุปกรณ์เครื่องใช้ในงานพิธี

แนวทางการปฏิบัติงาน

๑. เมื่อพระสงฆ์ขึ้นนั่งยังอาสนสงฆ์
๒. ประธานพิธีหรือเจ้าภาพ จดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย (กราบ ๓ ครั้ง)
๓. เจ้าหน้าที่ยืนอาราธนาศีล
๔. ประธานพิธีหรือเจ้าภาพและผู้ร่วมพิธีรับศีลพร้อมกัน
๕. กล่าวรายงาน (กรณีมีการจัดถวายผ้าป่าที่มีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจกรรม สาธารณประโยชน์ และมีการกล่าวรายงานเพื่อต้องการให้ผู้ที่มาร่วมพิธีได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการจัด พิธีถวายผ้าป่า)

๖. ประธานพิธีหรือเจ้าภาพประคองผ้าไตร
๗. ประธานพิธีหรือเจ้าภาพ กล่าว “นะโม ๓ จบ”
๘. ประธานพิธีหรือเจ้าภาพ กล่าวคำถวายผ้าป่า ดังนี้

“อิมานิ มะยัง ภันเต, บังสะกุละจีวรานิ, สะปะริวารานิ, ภิกขุสังฆัสสะ, โอโณชะยา มะ, สาธุ โน ภันเต, ภิกขุสังโฆ, อิมานิ, ปังสะกุละจีวรานิ, สะปะริวารานิ, ปะภิกคัณหาตุ, อัมहाกัง, ทิฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ.”

“ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวาย, ผ้าบังสุกุลจีวร, กับทั้ง สิ่งของบริวารเหล่านี้, แด่พระภิกษุสงฆ์, ขอพระภิกษุสงฆ์, จงรับผ้าบังสุกุลจีวร, กับทั้งสิ่งของ บริวารเหล่านี้, เพื่อประโยชน์, เพื่อความสุข, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ตลอดกาลนานเทอญ.”

๙. เมื่อกล่าวคำถวายจบ นำผ้าไตรจีวรไปวางไว้ที่กิ่งไม้ หรือพาดยั้งที่ที่จัดเตรียมไว้
๑๐. นิมนต์พระสงฆ์ลงมาพิจารณาผ้าป่า (เจ้าหน้าที่เตรียมพัตรรองหรือตาลปัตรให้พระสงฆ์)

๑๑. ประธานพิธีหรือเจ้าภาพประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมแด่พระสงฆ์
๑๒. พระสงฆ์อนุโมทนา
๑๓. ประธานพิธีหรือเจ้าภาพกรวดน้ำ-รับพร –เสร็จพิธี-

การถวายทานต่าง ๆ

การถวายทาน เป็นที่นิยมของพุทธศาสนิกชนผู้ที่มีศรัทธาในพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นการทำบุญในพระพุทธศาสนา อันเป็นการทำนุบำรุงผู้ทำหน้าที่ศาสนทายาทในส่วนของพระภิกษุ สามเณร เนื่องจากการถวายทานเป็นส่วนหนึ่งซึ่งนับเข้าในบุญกิริยาวัตถุ โดยถวายเป็นสังฆทานบ้าง ปาฏิบุคลิกทานบ้าง ตามเจตนารมณ์ศรัทธาของผู้ที่จะถวายทานนั้น ๆ

การเตรียมการ

๑. จัดเตรียมทานวัตถุที่ต้องการถวายตามที่ตนเองมีความประสงค์จะถวาย ที่พระสงฆ์ใช้ได้ไม่ผิดพระวินัย
๒. ดอกไม้ธูปเทียน เพื่อจุดบูชาพระรัตนตรัยและถวายพระสงฆ์
๓. แจ้งความประสงค์ที่จะถวายทานนั้น ๆ ให้พระสงฆ์ทราบ
๔. นิมนต์พระสงฆ์ที่จะรับทาน
๕. สถานที่ หรือนัดหมายสถานที่ที่จะถวายทานให้พระสงฆ์ทราบ

แนวทางการปฏิบัติ

๑. พระสงฆ์มาถึงยังสถานที่ที่จะทำพิธีถวายทาน (บ้านหรือวัด) ตามที่กำหนดและนิมนต์พระสงฆ์ไว้
๒. นิมนต์พระสงฆ์นั่งยังอาสน์สงฆ์ที่จัดเตรียมไว้ตามจำนวนที่จะถวายทาน
๓. นำวัตถุทานมาตั้งวางเรียงไว้ ณ เบื้องหน้าพระสงฆ์
๔. จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย กราบ ๓ ครั้ง
๕. อาราธนาศีล ดังนี้
 “มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะนัตถายะ ติสระเณนะ สะหะ ปญจะ สีลานิ ยาจามะ. ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะนัตถายะ ติสระเณนะ สะหะ ปญจะ สีลานิ ยาจามะ. ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะนัตถายะ ติสระเณนะ สะหะ ปญจะ สีลานิ ยาจามะ.”
๖. พระสงฆ์ให้ศีล
๗. กล่าวนะโม ๓ จบ
๘. กล่าวคำถวายทาน
๙. พระสงฆ์รับ “สาธุ”
๑๐. ผู้ถวายทานประเคนวัตถุทานนั้น ๆ (ถ้าเป็นสิ่งของที่ใหญ่หรือเป็นอสังหาริมทรัพย์ ให้ใช้การประเคนกลุ่มด้ายสายสิญจน์ที่เนื่องมาจากวัตถุนั้น ๆ หรือใช้วิธีหลั่งน้ำเพื่อเป็นการแสดงว่า ได้ถวายสิ่งนี้หรือสิ่งที่จะถวายเป็นของสงฆ์แล้ว)
๑๑. พระสงฆ์อนุโมทนา
๑๒. ผู้ถวายทาน กรวดน้ำ-รับพร –เสร็จพิธีถวายทาน-

การทำบุญในพิธีทำบุญทั่วไป

พิธีทำบุญในที่นี้จะพูดถึงพิธีทำบุญทั่วไป ซึ่งเป็นกิจเบื้องต้นที่พุทธศาสนิกชนจะพึงทราบ และนำไปปฏิบัติได้ ส่วนจะผิดแผกแตกต่างกันไปบ้างนั้น ก็สุดแต่ความนิยมของแต่ละท้องถิ่นพิธีทำบุญในศาสนาพุทธสรุปแล้วมี ๒ พิธี คือ

๑. พิธีทำบุญในงานมงคล เป็นการทำบุญเพื่อความเป็นสิริมงคล ความสุข ความเจริญ เช่น พิธีแต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่และวันเกิด เป็นต้น

๒. พิธีทำบุญในงานอวมงคล เป็นการทำบุญเพื่อปัดเป่าความชั่วร้ายให้หมดไป โดยปรารภถึงเหตุที่ไม่ดี หรือเหตุที่ก่อให้เกิดความทุกข์โศก เช่น พิธีศพ พิธีทำบุญในการที่เร่งจับบ้าน รุ่งกินน้ำในบ้าน เป็นต้น พิธีกรรมทั้ง ๒ พิธี ข้างต้น จะต้องปฏิบัติโดยย่อ ดังนี้

๑. จัดสถานที่ก่อนถึงวันพิธี จะต้องตกแต่งสถานที่รับรองพระที่จะเจริญพระพุทธมนต์และแขกที่จะมาในงานตลอดจนเครื่องใช้แต่ละแผนกให้เรียบร้อย โดยเฉพาะที่พระสงฆ์ ต้องจัดให้อยู่ในฐานที่นั่งาเคารพเสมอ โดยจัดที่บูชาไว้ทางขวามือของพระสงฆ์ที่จะสวดมนต์หันหน้าไปทางทิศตะวันออก(ถ้าที่จำกัดก็เว้นได้) อาสนะพระนั้นต้องจัดให้เป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากฆราวาสโดยเฉพาะผู้หญิงแล้วตั้งกระโถน ภาชนะน้ำ พานหมากพลูไว้ทางขวามือของพระสงฆ์ โดยตั้งกระโถนไว้ข้างในแล้ว เรียงออกมาตามลำดับ

๒. เครื่องสักการะ หมายถึง โต๊ะหมู่หรือที่บูชาอื่นใดตามฐานะอันประกอบด้วย พระพุทธรูป ๑ องค์, แจกัน ๑ คู่, เชิงเทียน ๑ คู่, กระจกธูป ๑ ที่เป็นอย่างน้อยอย่างมากจะจัดให้เต็มทีตามรูปแบบการจัดของโต๊ะหมู่ ๕, ๗ หรือ ๙ เป็นต้น ก็ได้

๓. ด้ายสายสิญจน์, บาตรน้ำมนต์ ในงานมงคลทุกชนิดนิยมวงด้ายสายสิญจน์ รอบบ้านหรือสถานที่ที่แต่จะย่องลงมาแค่ที่พระสวดมนต์ก็ได้การวงด้ายสายสิญจน์ให้ถือนเวียนขวาไว้เสมอถ้าจะวงรอบบ้านด้วยก็ให้เริ่มต้นที่โต๊ะหมู่บูชาแล้วเวียนออกไปที่รั้วบ้านหรือตัวบ้านทางขวามือ (เวียนแบบเลข ๑ ไทย) เมื่อวงรอบแล้วกลับมาวงรอบที่ฐานพระพุทธรูปวงไว้กับฐานพระพุทธรูปแล้วมวงที่บาตรน้ำมนต์เสร็จแล้วหาพานวางด้ายสายสิญจน์ที่เหลือไว้ใกล้ ๆ บาตรน้ำมนต์นั้น เพื่อให้พระสงฆ์ใช้ประกอบการเจริญพระพุทธมนต์ต่อไป

๔. บาตรน้ำมนต์ให้ใส่น้ำสะอาดพอควรจะใส่ใบเงิน ใบทอง ใบนาก หย้าแพรก ผักส้มป่อย ผีวมะกรูด ฯลฯ ก็ได้ สุดแต่จะนิยม ไม่ใส่อะไรเลยก็ได้เพราะพระพุทธรูปที่พระสวดเป็นของประเสริฐอยู่แล้วและตั้งไว้ทางขวามือของพระสงฆ์ที่เป็นประธานติดเทียนน้ำมนต์ไว้ที่ขอบบาตร ๑ เล่มจะหนัก ๑ บาท หรือ ๒ บาทก็ได้ แต่ควรให้ใส่ใหญ่ ๆ ไว้เพื่อกันลมพัดดับด้วย เมื่อพระสงฆ์ดับเทียนน้ำมนต์แล้วห้ามจุดอีกต่อไปเพราะถือว่าเป็นการดับเสนียดจัญไรไปหมดแล้วมิให้เกิดขึ้นมาอีก

ส่วนในพิธีศพ ตั้งแต่ถึงแก่กรรมจนกระทั่งเผาไม่มีการวงด้ายสายสิญจน์และตั้งบาตรน้ำมนต์ หลังจากเผาศพเสร็จแล้วจะทำบุญอุทิศจึงกระทำได้

๕. การนิมนต์พระสงฆ์เจ้าภาพจะต้องแจ้งวัน เดือน ปีและพิธีที่จะกระทำให้พระสงฆ์ทราบเสมอ เพราะบทสวดมนต์จะมีเพิ่มเติมตามโอกาสที่ทำบุญไม่เหมือนกันส่วนจำนวนพระสงฆ์นั้นมีแน่นอนเฉพาะพระสวดพระอภิธรรม สวดรับเทศน์และ สวดหน้าไฟเท่านั้น คือ ๔ รูป นอกนั้นแล้ว ถ้าเป็นงานมงคลพระสงฆ์ที่สวดมนต์ (เจริญพระพุทธมนต์) ก็นิยม ๕ รูป, ๗ รูป, ๙ รูป, ๑๐ รูปโดยเหตุผลว่า ถ้าเป็นงานแต่งงานซึ่งนิยมคู่ ๔ จะนิยมพระสงฆ์ ๕ รูป, ๗ รูป, ๙ รูป โดยรวมพระพุทธรูป

เข้าอีก ๑ องค์ เป็น ๖ รูป, ๘ รูป และ ๑๐ รูปก็ได้เหมือนกัน ส่วนพิธีหลวงใช้ ๑๐ รูปเสมอ สำหรับพิธี
 สดับปกรณ์ มาติกา-บังสุกุล ก็เพิ่มจำนวนพระสงฆ์มากขึ้นอีกเป็น ๑๐, ๑๕, ๒๐, ๒๕ รูป หรือจนถึง
 ๘๐ รูป หรือ ๑๐๐ รูป ก็สุดแต่จะศรัทธาไม่จำกัดจำนวน

การนิมนต์พระสงฆ์เพื่อฉันหรือรับอาหารบิณฑบาตอยู่ระบู่ชื่ออาหาร ๕ ชนิด คือ ข้าวสุก
 ขนมนสด ขนมห้าง ปลา เนื้อ สรุปแล้วระบู่ไม่ได้ทุกชนิด จะเป็นขนมจีน หมี่กรอบ ไม่ได้ทั้งนั้น ให้ใช้คำ
 รวมว่า “รับอาหารบิณฑบาต เช้า-เพล” หรือ “ฉันเช้า ฉันเพล” ก็พอแล้ว เมื่อพระสงฆ์ที่มาสวดมนต์
 ถึงบ้านแล้ว กิจที่จะต้องทำอีกอย่างหนึ่งก็คือ ควรจัดหาน้ำล้างเท้าและล้างให้พระ เพราะถ้าพระสงฆ์
 ล้างเอง น้ำมีตัวสัตว์ พระสงฆ์ ก็เป็นอาบัติและถ้าปล่อยให้เท้าเปื้อนน้ำแล้วเหยียบอาสนะพระสงฆ์ก็
 เป็นอาบัติอีกจึงต้องทำให้ท่านแต่สมัยนี้การไปมาสะดวกด้วยยานพาหนะเท้าพระสงฆ์ไม่เปื้อน
 จึงไม่มีการล้างเท้าพระสงฆ์

๖. ลำดับพิธี โดยทั่วไปพิธีมงคลจะเริ่มด้วยประธานหรือเจ้าภาพ จุดธูป เทียนบูชาพระ
 รัตนตรัย รูปไม่ควรเกิน ๓ ดอก หรืออย่างมากไม่เกิน ๕ ดอก เทียน ๒ เล่ม และจุดให้ติดจริง ๆ จุด
 แล้วอธิษฐานใจ กราบพระ ๓ หน แล้วอาราธนาศีล อาราธนาพระปริตร ฟังพระสงฆ์เจริญพระพุทธ
 มนต์ เมื่อพระสงฆ์สวดถึงบท “อเสวนา จ พาลานัง” ให้เจ้าภาพจุดเทียนน้ำมันและเมื่อพระสงฆ์สวด
 ถึงบทว่า “นิพพันติ ธีรา ยถา ยัมปทีโป” ท่านดับเทียนตรงคำว่า “นิพ” โดยจุ่มเทียนน้ำมันลงใน
 บาตรน้ำมัน (การดับเทียนอาจจะผิดแผกไปจากนี้บ้างก็เป็นเรื่องของพระสงฆ์) พระสงฆ์สวดมนต์จบ
 แล้ว ถ้าเป็นพิธีสวดมนต์ในวันเดียวซึ่งนิยมทำในตอนเช้าหรือเพลก็ถวายภัตตาหารพระสงฆ์ฉันเสร็จ
 ถวายไทยธรรม พระสงฆ์อนุโมทนา เจ้าภาพกรวดน้ำ ก็นับว่าเสร็จพิธี แต่ถ้าทำบุญ ๒ วันวันแรกนิยม
 สวดมนต์เย็นแบบนี้ เมื่อสวดมนต์เย็นเสร็จก็นับว่าเสร็จไปตอนหนึ่งรุ่งขึ้นจะเช้าหรือเพล พระสงฆ์มาถึง
 ก็ทำกิจเบื้องต้น มีจุดธูปเทียน อาราธนาศีล รับศีล เสร็จแล้วพระสงฆ์สวดถวายพรพระ ไม่มีอาราธนา
 พระปริตร จบแล้วถวายภัตตาหาร ถวายไทยธรรม พระสงฆ์อนุโมทนา เจ้าภาพกรวดน้ำ จึงเสร็จพิธี

๗. การกรวดน้ำ เมื่อพระสงฆ์เริ่มอนุโมทนา คือ รูปหัวหน้าว่า “ยถา...” ก็ให้เจ้าภาพ
 กรวดน้ำทันที พอจบ “ยถา...” พระสงฆ์รูปที่สองขึ้นบทอนุโมทนา “สัพพี...” พระสงฆ์คนอื่นๆ สวดรับ
 ต่อพร้อมกัน ก็ให้เจ้าภาพเทน้ำให้หมด แล้วนั่งประนมมือฟังพระสงฆ์ให้พรต่อไป จบแล้วกราบ ๓ ครั้ง

๘. การประพรมน้ำพระพุทธรูปให้กระทำหลังจากพระสงฆ์อนุโมทนา (ยถา สัพพี) จบ
 แล้วจะนิมนต์ให้พระสงฆ์ประพรมใครหรือที่ได้ก็นิมนต์ท่านตามประสงค์

๙. การเทศน์ การนิมนต์พระสงฆ์ให้แสดงพระธรรมเทศนาด้วย ในกรณีที่มิสวดมนต์ก่อน
 แล้วก็มีเทศน์ติดต่อกันไป การอาราธนาตอนพระสวดมนต์ให้อาราธนาพระปริตร ยังไม่ต้องรับศีล
 ต่อเมื่อถึงเวลาเทศน์ นิมนต์พระสงฆ์ขึ้นธรรมาสน์แล้วจึงอาราธนาศีล รับศีลเสร็จ อาราธนาธรรมต่อ
 พระสงฆ์เทศน์จบ ถ้าไม่มีพระสวด รับเทศน์ พระท่านจะอนุโมทนาบนธรรมาสน์ ท่านลงมาแล้วจึง
 ถวายไทยธรรม (เครื่องกัณฑ์เทศน์) แต่ถ้ามีพระสวดรับเทศน์ เช่น ในกรณีทำบุญหน้าศพ เป็นต้น
 พระเทศน์จบพระสงฆ์สวดรับเทศน์ต่อ(ระหว่างนี้พระเทศน์จะลงมานั่งข้างล่างตรงต้นแถวพระสวด)
 จบแล้ว เจ้าภาพจึงถวายไทยธรรม พระสงฆ์อนุโมทนา เจ้าภาพกรวดน้ำเป็นเสร็จพิธี

๑๐. การตั้งเครื่องบูชาหน้าศพถ้าเป็นพิธีอาบน้ำศพ จะต้องมียืน (ประทีป) ๑ เล่ม ตามไว้
 ข้างศพเหนือศีรษะด้วยและประทีปนี้จะตามไว้ตลอดเวลาเมื่อน้ำศพลงหีบแล้ว ก็ตามไว้ข้างหีบ ด้าน
 เท้าของผู้ตาย ซึ่งถือว่าผู้ตายจะได้จุดส่องทางไปถ้าเป็นพิธีทำบุญหน้าศพ ๗ วัน ๕๐ วัน ๑๐๐ วัน หรือ

วันเผาก็ตาม ด้านหน้าศพจะมีที่จุดธูปไว้ให้ผู้ใดที่เคารพนับถือบูชา ๑ ที่ และนอกจากนี้ เวลาประกอบพิธี ทุกครั้งนิยมจัดเครื่องทองน้อยไว้เบื้องหน้าศพอีก ๑ ที่ ซึ่งประกอบด้วย กรวยปักดอกไม้ ๓ กรวย, เทียน ๑ เล่ม, ธูป ๑ ดอก, เครื่องทองน้อยนี้ตั้งไว้หน้าศพเพื่อให้ศพบูชาธรรม โดยเจ้าภาพจุดให้และการตั้งให้ตั้งดอกไม้ไว้ข้างนอก ตั้งธูปเทียนไว้ข้างใน หันธูปเทียนไว้ทางศพ (บางวัดให้ตั้งเครื่องทองน้อยอีกชนิดหนึ่งสำหรับเจ้าภาพในเวลาพิธีธรรมระหว่างพระสงฆ์กับเจ้าภาพ การตั้งหันธูปเทียนไว้ทางเจ้าภาพ)

๑๑. การจุดธูปเทียน การจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยหรืออื่นใดก็ตามจะต้องจุดเทียนก่อนเสมอแล้วจึงจุดธูปเพราะถือว่าเทียนสูงกว่าธูปและอีกประการหนึ่ง การจุดเทียนก่อนหากเทียนเกิดดับขึ้นระหว่างกลางคันก็จะได้ต่อติดกันสะดวกยิ่งขึ้น

๑๒. ผ้าภูษาโยงพิธีศพ เวลาพระท่านจะบังสุกุลจะมีผ้าภูษาโยง ซึ่งเชื่อมโยงมาจากศพเสมอ การทอดผ้าบนผ้าภูษาโยงนี้ให้ทอดตามขวาง เพื่อพระจับชักบังสุกุลถ้าไม่มีผ้าทอด พระสงฆ์ก็จับเฉพาะผ้าภูษาโยงหากไม่มีผ้าภูษาโยงจะใช้ด้ายสายสิญจน์แทนก็ได้และห้ามข้ามเด็ดขาดไม่ว่าจะเป็นมือหรือเท้าก็ตาม ถือว่าไม่เคารพศพสำหรับ ศพหลวงผ้าภูษาโยงจะถูกนำเชื่อมกับผ้าหรือด้ายสายสิญจน์ที่ต่อมาจากศพ จากนั้นเจ้าภาพจึงทอดผ้า

๑๓. ใบปวารณา ในการทำบุญมักจะมีเงินถวายพระสงฆ์เสมอเพื่อให้ท่านนำไปใช้จ่ายแต่พระสงฆ์ท่านจำเป็นต้องเงินไม่ได้ จึงใช้ใบปวารณาแทนและใช้คำว่า จตุปัจจัย (ปัจจัย ๔ คือ เครื่องนุ่งห่ม, อาหาร, ที่อยู่อาศัย, ยารักษาโรค) แทนคำว่าเงิน

การเตรียมการในพิธีทำบุญ

การเตรียมการในพิธีทำบุญ จะต้องปฏิบัติดังนี้

๑. การจัดสถานที่ทำบุญ การจัดสถานที่ทำบุญ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

๑.๑ โต๊ะหมู่บูชา ตั้งไว้ด้านขวาของอาสน์สงฆ์ สูงกว่าอาสน์สงฆ์พอสมควร หันหน้าไปทางด้านทิศตะวันออก ทิศเหนือ หรือทิศใดก็ได้ ไม่นิยมตั้งหันหน้าไปทางทิศตะวันตก (ดูความเหมาะสมของสถานที่ประกอบด้วย) โต๊ะหมู่บูชา ประกอบด้วยสิ่งสำคัญอย่างน้อย คือ

๑.๑.๑ พระพุทธรูป ๑ องค์

๑.๑.๒ แจกัน ๑ คู่ พร้อมดอกไม้ประดับ (ดอกไม้ นิยมให้มีสีสวยกลิ่นหอม สดชื่น)

๑.๑.๓ กระถางธูป ๑ ใบ พร้อมธูปหอม ๓ ดอก

๑.๑.๔ เชิงเทียน ๑ คู่ พร้อมเทียน ๒ เล่ม

๑.๒ อาสน์สงฆ์ จัดตั้งไว้ด้านซ้ายโต๊ะหมู่บูชา แยกเป็นเอกเทศต่างหากจากที่นั่งฆราวาส ประกอบด้วยเครื่องรับรอง คือ

๑.๒.๑ พรมเล็กเท่าจำนวนพระสงฆ์

๑.๒.๒ กระโถนเท่าจำนวนพระสงฆ์

๑.๒.๓ ภาชนะน้ำเย็นเท่าจำนวนพระสงฆ์

๑.๒.๔ ภาชนะน้ำร้อนเท่าจำนวนพระสงฆ์ เครื่องรับรองดังกล่าว ตั้งไว้ด้านขวามือของพระสงฆ์ โดยตั้งกระโถนไว้ด้านในสุด ถัดออกมาเป็นภาชนะน้ำเย็น ส่วนภาชนะน้ำร้อนจัด

ถวายเมื่อพระสงฆ์เข้านั่งแล้ว ถ้าเครื่องรับรองไม่เพียงพอ จัดไว้สำหรับพระผู้เป็นประธานสงฆ์ ๑ ที่นอกนั้น ๒ รูปต่อ ๑ ที่ก็ได้ (ยกเว้นแก้วน้ำ)

๑.๓ ที่นั่งเจ้าภาพและผู้จัดงานจัดไว้ด้านหน้าของอาสน์สงฆ์ โดยแยกเป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากอาสน์สงฆ์ ถ้าเป็นพื้นเดียวกับอาสน์สงฆ์ ให้ปูเสื่อหรือพรมบนอาสน์สงฆ์ทับพื้นที่เป็นที่นั่งสำหรับฆราวาส โดยปูทับกันออกมาตามลำดับ แล้วปูพรมเล็กสำหรับพระสงฆ์แต่ละรูปอีกเพื่อให้สูงกว่าที่นั่งเจ้าภาพ

๑.๔ ภาชนะน้ำมนต์จัดทำเฉพาะพิธีทำบุญงานมงคลทุกชนิดโดยตั้งไว้ข้างโต๊ะหมู่บูชาด้านขวาของประธานสงฆ์ พิธีทำบุญงานอวมงคลที่เกี่ยวข้องกับศพ เช่น ทำบุญ ๗ วัน ๕๐ วัน ๑๐๐ วัน เป็นต้น ไม่ต้องจัดภาชนะน้ำมนต์

๑.๕ เทียนน้ำมนต์ ใช้เทียนขี้ผึ้งแท้ น้ำหนัก ๑ บาทขึ้นไป โดยใช้ชนิดไส้ใหญ่ เพื่อป้องกันมิให้ดับง่าย

๒. การนิมนต์พระสงฆ์

การนิมนต์พระสงฆ์ในงานมงคลและอวมงคลนิยมปฏิบัติดังนี้

๒.๑ พิธีทำบุญงานมงคล อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๕ รูป (พิธีหลวงและพิธีที่มีการทำบุญทักษิณานุประทานนิยม ๑๐ รูป)

๒.๒ งานมงคลสมรส เมื่อก่อนนิมนต์จำนวนคู่ เพื่อฝ่ายเจ้าบ่าวและเจ้าสาวนิมนต์ฝ่ายละเท่า ๆ กัน คือ ๖-๘-๑๐-๑๒ รูป

๒.๓ ปัจจุบันงานมงคลทุกประเภท รวมทั้งงานมงคลสมรสนิยมนิมนต์ ๙ รูป (เลข ๙ ออกเสียงใกล้เคียงคำว่า “ก้าว” หมายถึง ก้าวหน้าหรือกำลังพระเกตุ ๙, พระพุทธรูป ๙ และโลกุตระธรรม ๙)

๒.๔ งานทำบุญอายุ นิมนต์พระสงฆ์เกินกว่าอายุเจ้าภาพ ๑ รูป

๒.๕ งานอวมงคลเกี่ยวข้องกับพิธีศพ นิมนต์ดังนี้

-สวดพระอภิธรรม ๔ รูป

-สวดหน้าไฟ ๔ รูป

-สวดพระพุทธรูป ๕-๗-๑๐ รูปตามกำลังศรัทธา

-สวดแฉ่ง ๒๐-๒๕-๕๐-๑๐๐-๕๐๐ รูป หรือทั้งวัด

-สวดมตिका สวดบังสุกุล นิมนต์เท่าอายุผู้ตายหรือตามศรัทธา

๒.๖ วิธีการนิมนต์พระสงฆ์

-พิธีที่เป็นทางราชการ นิมนต์เป็นลายลักษณ์อักษร

-พิธีทำบุญส่วนตัว นิยมไปนิมนต์ด้วยวาจาด้วยตนเอง

๒.๗ ข้อควรระวัง

-อย่านิมนต์ออกชื่ออาหาร เช่น นิมนต์ไปฉันขนมจีน เป็นต้น เพราะพระผิดวินัย

บัญญัติ

-นิมนต์แต่เพียงว่า “นิมนต์รับบิณฑบาตรรับภิกษา” หรือ “นิมนต์ ฉันเช้า ฉันเพล”

เป็นต้น

๓. การใช้ด้ายสายสิญจน์

การใช้ด้ายสายสิญจน์ นิยมปฏิบัติดังนี้

๓.๑ นิยมใช้ทั้งงานพิธีมงคลและพิธีอวมงคล

๓.๒ งานพิธีอวมงคลเกี่ยวกับศพไม่ใช้ด้ายสายสิญจน์วงรอบอาคารบ้านเรือน
ใช้เป็นสายโยงจากศพมาถึงอาสน์สงฆ์สำหรับพระสงฆ์พิจารณาบังสุกุล

๓.๓ งานพิธีมงคลนิยมวงรอบอาคารบ้านเรือนเฉพาะพิธีขึ้นบ้านใหม่ทำบุญ
บ้านประจำปีและทำบุญปิดเสนียดจัญไรดังนี้

-อาคารบ้านเรือนที่มีรั้วหรือกำแพง วงรอบรั้วหรือกำแพงโดยรอบ

-อาคารบ้านเรือนที่ไม่มีรั้วหรือกำแพงล้อมหรือมีแต่บริเวณกว้างขวางเกินไปให้วง

เฉพาะรอบตัวอาคารบ้านเรือน

๓.๔ การวงด้ายสายสิญจน์

-เริ่มวงด้ายสายสิญจน์ตั้งแต่โต๊ะหมู่บูชา แต่ยังไม่ต้องวงรอบพระพุทธรูป เมื่อ
วงรอบอาคารบ้านเรือนหรือรอบบริเวณงานแล้ว จึงนำมาวงรอบฐานพระพุทธรูปภายหลัง โดยวงเวียน
ขวา ๑ รอบ หรือ ๓ รอบ

-วงด้ายสายสิญจน์เวียนขวาไปตามล ดับและยกขึ้นให้อยู่สูงที่สุดเพื่อป้องกันคน
ข้ามกราย หรือทำขาด

-ด้ายสายสิญจน์ที่วงแล้วให้คงไว้ตลอดไปไม่ต้องเก็บ

-พิธีทำบุญงานมงคลอื่น ๆ วงเฉพาะบริเวณห้องพิธีหรือเฉพาะรอบฐาน
พระพุทธรูปที่โต๊ะหมู่บูชาแล้วโยงมาวงรอบภาชนะน้ำมนต์ วางกลุ่มด้ายสายสิญจน์ใส่พานไว้ด้านซ้าย
โต๊ะหมู่บูชา

๓.๕ การใช้ด้ายสายสิญจน์ทอดบังสุกุล

-โยงจากศพจากโกศอัฐิจากรูปของผู้ตายหรือจากรายนามของผู้ตายอย่างใดอย่าง
หนึ่งมาทอดให้พระสงฆ์พิจารณาบังสุกุล

-ในพิธีทำบุญงานมงคลหากเชิญโกศอัฐิของบรรพบุรุษมาร่วมบำเพ็ญกุศลด้วยเมื่อ
จะนิมนต์พระสงฆ์พิจารณาบังสุกุลให้ใช้ด้ายสายสิญจน์อีกกลุ่มหนึ่งต่างหากจากกลุ่มที่พระสงฆ์ถือ
เจริญพระพุทธรูปมนต์หรือจะเด็ดด้ายสายสิญจน์จากกลุ่มเดียวกันนั้นให้ขาดออกจากพระพุทธรูปแล้ว
เชื่อมโยงกับโกศอัฐิก็ได้

๓.๖ การทำมงคลแฝด

-นำด้ายดิบที่ยังไม่ได้ทำเป็นด้ายสายสิญจน์ไปขอให้พระเถระที่เคารพนับถือทำ
พิธีปลุกเสกและทำเป็นมงคลแฝดสำหรับคู่บ่าวสาวก่อนถึงวันงานประมาณ ๗ วัน หรือ ๓ วันเป็นอย่าง
น้อย

๔. เทียนชนวน

การเตรียมและการปฏิบัติในการใช้เทียนชนวน ควรปฏิบัติดังนี้

๔.๑ อุปกรณ์

-ใช้เชิงเทียนทองเหลืองขนาดกลาง ๑ ข้าง

-เทียนขี้ผึ้งไส้ใหญ่ ๆ ขนาดพอสมควร ๑ เล่ม

-น้ำมันชนวน (ขี้ผึ้งแท่งน้ำมันเบนซินหรือเคียวขี้ผึ้งให้เหลวกลงจากเตาไฟแล้วผสมน้ำมันเบนซิน)

๔.๒ การถือเชิงเทียนชนวนสำหรับพิธีกร

-ถือด้วยมือขวา โดยหงายฝ่ามือ ใช้นิ้วมือสี่นิ้ว(เว้นนิ้วหัวแม่มือ) รองรับฐานเชิงเทียนใช้นิ้วหัวแม่มือกดฐานเชิงเทียนด้านบนให้แน่นเข้าไว้

-ไม่นิยมจับกึ่งกลางเชิงเทียนเพราะจะทำให้ผู้ใหญ่รับไม่สะดวก

๔.๓ การส่งเทียนชนวนให้ผู้ใหญ่สำหรับพิธีกร

-ถึงเวลาประกอบพิธีจุดเทียนชนวนถือด้วยมือขวาเดินเข้าไปหาประธานพิธียืนตรงโค้งคำนับ- เดินตามหลังประธานในพิธีไปยังที่บูชา

-ถ้าประธานในพิธีหยุดยืนหน้าที่บูชาพิธีกรน้อมตัวลงเล็กน้อยส่งเทียนชนวน (ถ้าประธานในพิธีนั่งคุกเข่าพิธีกรก็นั่งคุกเข่าตาม) แล้วส่งเทียนชนวนด้วยมือขวามือซ้ายห้อยอยู่ข้างตัว

-ส่งเทียนชนวนแล้วถอยหลังออกมาห่างจากประธานในพิธีพอสมควรพร้อมกับคอยสังเกต ถ้าเทียนชนวนดับพึงรีบเข้าไปจุดทันที

-เมื่อประธานในพิธีจุดธูปเทียนเสร็จแล้วเข้าไปรับเทียนชนวนโดยวิธี ยื่นมือขวาแบมือเข้าไปรองรับถอยหลังห่างออกไปเล็กน้อยโค้งคำนับแล้วจึงกลับหลังหันเดินออกมา

๔.๔ การจุดธูปเทียนสำหรับประธานในพิธี

-เมื่อพิธีกรถือเทียนชนวนเข้าไปเชิญประธานฯ ประธานฯ ลูกขึ้น จากที่นั่งเดินไปที่หน้าโต๊ะหมู่บูชา ถ้าโต๊ะหมู่บูชาตั้งอยู่สูงพึงยืน ถ้าตั้งอยู่ไม่สูงนักพอนั่งคุกเข่าจุดถึงพียงนั่งคุกเข่าลงแล้วรับเชิงเทียนชนวนจากพิธีกร

-จุดเทียนเล่มขวาของพระพุทธรูปก่อนแล้วจุดเล่มซ้ายต่อไปแล้วจึงจุดธูปเช่นเดียวกับเทียน

-ถ้ามีสายชนวนเชื่อมโยงจากธูปไปยังเทียนทุกคู่ พึงจุดธูปเป็นอันดับแรก

-ถ้าธูปมิได้จุ่มน้ำมันชนวนพึงถอนธูปออกมาจุดกับเทียนชนวน ส่งเทียนชนวนให้พิธีกรแล้วปักธูปไว้ตามเดิมโดยปักเรียงหนึ่งเป็นแถวเดียวกัน หรือปักเป็นสามเส้าก็ได้

-จุดธูปเทียนเสร็จแล้วนั่งคุกเข่าประนมมือ กล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย โดยว่านโม ๓ จบ แล้วว่า อิมินา (เพียงแต่นึกในใจ) แล้วกราบด้วยเบญจางคประดิษฐ์ ขณะกราบพึงระลึกถึงพระรัตนตรัยด้วย คือ

กราบครั้งที่ ๑ บริกรรมว่า อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ะคะวา พุทธัง ะคะวันตัง อะภิวาเทมิ

ครั้งที่ ๒ บริกรรมว่า สวากขาโต ะคะวะตา ธัมโม ธัมมัง นมัสสามิ

ครั้งที่ ๓ บริกรรมว่า สุปะฏิปันโน ะคะวะโต สาวะกะสังโฆ สังฆัง นะมามิ เสร็จแล้วกลับเข้าไปนั่งประจำที่

๕. การอาราธนาสำหรับพิธีกร เมื่อเจ้าภาพหรือประธานพิธี จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยเสร็จแล้ว พิธีกรเริ่มกล่าวคำอาราธนาศีล ถ้าอาสน์สงฆ์อยู่ระดับพื้นผู้ร่วมพิธีทั้งหมดนั่งกับพื้น พิธีกรพียงคุกเข่าประนมมือกราบ ๓ ครั้ง แล้วจึงกล่าวคำอาราธนา ถ้าอาสน์สงฆ์ยกขึ้นสูงจากพื้น แต่ผู้ร่วมพิธี

ทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับพื้นที่นั่งคุกเข่าอาราธนาเช่นกันถ้าอาสน์สงฆ์ยกสูง ผู้ร่วมพิธีทั้งหมดนั่งเก้าอี้พิธีกรพึงยืนทางท้ายอาสน์สงฆ์ข้างหน้า พระสงฆ์รูปที่ ๓ จากท้ายแถวหรือที่อันเหมาะสม ทำความเคารพประธานพิธี แล้วหันหน้าไปทางประธานสงฆ์ประนมมือกล่าวคำอาราธนาศีล โดยหยุดทอดเสียงเป็นจังหวะ ๆ ดังนี้

“มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ, ติสระเณนะ สะหะ, ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ,
ทุติยัมปิ... ฯลฯ, ตะติยัมปิ... ฯลฯ

เมื่อรับศีลเสร็จแล้วพึงอาราธนาพระปริตรต่อไป จบแล้วถ้านั่งคุกเข่ากราบ ๓ ครั้ง ถ้ายืน ก็ยกมือไหว้ เสร็จแล้วทำความเคารพประธานในพิธีอีกครั้งหนึ่ง

๖. การจุดเทียนน้ำมันต์

เมื่อพระเจริญพระพุทธมนต์ถึงบทมงคลสูตร พิธีกรพึงจุดเทียนชนวนเข้าไปเชิญประธานในพิธีหรือเจ้าภาพไปจุดเทียนน้ำมันต์ ยกภาชนะน้ำมันต์ถวายประธานสงฆ์ ยกมือไหว้ แล้วกลับไปนั่งที่เดิม

๗. การถวายข้าวบูชาพระพุทธ

เมื่อพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ถึงบทถวายพรพระ พิธีกรยกสำรับคาวหวานไปตั้งที่หน้าโต๊ะหมู่บูชาโดยตั้งบนโต๊ะที่มีผ้าขาวปูรองหรือที่พื้นแต่มีผ้าขาวปูรอง เชิญประธานในพิธีหรือเจ้าภาพทำพิธีบูชา (พิธีกรไม่ควรจัดทำเสียงเอง) ประธานในพิธีหรือเจ้าภาพ นั่งคุกเข่า (พิธีราชภัฏจุฑารูป ๓ ดอก ปักที่กระถางรูป) ประนมมือ กล่าวคำบูชาข้าวพระพุทธจบแล้วกราบ ๓ ครั้ง กรณียกสำรับคาวหวานสำหรับพระพุทธและสำรับคาวหรือทั้งคาวและหวานสำหรับพระสงฆ์เข้าไปพร้อมกัน (หลังจบบทถวายพรพระ) ประธานหรือเจ้าภาพนั่งคุกเข่ากล่าวคำบูชาข้าวพระพุทธจบแล้ว จึงยกสำรับคาวหรือทั้งคาวและหวานถวายพระสงฆ์เฉพาะรูปประธานฯ นอกนั้นจะมอบให้ผู้ร่วมพิธีเข้าร่วมถวาย ก็ถือว่าเป็นความสมบูรณ์แห่งพิธีการที่เหมาะสม

๘. การลาข้าวพระพุทธ

เมื่อพระสงฆ์ฉันภัตตาหารเสร็จแล้ว เจ้าภาพหรือพิธีกรเข้าไปนั่งคุกเข่าประนมมือกล่าวคำลาข้าวพระพุทธจบแล้วกราบ ๓ ครั้ง แล้วยกสำรับไปได้

๙. การจัดภัตตาหารถวายพระสงฆ์

เวลาเข้าจัดอาหารประเภทอาหารเบา เช่น ข้าวต้ม โจ๊ก กาแฟ ขนมปัง เป็นต้น เวลาเพล จัดอาหารประเภทอาหารหนัก โดยมากจัดเป็นอาหารไทย และ ควรเป็นอาหารพื้นเมืองเป็นหลัก อาจมีอาหารพิเศษแทรกบ้างก็ได้

๑๐. การประเคนของพระ

ถ้าเป็นชาย ยกส่งให้ถึงมือพระภิกษุผู้รับประเคน ถ้าเป็นหญิงวางถวายบนผ้าที่พระสงฆ์ทอดรับประเคนและรอให้ท่านจับที่ผ้าทอดนั้นก่อนจึงวางสิ่งของลงบนผ้าถ้าพระสงฆ์นั่งกับพื้น พึงนั่งคุกเข่าประเคน ถ้าพระสงฆ์นั่งเก้าอี้ พึงยืนประเคนยกภัตตาหารที่จะพึงฉันพร้อมภาชนะอาหารถวายเท่านั้น สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ไม่ต้องยกประเคน เพียงแต่วางมอบให้เท่านั้นก็พอภัตตาหารทุกชนิดที่ประเคนแล้ว ห้ามคฤหัสถ์จับต้องอีก ถ้าเผลอไปจับต้องเข้าต้องประเคนใหม่ประเคนครบทุกอย่างแล้ว ถ้านั่งคุกเข่าประเคน ก็กราบ ๓ ครั้ง ถ้ายืนประเคน ก็น้อมตัวลงยกมือไหว้ลักษณะการประเคนที่ถูกต้อง ประกอบด้วยองค์ ๕ คือ

๑๐.๑ สิ่งของที่จะประเคน ไม่ใหญ่โตหรือหนักเกินไป ขนาดปานกลาง คนเดียวยกไหวและยกสิ่งของนั้นให้ขึ้นพ้นจากพื้นที่ตั้งของนั้นตั้งอยู่

๑๐.๒ ผู้ประเคนอยู่ห่างจากพระภิกษุผู้รับประเคนประมาณ ๑ ศอก (อย่างมากไม่เกิน ๒ ศอก)

๑๐.๓ ผู้ประเคนน้อมสิ่งของที่จะถวายนั้นเข้าไปให้ด้วยอาการแสดงความเคารพอ่อนน้อมจะส่งให้ด้วยมือก็ได้

๑๐.๔ พระภิกษุผู้รับประเคนนั้นจะรับด้วยมือก็ได้หากผู้ถวายเป็นผู้ชาย หากผู้ถวายเป็นผู้หญิงพระภิกษุจะใช้ผ้าทอดรับหรือใช้ภาชนะรับก็ได้

๑๑. การจัดเครื่องไทยธรรมถวายพระสงฆ์

เครื่องไทยธรรม คือวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ที่สมควรถวายแก่พระสงฆ์ได้แก่ ปัจจัย ๔ และสิ่งของที่นับเนื่องในปัจจัย ๔ สิ่งของที่ประเคนพระสงฆ์ได้ในเวลาเช้าถึงเที่ยง ได้แก่ ประเภทอาหารคาวหวานทุกชนิดทั้งอาหารสด อาหารแห้ง และอาหารเครื่องกระป๋องทุกประเภท หากนำสิ่งของเหล่านี้ไปถวายในเวลาหลังเที่ยงวันแล้ว เพียงแต่แจ้งให้ภิกษุรับทราบแล้ว มอบสิ่งของเหล่านั้นแก่ศิษย์ของท่านให้เก็บรักษาไว้ทำถวายในวันต่อไปก็พอสิ่งของที่ประเคนพระสงฆ์ได้ตลอดเวลา ได้แก่ ประเภทเครื่องดื่ม เครื่องยาบำบัดความเจ็บไข้ และประเภทเภสัช เช่น น้ำตาล น้ำผึ้ง น้ำอ้อย หมากพลู หรือประเภทสิ่งของที่ไม่ใช่ของสำหรับขบฉันสิ่งของที่ไม่สมควรประเคนพระสงฆ์ ได้แก่ เงิน และวัตถุสำหรับใช้แทนเงิน เช่น ธนบัตร เป็นต้น (ในการถวายควรใช้ใบพิจารณาแทนตัวเงินส่วนตัวเงินมอบไว้กับไวยาวัจกรของพระภิกษุนั้น)

๑๒. การปฏิบัติในการกรวดน้ำ

การกรวดน้ำกระทำในงานทำบุญทุกชนิดเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ ผู้ล่วงลับไปแล้วควรใช้น้ำที่ใสสะอาดบริสุทธิ์ไม่มีสิ่งอื่นใดเจือปนและใช้ภาชนะสำหรับกรวดน้ำโดยเฉพาะ ถ้าไม่มีควรใช้แก้วน้ำหรือขันน้ำแทนโดยจัดเตรียมไว้ก่อนถึงเวลาใช้การกรวดน้ำหลังจากถวายเครื่องไทยธรรมแล้ว

เมื่อประธานสงฆ์เริ่มอนุโมทนา (ยถา...) ก็เริ่มหลั่งน้ำอุทิศส่วนกุศล ถ้านั่งอยู่กับพื้นควรนั่งพับเพียบจับภาชนะสำหรับกรวดน้ำด้วยมือทั้งสองรินน้ำให้ไหลลงเป็นสายถ้าภาชนะสำหรับกรวดน้ำปากกว้าง เช่น ขันหรือแก้ว ควรใช้นิ้วมือขวารองรับสายน้ำให้ไหลลงไปตามนิ้วขึ้นถ้าภาชนะปากแคบ ไม่ต้องใช้นิ้วมือรองรับสายน้ำควรรินน้ำให้ไหลลงเป็นสายโดยไม่ขาดตอนเป็นระยะ ๆ พร้อมกันนั้น ควรตั้งจิตอุทิศส่วนกุศลแก่ท่านผู้ล่วงลับไปแล้ว เมื่ออุทิศเป็นส่วนรวมแล้วควรอุทิศระบุเฉพาะเจาะจง ชื่อ นามสกุล ของผู้ล่วงลับไปแล้วอย่างชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระสงฆ์รูปที่ ๒ รับและขึ้นอนุโมทนาว่า สัพพัตถิโย....ต้องเทน้ำให้หมดภาชนะแล้วประนมมือรับพรต่อไปขณะที่พระสงฆ์กำลังอนุโมทนาไม่ควรลุกไปทำธุระกิจอื่น ๆ (หากไม่จำเป็นจริง ๆ) เมื่อพระสงฆ์อนุโมทนาจบแล้วควรกราบหรือไหว้ตามสมควรแก่สถานที่นั้น ๆ น้ำที่กรวดแล้วนำไปเทลงที่พื้นดินโดยเทลงที่กลางแจ้งภายนอกตัวอาคารบ้านเรือน ห้ามเทลงไปในกระโถนหรือในที่สกปรกเป็นอันขาด

ข้อที่ควรทราบเพิ่มเติม

ศาสนพิธีเป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของพระพุทธศาสนาซึ่งผู้รู้ได้ถือปฏิบัติกันมาจนเป็นแบบแผนและเป็นสิ่งที่ชาวพุทธควรศึกษาและปฏิบัติให้ถูกต้องเพื่อให้เกิดศรัทธาปสาทะแก่ผู้พบเห็นและให้เกิดความซึ้งความศักดิ์สิทธิ์แก่พิธีกรรมนั้น ๆ ข้อควรทราบเพิ่มเติม ดังนี้

๑. การไหว้

๑.๑ การไหว้พระ

ยกมือทั้งสองพนมอยู่ระดับอกแล้วยกมือที่พนมนั้นขึ้นจรดหน้าผากโดยให้ปลายนิ้วหัวแม่มือทั้งสองจรดระหว่างคิ้ว ปลายนิ้วชี้แนบส่วนบนของหน้าผาก น้อมศีรษะลงพองาม

เหตุผล : การเคารพผู้ที่เรานับถืออย่างสูงสุด ควรพนมมือให้อยู่ระดับสูงสุดของใบหน้าและนอบน้อมเคารพด้วยเศียรเกล้า

๑.๒ การไหว้บิดามารดา ปู่ย่า ตายาย

ยกมือที่พนมอยู่ขึ้นให้ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดปลายจมูกนิ้วชี้แนบระหว่างคิ้ว น้อมศีรษะลงพองาม

เหตุผล : การเคารพผู้ที่ให้ชีวิตให้ลมหายใจแก่เราจึงพนมมือไว้เหนือจมูกและน้อมรำลึกถึงพระคุณด้วยเศียรเกล้า

๑.๓ การไหว้ผู้ที่เราเคารพนับถือทั่วไป

ยกมือที่พนมอยู่ขึ้นให้ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดปลายคาง น้อมศีรษะลงพองาม

เหตุผล : การเคารพผู้ที่ให้วิชาความรู้เป็นแบบอย่างในการทำมาหาเลี้ยงชีพ จึงพนมมือไว้ระดับของปาก และน้อมรับเป็นแบบอย่างการดำรงชีวิตด้วยเศียรเกล้า

๑.๔ การไหว้ (การรับไหว้) ผู้เสมอกันหรือผู้น้อยกว่ายกมือพนมขึ้นเสมอกัน ให้ปลายนิ้วชี้จรดปลายคางไม่ต้องน้อมศีรษะ

เหตุผล : คนเสมอกันและเพื่อนมนุษย์ ควรมีน้ำใจเมตตาเอื้อเฟื้อ เกื้อกูลกันจึงพนมไว้ในระดับอกหมายถึง จิตใจ

หมายเหตุ การไหว้นั้น จะนั่งพับเพียบไหว้หรือยืนไหว้ก็ได้ ผู้ชาย ถ้ายืนต้องให้เท้าทั้งสองชิดกันในลักษณะยืนตรง ผู้หญิงถ้ายืนให้สับเท้าข้างหนึ่งไปข้างหลังเล็กน้อยพร้อมทั้งน้อมตัวไหว้สำหรับการไหว้ผู้อาวุโสให้สูงขึ้น

๒. การกราบ

๒.๑ การกราบพระ

-กราบศพพระ

กราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ ๓ ครั้ง หมายถึงให้อวัยวะ ๕ ส่วน จรดถึงพื้น คือ เข้า ๒ มือ หรือศอก ๒ หน้าผาก ๑ ท่าเตรียม ผู้ชาย นั่งคุกเข่าบนส้นเท้าปลายเท้าตั้ง ผู้หญิงนั่งทับฝ่าเท้าปลายเท้าราบจิงหะ ๑ (อัญชลี) ยกมือทั้งสองขึ้นพนมเสมอกับปลายนิ้วเบนออกประมาณ ๔๕ องศา จิงหะ ๒ (วันทา) ยกมือที่พนมนั้นขึ้นจรดหน้าผาก ให้หัวแม่มือทั้งสองจรดระหว่างคิ้ว จิงหะ ๓ (อภิวาท) กราบลงกับพื้นแบมือคว่ำให้ฝ่ามือทั้งสองห่างกันพอศีรษะจรดพื้นได้ (ผู้ชายให้ข้อศอกต่อหัวเข่า ผู้หญิงให้ข้อศอกคร่อมเข่า)

๒.๒ กราบคน

-กราบศพคน (กราบมือนั่งครั้งเดียว)

จิงหะ ๑ นั่งพับเพียบพนมมือไหว้ขึ้น กรณียุติอายุสาวโสกว่าให้หัวแม่มือจรดปลายจมูก กรณียุติอายุสาวโสเท่ากันหรือรุ่นราวคราวเดียวกันให้หัวแม่มือจรดปลายคาง สันมือจรดหน้าผาก

จังหวะ ๒ กราบลงครั้งเดียวโดยให้มือที่พนมนั้นตั้งกับพื้น

๓. การจุดเทียนธูปบูชาพระ

การจุดเทียนธูปบูชาพระควรปฏิบัติดังนี้

จุดเทียนเล่มทางขวาของพระพุทธรูปก่อน แล้วจึงจุดเทียนเล่มทางซ้ายของพระพุทธรูป

จุดธูป ๓ ดอก โดยจุดดอกทางขวาของพระพุทธรูป ไปทางซ้ายตามลำดับเสร็จแล้วกราบด้วยเบญจางคประดิษฐ์ ๓ ครั้ง

๔. สัญลักษณ์แห่งการบูชา

เทียน เป็นสัญลักษณ์แห่งการบูชาพระธรรมและพระวินัย เปรียบเทียบว่าเทียนเป็นแสงสว่างส่องทางพระธรรมให้ความสว่างแก่จิตใจ

ธูป เป็นสัญลักษณ์แห่งการบูชาพระคุณของพระพุทธรูปเจ้าผู้ทรงพระคุณ ๓ ประการคือ

พระปัญญาคุณ พระวิสุทธิคุณ และพระมหากรุณาธิคุณ เปรียบเทียบว่า ธูปมีกลิ่นหอมเมื่อหมดดอกความหอมจะสิ้นไป แต่ความหอมของพระพุทธรูปคุณมีวันจางหายไป

ดอกไม้ เป็นสัญลักษณ์แห่งการบูชาพระสงฆ์ เปรียบเทียบว่า ดอกไม้จัดเป็นระเบียบแล้วดูสวยงามพระสงฆ์อยู่ในระเบียบวินัย ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบย่อมสวยงามมีคุณค่า

๕. การจุดธูป

จุด ๑ ดอก : บูชาศัพ

จุด ๓ ดอก : บูชาพระรัตนตรัยคือบูชาพระคุณของพระพุทธรูปเจ้าทั้ง ๓ ประการ

จุด ๕ ดอก บูชาบุชฌีบุคคัลทั้งห้าคือ บูชาพระรัตนตรัย ๓ ดอก บูชาบิดา มารดา ๑ ดอก บูชาครูอาจารย์ ๑ ดอก หรือบูชาพระพุทธรูปเจ้า ๕ พระองค์ คือ พระกุกุสันธะ พระโกนาคมะ พระกัสสปะ พระโคตรมะและพระศรีอริยเมตไตรย

จุด ๗ ดอก บูชาองค์แห่งธรรมเป็นเครื่องตรัสรู้ของพระพุทธรูปเจ้า ๗ ประการที่เรียกว่า โพชฌงค์ ๗ หรือบูชาวันทั้ง ๗ คือ อาทิตย-เสาร์

จุด ๙ ดอก ทั้ง ๙ พระองค์ บูชาพระพุทธรูปโดยพิสดาร ๙ ประการ หรือบูชาพระภูมิเจ้าทั้ง ๙ พระองค์

๖. การอัญเชิญพระพุทธรูปขึ้นตั้งบนโต๊ะหมู่บูชา

- ควรทำเมื่อใกล้เวลาจะประกอบพิธี

-พระพุทธรูปนั้นควรใหญ่พอสมควรไม่

ใช่พระเครื่อง ซึ่งเล็กเกินไป

- ถ้ามีครอบควรเอาที่ครอบออกหากมีหมอมดมด้วยธูปควรเช็ดให้สะอาดหรือสรงน้ำเสียก่อน

-อัญเชิญโดยยกที่ฐานพระให้สูงระดับอกด้วยอาการเคารพห้ามจับที่พระศอก (คอ) หรือพระพาหา(แขน) ในลักษณะหัวของซึ่งเป็นอาการที่ไม่เคารพ

-ตั้งบนโต๊ะหมู่บูชาตัวที่สูงที่สุด

- ควรอัญเชิญกลับไปไว้ที่เดิมเมื่อเสร็จพิธี

งานอวมงคล พิธีงานศพ

พิธีสวดพระอภิธรรม

พิธีกร กล่าวเริ่มพิธีสวดพระอภิธรรม

กราบนมัสการ พระคุณเจ้า เรียนท่านประธาน ท่านผู้มีเกียรติ ผู้ร่วมพิธีทุกท่านด้วยความ
เคารพ บัดนี้ถึงกำหนดเวลาเข้าสู่ขั้นตอน พิธีบำเพ็ญกุศล พระพิธีธรรม สวดพระอภิธรรมของ(ชื่อผู้
วายชนม์)....ประจำวัน.....

ลำดับนี้ขอเรียนเชิญ คุณกรุณาให้เกียรติเป็น
ประธานในพิธี จุดธูปเทียน บูชา พระรัตนตรัย จุดเทียน ธูป หน้าพระพิธีธรรม บูชาพระธรรม และ จุด
ธูป หน้าเครื่องทองน้อย ขอเรียนเชิญด้วยความเคารพ (กรณีมีประธานมากกว่า ๑ ท่าน)

• ขอเรียนเชิญ คุณ
จุดธูปเทียน หน้าพระพิธีธรรม บูชาพระธรรม

• ขอเรียนเชิญ คุณ
จุดธูป หน้าเครื่องทองน้อย (หน้าผู้วายชนม์)

กล่าวคำนมัสการพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ (กราบลง ๑ ครั้ง)

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม ธัมมัง นมัสสามิ (กราบลง ๑ ครั้ง)

สุปะฏิปันโน ภะคะโต ลोเกสสะสัมภะโว สัพพัง อปะมาณีโย นโม ภะคะวา (กราบลง ๑ ครั้ง)

กล่าวคำอาราธนาศีล ดังนี้

มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ, ติสระเณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ,

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ, ติสระเณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ,

ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ, ติสระเณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

ถัดไป กล่าวตามพระสงฆ์

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทโธ (๓ จบ)

พุทัง สะระณัง คัจฉามิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ,

ทุติยัมปิ พุทัง สะระณัง คัจฉามิ ทุติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ ทุติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ,

ตะติยัมปิ พุทัง สะระณัง คัจฉามิ ตะติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ ตะติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ,

อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ,

กาเมสุ มิจฉาจारा เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ,

มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ,

สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

กล่าวคำอาราธนาธรรม

พรหมา จะ โลกาศิปติ สะหัมปะติ กัตถัญชะลี อันธวัระรัง อะยาจะละ สันตีตะ สัตตาป ปะ
รักชัชชะ ชาติกา เทเสตุ ธัมมัง อะนุกัมปิมัง ปะชัง
และพระสงฆ์จะสวดพระอภิธรรม จนแล้วเสร็จ (๔ ชุด)

พิธีกร เชิญผู้มีเกียรติถวายจตุปัจจัยไทยธรรม และทอดผ้าบังสุกุล
บัดนี้ พระพิธีธรรม ได้สวดพระอภิธรรมเสร็จสิ้นลงแล้ว ลำดับนี้ ขอเรียนเชิญท่านผู้มีเกียรติ ๔ ท่าน
ถวายจตุปัจจัยไทยธรรม แด่พระพิธีธรรม (และทอดผ้าบังสุกุล) ขอเรียนเชิญ

คุณ

คุณ

คุณ

คุณ

ขอเรียนเชิญกลับที่นั่งประจำ พนมมือฟังพระสงฆ์บังสุกุล ถัดจากนั้นจะทำการกรวดน้ำ
(กรณีมีแขกร่วมพิธีกว่า ๔ ท่าน)

และขอเรียนเชิญ ท่านผู้มีเกียรติอีก ๔ ท่าน ขึ้นทอดผ้าบังสุกุล ประกอบด้วย

คุณ

คุณ

คุณ

คุณ

พิธีกร กล่าวขอบคุณและเสร็จสิ้นพิธี

พิธีบำเพ็ญกุศล พระพิธีธรรม สวดพระอภิธรรมในวันนี้ ได้เสร็จสิ้นแล้ว กระผมในนามตัวแทนของ
ครอบครัว..... และคณะเจ้าภาพ (อันประกอบด้วย *หากต้องการพูด)

ขอกราบขอบพระคุณ พระคุณเจ้าทั้ง ๔ รูป ด้วยความเคารพอย่างสูง ขอกราบขอบพระคุณ
ท่านประธานในพิธี ท่านผู้มีเกียรติ ผู้ร่วมพิธีทุกท่าน ที่มาร่วมพิธีบำเพ็ญกุศล พระพิธีธรรม สวดพระ
อภิธรรม ของ(ผู้วายชนม์) หากในคำคืนนี้ มีสิ่งใดขาดตกบกพร่อง หรือมีข้อผิดพลาดประการ
ใด กระผมขอน้อมรับ และกราบขออภัยมา ณ โอกาสนี้

ในโอกาสนี้ ขอให้อันสงฆ์ผลบุญ ที่ท่านได้ร่วมบำเพ็ญกุศล โปรดอภิบาลรักษา ให้ท่าน
ประสบแต่สิ่งอันเป็นมงคล สมบูรณ์พูนผล และขอให้ทุกท่านเดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

กราบขอบพระคุณครับ

และ ขอเรียนเชิญคณะเจ้าภาพ และแขกผู้มีเกียรติ ร่วมถ่ายภาพด้านหน้ากับทางครอบครัว
ตามลำดับดังนี้ (ถ้ามี)

งานฌาปนกิจ – พระราชเพลิงศพ

พิธีฌาปนกิจ จะอยู่ในช่วงวันสุดท้ายในการทำพิธีศพ ถัดจากการสวดพระอภิธรรม โดยในปัจจุบัน หากเจ้าภาพทำพิธีศพที่อารามหลวงต่าง ๆ เช่น วัดธาตุทอง วัดเทพศิรินทร์ วัดพระศรีมหาธาตุ ทางวัดก็จะงดทำการฌาปนกิจในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา และในทุกๆวันศุกร์

ลำดับพิธีพระราชทานเพลิงศพ (ที่ไม่เสด็จและไม่มีองคมนตรีผู้แทนฯ)

-ก่อนที่เจ้าพนักงานจะเชิญกลองเพลิงพระราชทานมาถึง เจ้าภาพและบุคลากรชุดขาวที่เชิญไว้ ออกไปยืนพร้อมกันหน้าเมรุ เพื่อเจ้าหน้าที่จะได้แนะนำชักซ้อมขั้นตอนพิธี

-เมื่อเจ้าพนักงานเชิญกลองเพลิงพระราชทานขึ้นไปวางโต๊ะบนเมรุ ซึ่งเจ้าภาพและคณะไม่ต้องตามขึ้นไป แต่ให้ปฏิบัติตามที่ชักซ้อมไว้ จากนั้นโค้งคำนับแล้วกลับไปนั่งประจำที่

-เมื่อพระสงฆ์พร้อมดำเนินการเริ่มพิธี ศาสนพิธีกรจะเริ่มดำเนินการตามขั้นตอน

-ศาสนาพิธีกร เรียนเชิญผู้มีเกียรติทอดผ้าบังสุกุลตามลำดับที่เชิญไว้

-ศาสนาพิธีกร อ่านหมายรับสั่ง

-ศาสนาพิธีกร เชิญเจ้าภาพอ่านสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ (หรือ อ่านแทนเจ้าภาพ)

-ศาสนาพิธีกร เชิญเจ้าภาพอ่านประวัติผู้วายชนม์ (หรือ อ่านแทนเจ้าภาพ)

-ศาสนาพิธีกร เรียนเชิญแขกผู้มีเกียรติ ยืนสงบไว้อาลัย (ผู้ไม่สะดวกไม่จำเป็นต้องยืน)

-ศาสนาพิธีกร เรียนเชิญประธานในพิธี ขึ้นทอดผ้าไตรบังสุกุล และประกอบพิธีพระราชทาน

เพลิง และกราบอาราธนาพระคุณเจ้าฯ พิจารณาผ้าไตรบังสุกุล

-ศาสนาพิธีกร กราบอาราธนาคณะสงฆ์ที่เมตตาร่วมในพิธีขึ้นวางดอกไม้จันทน์

-ศาสนาพิธีกร เรียนเชิญผู้มีเกียรติทั้งหลายขึ้นวางดอกไม้จันทน์

-เจ้าภาพ มอบของที่ระลึกอันเป็นอนุสรณ์ในพิธีฯ

-เมื่อเจ้าหน้าที่เคลื่อนหีบศพเข้าในเตา ศาสนพิธีกร กล่าวเรียนเชิญประธานและเจ้าภาพ พร้อมกันบนเมรุเพื่อแสดงความรำลึกถึงลาอาลัย

ตัวอย่างพิธีฌาปนกิจศพ

บทพิธีกรงานศพ / บทกลอนไว้อาลัย กรณีตัวอย่าง

บทพิธีกร

นมัสการพระคุณเจ้า ที่เคารพอย่างสูง กราบเรียน.....และแขกผู้มีเกียรติ ที่เคารพทุกท่าน กระผม นาย..... ครูโรงเรียน..... ได้รับฉันทานุมัติจากเจ้าภาพให้เป็นผู้ดำเนินพิธีของ คุณแม่สุรีย์ บุญธรรม

เพื่อเป็นเกียรติและเป็นอนุสรณ์แก่ คุณแม่สุรีย์ บุญธรรม ผู้วายชนม์ประวัติโดยสังเขป ขาดิกำเนิดคุณแม่สุรีย์ บุญธรรม หรือ ไช้หนี่ เกิดเมื่อวันจันทร์ที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ ที่บ้านเลขที่ ๔๓ หมู่ที่ ๑๓ บ้านลาดผาทอง ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก เป็นบุตรคน ลำดับที่ ๓ ของคุณพ่อเทิบ กับ คุณแม่มูลทา บุญเชิดชู มีพี่น้องจำนวน ๙ คน คือ ๑. นายจันทร์ บุญเชิดชู เสียชีวิต ๒. นายแพง บุญเชิดชู เสียชีวิต ๓. นางสุรีย์ บุญธรรม ผู้วายชนม์ ๔. นางทองใบ เสวดี

เสียชีวิต๕. นางคำผิน เสียชีวิต๖. นางหวิน ทองปลิว มีชีวิตอยู่๗. นางคำปิ่น บุญอาจ เสียชีวิต๘. นาง บุญมี บุญเชิดชู มีชีวิตอยู่๙. นายทวี บุญเชิดชู มีชีวิตอยู่

การศึกษา เรียนจบหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนบ้านท่าหินลาด ตำบลเนินเพิ่ม อ.นครไทย จังหวัดพิษณุโลก หลักจากเรียนจบ ก็ประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา ทำสวน และรับจ้างทั่วไป

ชีวิตการครองเรือน คุณแม่สุริย์ บุญธรรม สมรสกับ นายภูมิมี บุญธรรม (เสียชีวิตแล้ว) บ้านเลขที่ ๔๓ หมู่ ๑๓ ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก มีบุตร-ธิดา จำนวน ๘ คน คือ ๑. นางละหู่ ทิพโสตร์ มีครอบครัวอยู่ที่ บ้านโป่งกะเมือ อาชีพ เกษตรกรรม ๒. นางนารี จันทุล มีครอบครัวอยู่ที่ บ้านลาดผาทอง อาชีพ เกษตรกรรม ๓. นางคำหวิ สมรัก มีครอบครัวอยู่ที่ จังหวัดน่าน อาชีพ เกษตรกรรม ๔. นางบุตรตรี บัวเหมือน มีครอบครัวอยู่ที่ บ้านท่าหินลาด อาชีพ เกษตรกรรม ๕. นางบุญศรี กองจิว มีครอบครัวอยู่ที่ บ้านสวนยาง อาชีพ เกษตรกรรม ๖. นางวันทอง บุญธรรม มีครอบครัวอยู่ที่ บ้านท่าข้าม อาชีพ เกษตรกรรม ๗. นายหลงมา บุญธรรม มีครอบครัวอยู่ที่ บ้านลาดผาทอง อาชีพ เกษตรกรรม ๘. นางเฉลียว นันทา มีครอบครัวอยู่ที่ บ้านลาดผาทอง อาชีพ เกษตรกรรม

อุปนิสัย คุณแม่สุริย์ บุญธรรม เป็นคนอารมณ์ดี มีน้ำใจ ขยันขันแข็ง โอบอ้อมอารี รับผิดชอบใช้ชีวิตอย่างพอเพียง เรียบง่าย เป็นที่รักและเคารพนับถือของลูกหลานและเพื่อนบ้าน ตลอดมา ศรัทธา ยึดมั่นในศีลในธรรม หมั่นไปวัดและทำบุญสม่ำเสมอ

วาระสุดท้าย คุณแม่สุริย์ บุญธรรม มีโรคประจำตัว คือ ความดันโลหิตสูงและโรคต่อหิน เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๗ มีอาการเป็นลม ได้เข้ารับการรักษา และแพทย์ให้บ้านได้ ต่อมาวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๗ เวลา ๑๔.๐๐ น. มีอาการหน้ามืด เป็นลม ปวดเมื่อยตามร่างกาย แน่นหน้าอก เริ่มหายใจไม่ออก ญาติจึงนำตัวส่ง โดยรถฉุกเฉิน ของโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชนครไทย เมื่อถึงโรงพยาบาล มีอาการหยุดหายใจ แพทย์จึงช่วยชีวิต ด้วยการปั๊มหัวใจ และหัวใจกลับมาทำงาน เป็นเวลา ๒๐ นาที หลังจากนั้น หัวใจก็หยุดเต้น และจากไปด้วยอาการสงบ เมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๗ เวลา ๑๕.๑๕ น. แพทย์สรุปสาเหตุการตาย ลิ่มเลือดอุดตันบริเวณเส้นเลือดที่ปอด สิริอายุได้ ๘๐ ปี ยังความเศร้าโศกเสียใจ ให้เกิดกับลูกหลาน และญาติพี่น้องทุกคนเป็นอย่างยิ่ง

อนุสกุลกรรมใด ที่เป็นกรรมไม่ดี ซึ่งคุณแม่สุริย์ บุญธรรม ได้ล่วงเกินท่านทั้งหลายเมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ทั้งโดยเจตนาและไม่มีเจตนา ขอท่านทั้งหลายได้โปรดโหสิกรรมนั้น แก่ คุณแม่สุริย์ บุญธรรม ด้วย เทอญอนุสกุลกรรมใดที่เป็นคุณงามความดี ซึ่ง คุณแม่สุริย์ บุญธรรม ได้ทำไว้เมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่ ขอได้โปรด มาเป็นพลัง อำนาจผลดบันดาล ส่งดวงวิญญาณ คุณแม่สุริย์ บุญธรรม ไปสู่สุคติ ในสัณปรายภพด้วย...เทอญ

ขอเรียนเชิญทุกท่านยืนนั่งตามอัธยาศัย ตั้งใจสงบนิ่ง ๑ นาที เพื่อไว้อาลัยและส่งดวงวิญญาณคุณแม่สุรีย์ บุญธรรม ไปสู่สุคติในสัปดาห์ภพ ขอกราบเรียนเชิญครับ

(พอครบ ๑ นาที พิธีกรเปิดเพลงธรณีกรรแสงเบา ๆ และอ่านบทกลอนไว้อาลัยต่อไปนี้เบา ๆ เน้นอักขระ จังหวะให้น่าฟัง น่าประทับใจ) (อ่านกลอนอาลัย)

กลอนอาลัยรัก

สองมือกร้าน ดำดำ ทำงานหนัก ได้หยุดพัก ยามนอน ตอนหลับฝัน
ทั้งตากแดด ทนหนาวร้อน สารพัน ไม่หวาดหวั่น งานหนัก ล้าเพียงใด
เส้นเอ็นผูก ทั้งกาย ไม่ไหวหวั่น แม่ฝ่าฟัน งานหนัก นำสงสาร
เพื่อลูกรัก เติบใหญ่ ได้สำราญ เสริมรากฐาน อนาคต สู้หมดใจ
ดักของแม่ หนุนซบ ช่างอบอุ่น ลูกเคยคุ้น หนุนเล่น เป็นนิสัย
เล่นนิทาน ก่อนนอน สอนเตือนใจ ไม่มีใคร เหมือนแม่เรา ฝ่าตีเตือน
หยาดเหงื่อหยด ทั้งชีวิต คิดเพื่อลูก ฝ่าฟันผูก ลูกสร้างต่อ ก่อให้เหมือน
ทุกอย่าง มีล้ำค่า แม่เฝ้าเตือน หลายปีเตือน ทำเพื่อลูก ด้วยผูกพัน
แต่วันนี้ ลูกตื่น สะอื้นไห้ ไม่มีใคร คอยตักเตือน เหมือนเคยฝัน
แม่จากลูก ไปแล้ว ตลอดกาล ทั้งหลักฐาน ไว้ให้ลูก ได้อาลัย
ขอกุศล ผลบุญ แม่เคยสร้าง ช่วยส่งทาง สู่สวรรค์ อันสดใส
ความทุกข์ยาก ตรากตรำ อย่างล้ากลาย สุขสบาย บนสวรรค์ นิรันดร์เทอญ
ด้วยรักและอาลัย ยิ่ง จากลูกหลาน และญาติพี่น้องทุกคน

(พิธีกรพูดต่อ) อันดับต่อไปเป็นการทอดผ้า บังสุกุล

ชุดที่ ๑ ขอเรียนเชิญคุณ..... คุณ.....

คุณ..... และคุณ..... เป็นผู้ทอดผ้าบังสุกุล และ
กราบนิมนต์พระคุณเจ้าจำนวน ๔ รูป เป็นผู้พิจารณาผ้าบังสุกุล ขอเรียนเชิญ และขอกราบนิมนต์
ครับ

ชุดที่ ๒ ขอเรียนเชิญคุณ..... คุณ.....คุณ.....

และคุณ..... เป็นผู้ทอดผ้าบังสุกุล และกราบ นิมนต์พระคุณเจ้าจำนวน ๔ รูป
เป็นผู้พิจารณาผ้าบังสุกุล ขอเรียนเชิญและขอกราบนิมนต์ ครับ

ชุดที่ ๓ ขอเรียนเชิญคุณ..... คุณ.....คุณ.....

และคุณ..... เป็นผู้ทอดผ้าบังสุกุล และกราบนิมนต์พระคุณเจ้าจำนวน ๔ รูป
เป็นผู้พิจารณาผ้าบังสุกุล ขอเรียนเชิญและขอกราบนิมนต์ ครับ

ชุดที่ ๔ ขอเรียนเชิญคุณ..... คุณ.....คุณ.....

และคุณ.....เป็นผู้ทอดผ้าบังสุกุลและกราบนิมนต์พระคุณเจ้าจำนวน ๔ รูป
เป็นผู้พิจารณาผ้าบังสุกุล ขอเรียนเชิญและขอกราบนิมนต์ ครับ

ชุดที่ ๕ ขอเรียนเชิญคุณ..... คุณ.....คุณ.....
และคุณ..... เป็นผู้ทอดผ้าบังสุกุลและกราบนิมนต์พระคุณเจ้าจำนวน ๔ รูป
เป็นผู้พิจารณาผ้าบังสุกุล ขอเรียนเชิญและขอกราบนิมนต์ ครับ

อันดับต่อไปเป็นการทอดผ้า ไตรบังสุกุล ขอเรียนเชิญคุณ.....
เป็นผู้ทอดผ้า มหาบังสุกุล และกราบนิมนต์พระคุณเจ้า.....เป็นผู้พิจารณา ผ้าบังสุกุล
ขอเรียนเชิญ และขอกราบนิมนต์ ครับ

เรียนเชิญแขกผู้มีเกียรติทุกท่านหันหน้าไปทางเมรุ พนมมือ ตั้งอธิษฐานส่งดวงวิญญาณ คุณ
แม่สุรีย์ บุญธรรม ไปสู่สุคติด้วยครับ

อันดับต่อไปเป็นการวางดอกไม้จันทน์ขอกราบนิมนต์พระคุณเจ้าทุกรูปได้โปรดวาง
ดอกไม้จันทน์เพื่อเป็นการโปรดคุณแม่สุรีย์ บุญธรรม ไปสู่สุคติด้วยครับขอกราบนิมนต์ครับ

ขอเรียนเชิญแขกผู้มีเกียรติทุกท่านร่วมวางดอกไม้จันทน์ เพื่อเป็นการไว้อาลัยและส่งดวง
วิญญาณคุณแม่สุรีย์ บุญธรรม ไปสู่สุคติเป็นครั้งสุดท้ายด้วยครับ ขอเรียนเชิญทุกท่านครับ

(พิธีกรหรือเจ้าภาพ) กล่าวขอบคุณแขกที่มาร่วมงานการจัดงานฌาปนกิจศพ คุณแม่สุรีย์
บุญธรรม ครั้งนี้ สำเร็จลงด้วยความเรียบร้อยด้วยดี เนื่องจากได้รับความความร่วมมือร่วมใจจากท่าน
ผู้มีเกียรติ ลูกหลานญาติสนิทมิตรสหาย ทั้งบ้านใกล้บ้านไกล ซึ่งต่างเดินทางมาร่วมงานทั้งที่บ้าน และ
ที่แห่งนี้ด้วยความรักและความอาลัย ทางเจ้าภาพขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้

ขอบพระคุณท่าน.....ที่มาเป็นประธานทอดผ้ามหาบังสุกุล
ขอบพระคุณท่าน..... ขอบพระคุณแม่ครัวทุกคนที่กรุณาจัดอาหารและ
เครื่องดื่มบริการแขกผู้มีเกียรติจนเสร็จงาน ขาดตกบกพร่องประการใดทางเจ้าขอกราบอภัยเป็นอย่าง
มากไว้ ณ โอกาสนี้

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายมีหลวงพ่องค์ดำเป็นต้น ตลอดถึง
คุณความดีที่เราทั้งหลายได้มาร่วมกระทำบำเพ็ญในวันนี้ ได้โปรดดลบันดาลให้ท่านทั้งหลายจงประสบ
แต่ความสุขความเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ สวัสดิ์ครับเรียบเรียงโดย ครูเอกชัย
บุญอาจ ..

ตัวอย่าง ๒ บทพิธีกร

นมัสการพระครู.....พระคุณเจ้าที่เคารพอย่างสูง เรียนนาย
.....นายกเทศมนตรีตำบลทุ่งแก ท่านสมาชิกกองการบริหารส่วนตำบลทุ่งแก และท่านผู้มี
เกียรติ ที่เคารพรักทุกท่าน ดิฉันนางพจณี แสงเขียว ลูกสาวคุณพ่อคำบรรณ แสงเขียว ได้รับนิมนทานุมัติ

จากญาติพี่น้อง ให้เป็นผู้นำเรียนประวัติของคุณพ่อคำบรรณ แสงเขียว เพื่อเป็นเกียรติและเป็นอนุสรณ์ แก่คุณพ่อคำบรรณ แสงเขียว ผู้วายชนม์ประวัติโดยสังเขป คุณพ่อคำบรรณ แสงเขียว เกิดเมื่อวันที่ ๓ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ ที่บ้านผือ อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี บิดาชื่อ คุณ มารดาชื่อ คำพันธ์ มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ๑๒ คน ดังนี้

๑. นายคำบรรณ แสงเขียว ผู้เสียชีวิตเบื้องหน้าพวกเราขณะนี้
 ๒. นายสุวรรณ แสงเขียว มีครอบครัวอยู่ที่บ้านโคกชัยวาน ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว
 ๓. นายคำตัน แสงเขียว อดีตกำนันตำบลทุ่งแก มีครอบครัวอยู่ที่บ้านทุ่งมน ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว
 ๔. นายทองจันทร์ แสงเขียว มีครอบครัวอยู่ที่บ้านโคกชัยวาน ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว
 ๕. นางสมบุญ यरรง มีครอบครัวอยู่ที่บ้านโคกชัยวาน ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว
 ๖. นายอุดม แสงเขียว มีครอบครัวอยู่ที่บ้านหนองไผ่ อำเภอสว่างแดนดิน
 ๗. นายลม แสงเขียว มีครอบครัวอยู่ที่บ้านทุ่งมน ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว
 ๘. นางบุญโลม แสงเขียว มีครอบครัวอยู่ที่บ้านทุ่งมน ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว
 ๙. นายหนูหล้า แสงเขียว อดีตสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเจริญศิลป์ มีครอบครัวอยู่ที่บ้านทุ่งมน ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว
 ๑๐. นายสง่า แสงเขียว มีครอบครัวอยู่ที่บ้านเจริญศิลป์ หมู่ที่ ๑
 ๑๑. นางพิลา ดิงยะ มีครอบครัวอยู่ที่บ้านโคกชัยวาน
 ๑๒. นางบุญนาง คำแพงพล มีครอบครัวอยู่ที่กรุงเทพมหานคร
- การศึกษา คุณพ่อคำบรรณ แสงเขียว เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนบ้านตาล เนิง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ต่อมาได้บรรพชาเป็นสามเณร ๑ พรรษา ที่วัดป่าดอนธาตุ วิลัย บ้านทุ่งมน ตำบลทุ่งแก อำเภอสว่างแดนดินชีวิตการครองเรือน สมัยยังหนุ่ม คุณพ่อคำบรรณ แสงเขียว นอกจากทำนาแล้วยังไปรับจ้างเป่าแคนตามงานต่าง ๆ จึงได้พบรักและแต่งงานกับคุณแม่ หนูค่าย ปราณีวัด ซึ่งเป็นสาวหมอลำ ชาวบ้านหนองคูใหญ่ อำเภวารินทร์ชำราบ จังหวัด อุบลราชธานี และสร้างครอบครัวอยู่ที่บ้านทุ่งมน หมู่ที่ ๗ ตำบลทุ่งแก อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัด สกลนคร ช่วยกันประกอบอาชีพทำนา

ต่อมาได้ย้ายครอบครัวมาตั้งถิ่นฐานที่บ้านโคกชัยวาน หมู่ที่ ๔ มีบุตร-ธิดาด้วยกัน ๗ คน ดังนี้

- นายบุญจันทร์ แสงเขียว มีครอบครัวอยู่ที่บ้านโคกชัยวานน้อย หมู่ที่ ๙ ตำบลทุ่งแก อำเภอเจริญศิลป์
- นางบัวลี บริสุทธิ์ มีครอบครัวอยู่ที่บ้านโคกชัยวานน้อย หมู่ที่ ๙ ตำบลทุ่งแก อำเภอเจริญศิลป์
- นายนารี แสงเขียว มีครอบครัวอยู่ที่บ้านโคกชัยวาน หมู่ที่ ๔ ตำบลทุ่งแก อำเภอเจริญศิลป์
- นายวรรณชัย แสงเขียว มีครอบครัวอยู่ที่บ้านโคกชัยวาน หมู่ที่ ๔ ตำบลทุ่งแก อำเภอเจริญศิลป์ ปัจจุบันทำงานอยู่ที่ฮ่องกง ประเทศสิงคโปร์
- นายบุญเตียง แสงเขียว มีครอบครัวอยู่ที่บ้านโคกชัยวาน หมู่ที่ ๔ ตำบลทุ่งแก อำเภอเจริญศิลป์

นางสำเนียง เด่นดวง มีครอบครัวอยู่ที่บ้านโคกชัยวานน้อย หมู่ที่ ๔ ตำบลทุ่งแก อำเภอเจริญศิลป์

นางพจณี แสงเขียว มีครอบครัวอยู่ที่บ้านโคกชัยวาน หมู่ที่ ๔ ตำบลทุ่งแก อำเภอเจริญศิลป์ ปัจจุบันทำงานอยู่ที่ฮ่องกง ประเทศสิงคโปร์

อุปนิสัย คุณพ่อคำบรรณ แสงเขียว เป็นคนอารมณ์ดี มีน้ำใจ อ่อนน้อมถ่อมตน ขยันขันแข็ง ในการประกอบสัมมาอาชีพ มีเพื่อนมากกว่าจะสุดท้ายเมื่อเดือนประมาณต้นเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒ คุณพ่อคำบรรณ แสงเขียว มีอาการเป็นไข้ เจ็บในช่องท้องใต้ราวนมด้านขวา ลูก ๆ จึงพาไป รับการตรวจรักษาที่โรงพยาบาลหลายแห่ง และคลินิกหลายที่ แต่อาการไม่ดีขึ้น คุณหมอบอกว่าคุณ พ่อป่วยเป็นโรคมะเร็งตับ คุณแม่และลูก ๆ จึงพาท่านกลับมารักษาที่บ้านตามคำแนะนำของคุณหมอ กินยาหม้อหมดไป ๓ หม้อ อาการทรุดลงเป็นลำดับ และได้สิ้นใจอย่างสงบเมื่อวันศุกร์ที่ ๒๐ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒ เวลา ๒๐ นาฬิกา ๑๐ นาที สิริอายุได้ ๗๖ ปี

ยังความเศร้าโศกเสียใจ ให้เกิดกับลูกหลานและญาติพี่น้องทุกคนเป็นอย่างมากอกุศลกรรม ใด ที่เป็นกรรมไม่ดี ซึ่งคุณพ่อคำบรรณ แสงเขียว ได้ล่วงเกินท่านทั้งหลายเมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่ ทั้งต่อ หน้าและลับหลัง ทั้งโดยเจตนาและไม่มีเจตนา ขอท่านทั้งหลายได้โปรดอโหสิกรรมนั้น แก่คุณพ่อคำ บรรณ แสงเขียว ด้วยเทอญ

กุศลกรรมใดที่เป็นคุณงามความดี ซึ่งคุณพ่อคำบรรณ แสงเขียว ได้ทำไว้เมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่ ขอได้โปรด มาเป็นพลัง ดลบันดาล ส่งดวงวิญญาณคุณพ่อคำบรรณ แสงเขียวไปสู่สุคติ ใน สัมปรายภพด้วย...เทอญ

ขอเรียนเชิญทุกท่านยืนหรือนั่งตามอัธยาศัย ตั้งใจสงบนิ่ง ๑ นาที เพื่อไว้อาลัยและส่งดวง วิญญาณคุณพ่อคำบรรณ แสงเขียว ไปสู่สุคติในสัมปรายภพ ขอกราบเรียนเชิญค่ะ (พอครบ ๑ นาที พิธีกรเปิดเพลงธรณีกรรแสงเบา ๆ และอ่านบทกลอนไว้อาลัยต่อไปนี้เบา ๆ เน้นอักขระ จังหวะให้น่า ฟัง น่าประทับใจ)

แต่.....คุณพ่อลูกเจ็ดคน พ่อทนต์เลี้ยง เพียงเพราะรัก อยู่เป็นหลัก เป็นมิ่งขวัญ ไม่หวั่นไหว
เมื่อยามทุกข์ โศกเศร้า พ่อเข้าใจ อยู่ข้างกาย หลานลูก ด้วยผูกพัน
ชีวิตพ่อ เป็นแบบอย่าง ให้แก่ลูก เดินทางลูก ถึงที่หมาย ได้ดั่งฝัน
ประสบโชค มีสุข ทุกคืนวัน เป็นมิ่งขวัญ พันผูก ลูกร่มเย็น
ต่อแต่นี้ ไม่มี คุณพ่อแล้ว ไร้วีแวว หาไหน ก็ไม่เห็น
เคยปรึกษา คุยสนุก ทุกเช้าเย็น ต่อนี้เป็น สุดแต่กรรม จะนำไป
ลูกหลานญาติ มาส่งพ่อ ในวันนี้ ต่างล้วนมี ใจรักมั่น ไม่หวั่นไหว
ถึงอยู่ห่าง แห่งหน ตำบลใด ทั้งใกล้ไกล มาส่งให้ พ่อไปดี
ขอกุศล ผลบุญ คุณพ่อสร้าง เป็นพลัง ส่งพ่อให้ ไปสุคติ
สู่สวรรค์ ชั้นฟ้า สุชาติ อันเป็นที่ สุขสันต์ นิรันดร์กาล
หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ ขอประสบ พ้นผูก เป็นลูกหลาน
ได้ตอบแทน พระคุณท่าน นานแสนนาน เหล่าภัยพาล ไม่มาพราด เราจากกัน
ด้วยความรักและอาลัยยิ่งจาก...ภรรยา ลูก หลาน และญาติพี่น้องทุกคน

พิธีกร.....

อันดับต่อไปเป็นการทอดผ้าไตร(บังสุกุล) ขอเรียนเชิญคุณพ่อจันทร์มี แสงเขียว ประธานจัดงาน คุณพิจารณา มหาพร นายกเทศมนตรีตำบลทุ่ง ประธานในพิธี และคุณศนิตา สุขปทุมพันธ์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งแก เป็นผู้ทอดผ้าไตร (บังสุกุล) และกราบนิมนต์พระคุณเจ้าจำนวน ๓ รูป เป็นผู้พิจารณาผ้าบังสุกุล ขอเรียนเชิญ และขอกราบนิมนต์ ครับเรียนเชิญท่านผู้เกียรติทุกท่านหันหน้าไปทางเมรุ ประณมมือ ตั้งอธิษฐานส่งดวงวิญญาณคุณพ่อคำบรรณ แสงเขียว ไปสู่สุคติด้วยครับ

อันดับต่อไปเป็นการวางดอกไม้จันทน์ขอกราบนิมนต์พระคุณเจ้าทุกรูปได้โปรดวางดอกไม้จันทน์เพื่อเป็นการโปรดคุณพ่อคำบรรณ แสงเขียว ไปสู่สุคติด้วยครับ-
ขอกราบนิมนต์ครับขอเรียนเชิญท่านผู้มีเกียรติทุกท่านร่วมวางดอกไม้จันทน์ เพื่อเป็นการไว้อาลัยและ
ส่งดวงวิญญาณคุณพ่อคำบรรณ แสงเขียว ไปสู่สุคติเป็นครั้งสุดท้ายด้วยครับ ขอเรียนเชิญทุกท่านครับ
(ขณะแขวงวางดอกไม้จันทน์พิธีกรอ่านผลาญต่อไปนี้)

แต่..คุณพ่อของลูก ๆ (ผญา/โตงโตย/ลำ) ยามแม่เจ็บป่วยไข้ หวังใจ ได้พึ่งพ่อพาหาหมอ ปีนปัวให้ อยู่
เฝ้าบ่ห่างกาย ยามเป็นตายายเฒ่า ชรากาลใกล้ฝั่งหวังเจ้าเป็นหมู่เพื่อน พาเข้าวัด ไปเฝ้าบุญเฮาได้
ลงทุนสร้าง หลักฐานมีบ้านช่องมีพ่อแม่พี่น้อง ลูกหลานเพิ่ม ดังพ่อฝันเฮามีบ้านมีรถ มีเฮนา ทุกสิ่ง
อย่างย่างไปได้สู่หม่อง บ่อายหน้าหมู่เขาแต่เจ้ามาป่วยไข้ บ่สงหายเป็นตาหน่ายพาไปปัวสู่หม่อง ที่คน
เว้ากล่าวถึงเทิงหมอไกลหมอไกล พาไปหา ให้เพิ่นชอยได้แต่คอยสู่มื้อ บ่หายจ้อย จนจ้อยตายช้อยให้
จนเมื่อยม้อยสะหวอยไปกะหลายเทื่อแต่ต้องอยู่เพื่อลูกเต้าช้อยเขาให้ใหญ่สูงมวลงป่าลงญาติพี่น้องเพิ่น
กะช้อยเหลือเฮาเจ้าอย่าห่วงทางหลังให้ไปต้อยมีฮื้อนขอกราบวิงวอนไหว้พระรัตนตรัยให้เพิ่นชอย
กรรมดีทั้งใหญ่่น้อยเคยทำไว้ให้หลังโฮมเป็นพลังดลให้พ่อไปดีมีสุขยังสู่สวรรค์คังนี้วิมานฟ้าบ่อนสำ
บายคั่นแม่นตายได้เกิดพ้อขอให้ฮักแพงกันผูกสัมพันธ์กลมเกลียวฮักแพงกันทุกชาติสมปรารถนาทุก
ด้านทั้งเวียกงานการหน้าที่สุภาพดีสมมาดมั่งมีนหมั่นทอหมู่เขา พ่อเอยด้วยความฮักและอาลัยอย่าง
ยิ่งจาก...ภรรยา ลูก หลาน และญาติพี่น้องสู่คน

(พิธีกรหรือเจ้าภาพ) กล่าวขอบคุณแขกที่มาร่วมงาน การจัดงานฌาปนกิจศพ.คุณพ่อคำบรรณ แสง
เขียว ครั่งนี้ สำเร็จลงด้วยความเรียบร้อยด้วยดี เนื่องจากได้รับความความร่วมมือร่วมใจจากท่านผู้มี
เกียรติ ลูกหลาน ญาติสนิทมิตรสหาย ทั้งบ้านใกล้บ้านไกล ซึ่งต่างเดินทางมาร่วมงานทั้งที่บ้าน และที่
วัด.....แห่งนี้ด้วยความรักและความอาลัย ทางเจ้าภาพขอกราบ

ขอบพระคุณอย่างสูงยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้ ขอบพระคุณท่านนายกเทศมนตรีตำบลทุ่ง คุณ
พิจารณา มหาพร ประธานในพิธี และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งแก คุณศนิตา สุขปทุมพันธ์ ที่มา
เป็นประธานและร่วมทอดผ้ามหาบังสุกุล ขอบพระคุณสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งแกทุกท่าน
ท่านผู้ใหญ่บ้านโคกชัยวาน ท่านผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คณะครูอาจารย์โรงเรียนดอนชัยวิทยา และคณะ
แม่บ้านบ้านโคกชัยวาน หมู่ หมู่ ๔ และหมู่ ๙ ทุกคนที่กรุณาช่วยจัดหาพวงหรีด และจัดดอกไม้
ประดับตกแต่งให้สวยงาม ...ขอบพระคุณแม่ครัวทุกคนที่กรุณาจัดอาหารและเครื่องดื่มบริการ
แขกที่มาร่วมงานตั้งแต่วันแรกจนเสร็จงาน ขาดตกบกพร่องประการใด ทางเจ้าภาพขออภัยเป็นอย่าง
มากไว้ ณ โอกาสนี้ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายมีหลวงพ่องค์ดำเป็นต้น
ตลอดถึงคุณความดีที่เราทั้งหลายได้มาร่วมกระทำบำเพ็ญในวันนี้ ได้โปรดดลบันดาลให้ท่านทั้งหลาย

จงประสบแต่ความสุขความเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป การงานให้ก้าวหน้า ร่ำรวยไม่เลิกรา สุขุขรชาตลอดไป
ทุกท่านทุกคน ...เทอญสวัสดิ์ครับ.....

อันความตายชายนารีหนีไม่พ้น จะมีจนก็ต้องวายตายเป็นผี
ถึงแสนรักก็ต้องร้างห่างทันที ไม่ว่านี่ก็วันหน้าจริงหนาเรา
อันยศลาภหาไปไม่ได้แน่ เว้นเสียแต่ต้นทุนบุญกุศล
ทั้งสมบัติทั้งหลายให้ปวงชน แม้ร่างตนเขาก็เอาไปเผาไฟ
อย่าแบ่งชั้นวรรณะเลยมนุษย์ ต่างถึงจุดสุดท้ายกลายเป็นผี
หลุมฝังศพกลบสิ้นซากอินทรีย์ ใครผู้ดีมีหรือจนไม่พ้นตาย

กลอนที่สามารถปรับใช้ในงานศพได้(จากหนังสือสวดมนต์แปลของวัดถ้ำพระบำเพ็ญบุญอ.พาน จ.
เชียงราย)

สกุลเอ๋ยสกุลสูง ชักจูงจิตฟูซัดดีศรี อำนางนำความสง่าอำอินทรีย์ ความงามนำให้มี
ไมตรีกันความร่ำรวยอวยสุขให้ทุกอย่าง เหล่านี้ต่างรอตายทำลายชั้นวิถีแห่งเกียรติยศทั้งหมดนั้น แต่
ล้วนผันมาประจบหลุมศพเอ๋ย

(จากหนังสือสวดมนต์แปลของวัดถ้ำพระบำเพ็ญบุญอ.พาน จ.เชียงราย)ตัวเอ๋ยตัวหยิ่ง เจ้าอย่าชิงติชาก
ว่ายากไร้เห็นจมดินน่าสลดระทดใจ ที่ระลึกสิ่งไรก็ไม่มีไม่เหมือนอย่างบางศพญาติบดแต่ง เครื่องแสดง
เกียรติยศเลิศประเสริฐศรีสร้างสานการบุญหนุนพลี เป็นอนุสาวรีย์สง่าเอ๋ย

(บทนำพิธีงานฌาปนกิจศพของคุณน้ำชา)ทุกชีวิตมีเกิดในเบื้องต้น แล้วก็วนเจ็บแก่ให้แลเห็นใน
ตอนกลางทุกอย่างต่าง ๆ เป็น ไม่ยกเว้นตอนท้ายตายทุกคน

(ความดี)ดินจะกลบลบกายวายสังขาร ไฟจะผลาญชีพให้มลายสูญแต่ความดีที่ทำได้คำคุณ ย่อมเทิดทูน
แทนชากเมื่อจากไป

(มาเปล่าไปเปล่า)เมื่อเจ้ามามีอะไรมาด้วยเจ้า จะโลภมากมัวเมาไปถึงไหน
เมื่อเจ้าตายก็มีได้อะไรไป เจ้าก็ไปมือเปล่าเหมือนเจ้ามา

(ทรัพย์สมบัติ)อันทรัพย์สินถิ่นฐานทั้งบ้านช่อง อิกเงินทองไร่นามหาศาลเป็นสมบัติของตัวได้ชั่วคราว
จะต้องผ่านจากกันเมื่อวันตายส่วนความดีมีความสัตย์สมบัติแท้ ถึงตัวแก่กายดับไม่ลับหายจะสถิตย์ติด
แน่นแทนร่างกาย ชนทั้งหลายสรรเสริญเจริญพร

(ยศลาภ)ยศและลาภหาไปไม่ได้แน่ เว้นก็แต่ต้นทุนบุญกุศลทั้งสมบัติทั้งหลายให้ปวงชน ร่างของตน
เขายังเอาไปเผาไฟ

(ความไม่เที่ยงแท้ของสังขาร)

อนิจจังสังขารว่าไม่เที่ยง เกิดเท่าไรตายเกลี้ยงไม่เหลือหลอทั้งผู้ดีเห็นใจตายเดียนยอ แม้นตัวหมอยังต้องตายวายชีวิตรัด

(หนีไม่พ้นความตาย)อันความตายขายนารีนี่ไม่พ้น ถึงมีจนก็ต้องตายกลายเป็นผีถึงแสนรักก็ต้องร้างห่างทันที ไม่วันนี่ก็วันหน้าช้าหรือเร็ว

(ไม่แน่นอน)หากคนเราได้ทุกอย่างดังที่คิด สิ้นชีวิตจะเอาของกองไว้ไหนมิได้บ้างเสียงบ้างช่างปะไร เราตั้งใจทำดีเท่านี้พอ

(เปรียบเทียบสัตว์กับคน)พฤษภกาสกร อิกกุญชรอันปลดปลง โทหนต์เสน่งคง สำคัญหมายในกายมีนรชาติวางวายมลายสิ้นทั้งอินทรีย์ สถิตยัทั่วแต่ชั่วดีประดับไว้ในโลกา(สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิตชิโนรส : กฤษณาสอนน้องคำฉันท์)

(เปรียบเทียบสัตว์กับคน)อันวัวควายตายเล่า เหลือเขาหนัง ช้างตายยังเหลืองาสง่าศรีคนเราตายเหลือไว้แต่ชั่วดี บรรดามีประดับไว้ในโลกา

รูปัง ชีรติ มัจจันนํ นาม โคตตํ น ชีรติ (ไทยกลาง)อันร่างกายตายแล้วก็สูญสิ้น ถมแผ่นดินหมดไปไร้ความหมายส่วนชื่อเสียงชั่วดีไม่มีวาย เป็นที่หมายกล่าวขานนิรันดร์

(ไทยเหนือ ; pornphot)ปลากลายเป็นฮ้า คนกลายเป็นหยัง ตายแล้วเหม็นดัง กลิ่นกลบทั่วบ้านถึงเป็นเมียผัว เป็นกะผัวจ้าน ตัดขาดวิญญูณ เรียกร่องสิ่งต่ำต้อย ชื่อเสียงปั้น้อง ดีชั่วติดต้อง ตัวไปแม้ว่าไปตึก อยู่ห้องไหนไหน จื่อเสียงบ่าไป โดยใจหนาเจ้า ๆ

(ความตาย ; หลวงตาแพร่เยื่อไม้)เมื่อตอนเช้าเกล้าขึ้นระริ่นรส พอสายหมดลมลับลงดับขันธ เมื่อตอนสายได้สนุกสุดสุขครัน พอบ่ายพลันชีวาตมลงชาตรอน เมื่อตอนบ่ายรายล้อมพร้อมหน้าญาติ พอเย็นชาตชีवालงคาหมอน เมื่อตอนเย็นเล่นสนุกไม่ทุกซัร่อน พอค่ำมรณม์วายมิตอนิจจัง

ความไม่แน่นอนของชีวิต โคลงโลกนิติ(ไทยกลาง)เข้ายังแลเห็นหน้า สายตาย สายยังอยู่สุขสบาย บ่ายม้วยบ่ายยังรื่นเริงกาย เย็นดับชีพนา เย็นยังหยอกลูกด้วย คำม้วยอาสัณ

(ไทยเหนือ ; pornphot)ก็เมื่อตะเจ้า เฒ่าบ่าเป็นหยัง ขวายมาตังตัง สิ้นลมเหยียจ้อยตอนขวาก็หัน นั่งกันเรียบร้อย บ่ายมาเจียบวอย ว่าอันตอนบ่ายไค่หัว ลูกคอป็นจัน เย็นดับชีพพลัน กันไปอย่าว่ากัน เตอะ เย็นไกวเปลไหว หยอกลูกหลานไป สิ้นใจต่อนคำ ๆ

(คำว ; ปี่หนานชาติ ใจแก้ว)จ้วควายจ้างม้า ต่ายแล้วเหลือหนัง ดูกเขาขนยัง เอาใจก้านได้มาจาลงสุด
ซี้มีในไส้ คนยังเอาไป เลี้ยงต้องคนเฮถ้าต่าย สหายปี่น้อง ไผ่บ่อวังซ้อง อาลัยสุดแต่ดูกพิ๊วะ เอาขว้าง
แสนไกล กลัวจักเป็นภัย ผีมาหลอกบ้าน

(ผู้รวบรวมแต่งต่อจาก ปี่หนานชาติ ใจแก้ว)จะเป็นป้อก้า หรือว่าอาจารย์ ข้าราชการ คนดีบำไ้ความ
ชั่วรับหนี ความดีรับใกล้ รับหาเร็วไว ปี่น้องความดีมีหลาย ไผ่กัแซซ้อง อยากจะเกี่ยวซ้อง จ้วยงานเป็น
คนขาวจ้วะ หล่อสวยเอาก่าน เลวเหลือประมาณ ไผ่อยากเข้าใกล้ ๆ

(อะไร ที่ไหน ; ท่านพุทธทาส)อันความงาม มีอยู่ตาม หมู่ซากผีอันความดี อยู่ทีละ สละยังความเป็น
พระ อยู่ทีเพียร บวชเรียนจริงนิพพาน ดิ่ง อยู่ทีตาย ก่อนตาย เอยๆ

(ความตาย; ninjahatori ภูเก็ต)ความตาย...ไม่.....มีแบ่ง.....แยกเรื่องเพศความตาย...ไม่.....มี
ขอบเขต.....เรื่องศาสนาความตาย...ไม่.....จำกัด.....วันเวลาความตาย...ไม่.....นำพา.....เรื่องของ
วัยความตาย...ไม่.....กำหนด.....เรื่องชนชั้นความตาย...ไม่.....สำคัญ.....ตายทีไหนความตาย....
ไม่.....มีแบบอย่าง....ตายอย่างไรความตาย...ไซ้ไร...เท่านั้น.....นิรันดร์

เกร็ดงานศพหนีไม่ได้ จะหนีอื่น หมิ่นแสน ในแดนโลก พอย้ายโยก หลบลิ้น หนีพ้นได้ แต่หนีหนึ่ง ซึ่งมี
ชื่อ คือหนีตาย หนีไม่ได้ ใครไม่พ้น สักคนเดียว

มองตน คั่นและวัน พลันดับ และลบล้าง ท่านทั้งปวง จงอุตส่าห์ หากุศล มองชีวิต คิดถึง รำพึงตน
ชีวิตคน นั้นไม่ยืน ถึงหมื่นปี

ตายทุกคน อันความตาย ชายนารี หนีไม่พ้น มีหรือจน ก็ต้องตาย กลายเป็นผี ถึงแสนรัก ก็ต้องร้าง
ห่างทันที ไม่วันนี้ ก็วันหน้า ช้าหรือเร็ว

ยมบาลไม่รับสินบน เมื่อถึงคราวม้วย ใครก็ช่วยไม่ได้ ต่อให้เหาะขึ้นไป อยู่บนสวรรค์ ก็จำต้องพราก
จากวิมาน เพราะยมบาล ท่านไม่รับสินบน ถึงคราวตายแน่ ยาแก้ไม่มี ตายแน่เราหนี มันไปไม่พ้น จะ
เป็นราชา หรือมหาโจร ต้องทิ้งกายสภณ อยู่บนเชิงตะกอน

สาเหตุแห่งทุกข์ ทุกข์มี เพราะยึด ทุกข์ยึด เพราะอยาก ทุกข์มาก เพราะพลอย ทุกข์น้อย เพราะหยุด
ทุกข์หลุด เพราะปล่อย อยากมาก ทุกข์มาก อยำน้อย ทุกข์น้อย หมดยาก หมดยุทธ์

ละครชีวิต อันโลกเรานี้ เหมือนโรงละคร ปวงนิกร เราท่านเกิดมา ต่างร้ายรำ ทำที่ท่าท่า ตามลีลา ของ
บทละคร บางครั้งก็เศร้า บางคราวก็สุข บางทีก็ทุกข์ หัวอกสะท้อน มีร้างมีรัก มีจากมีจร พอจบละคร
ชีวิตก็ลา อันวรรคตอน ละครชีวิต เป็นสิ่งน่าคิด นะท่านเจ้าขา กว่าฉากจะปิด ชีวิตจะลา เราต้อง
ทรมาน อย่างสุดประมาณ

ความตายช่วยลดกิเลส นึกถึง ความตาย สบายนัก มักหักรัก หักหลง ในสงสาร บรรเทาผิด โมหันธ์
อันธการ ทำให้หาญ หายสะดุ้ง ไม่ยุ่งใจ

เห็นใจกัน ยาม ๓ จ ยามจน ยามเจ็บ ยามจาก

ค่าของคนค่าของคน มิได้นับ เพราะทรัพย์มากหรือน้อยจาก รูปลักษณะ สูง
ศักดิ์ศรีหากเกิดจาก คุณงาม และความดีผลงานที่ จรรโลงโลก ให้ไพบุลย์
ค่าของคน อันวัควาย ตายเหลือ เนื้อหนังเขา ช่างตายเนา เหลืออยู่ งามคู่สอง มนุษย์เรา ตายลง
เหมือนผงกอง เหลือสิ่งของ ดีชั่ว ติดตัวไป

ส่งเขา - เราก็จะถูกส่ง มาส่งเรา เเท่านี้ แหละพี่น้อง จะโคกร่อง รำพัน กันโฉน และเมื่อถึง วันหน้า
คราต่อไป คงมีใคร มาส่งท่าน เหมือนวันนี้

ยมบาลมาทุกนาที โลกหมุนเวียน เปลี่ยนไป ไม่คงที่ ประเดี้ยวดี ประเดี้ยวร้าย หลายสถาน ทั่วโลกา
ฟ้าลั่น เหมือนสัญญาณ ยมบาล ผ่านมา ทุกนาที

มาเปล่าไปเปล่า ยามเจ้าเกิด มีสิ่งใด ติดกายบ้าง เห็นแต่ร่าง เปลือยเปล่า ไม่เอาไหน สร้างสมบัติ
พัสถาน บานตะไท ถึงคราวไป ก็ไปเปล่า เหมือนเจ้ามา มีสิ่งใด ไปกับเจ้า ก็เปล่าสิ้น ผ้าสักชิ้น เงินสัก
เก้ หรือเคหา สามิบุตร สุดที่รัก ยอดภรรยา ไม่เห็นว่า จะตามไป หรือใครมี เห็นแต่ธรรม คำสอน ของ
องค์พระ ที่พอจะ ตามไป ในเมืองผี เพราะฉะนั้น พึงหมั่นทำ แต่ความดี เพื่อเป็นที่ พึ่งเจ้า เมื่อคราว
ตาย

มาเปล่า ไปเปล่า เมื่อเจ้ามา มีอะไร มาด้วยเจ้า เจ้าจะเอา แต่สุข สนุกโฉน เมื่อเจ้ามา มีเปล่า เจ้าจะ
เอาอะไร เจ้าก็ไป มีเปล่า เหมือนเจ้ามา

ติดสินบนไม่ได้ แม้มีเงินทอง กองล้น พันภูผา จะซื้อเอา ชีวาวัว ก็ไร้ผล เมื่อความตาย มีหมายทั่ว ทุก
ตัวคน ติดสินบน เท้าไหร่ ชีพไม่คืน

ร่างกายสังขารไม่เที่ยง อันร่างกาย ชายหญิง ไม่จริงแน่ เกิดแล้วแก่ เจ็บตาย วายสังขาร แต่ชื่อเสียง
ชั่วดี เหมือนตติรา จะอยู่ชั่ว เชิดชู คุโลกเอย

ราคาคณ อันเบ็ดไก่อ ควายวัว เนื้อตัวมีค่า ขายเป็นสินค้า ได้ราคา มีคนต้องการ คนเราตาย ภายเนา
เหม็น ไม่เห็นเป็นแก่นสาร เวลาสดชื่นก็มักรักกัน คนนี้ของฉันท คนนั้นของแก แต่พอตายແงแก่ ไม่ใช่
ของแก ไม่ใช่ของฉันท

อานุภาพแห่งบุญ บุญเป็น ที่พึ่ง ถึงชาติหน้า บุญนำพา เป็นสุข ทุกสถาน บุญเป็นหลัก ถึงมรรค ผล นิพพาน บุญบันดาล สารพัด สวัสดิ์

ไม่แน่นอน เข้าเห็นหน้ากันอยู่ สายตาย สายยังอยู่สบาย บ่ายม้วย บ่ายยังรื่นเริงกาย เย็นดับ ชีพนา เย็นยังหยอกลูกด้วย คำม้วย มรณา

สิ้นท่าน ดังโลกมืด เหมือนโลกความอบอุ่น ถูกหม่นกลับ แสงเทียนดับ วูปแล้ว แว่วไสว มืดไม่มี แสงสว่าง ฉายทางใด มีเพียงใจ ช้ำช้ำ กับน้ำตา เมื่อท่านอยู่ อยู่อย่าง ผู้สร้างเสริม จากจึงเพิ่ม โศกให้อาลัยหา สิ้นท่านแล้ว สิ้นแสง แห่งดารา เราต่างมา น้อมไหว้ ไม่เสื่อมคลาย อันดีชั่ว ตัวตาย เมื่อภายหลัง ชื่อก็ยัง คงอยู่ มิรู้หาย เหมือนดวงตรา ตอกประทับ ติดกับกาย เป็นเครื่องหมาย บอกทั่ว ทุกตัวคน ส่วนความดี ที่ท่านทำ ประจำชีพ ดังประทับ ส่องสว่าง กลางเวหน ท่านทำดี ดีสนอง เป็นของตน ถึงวายุขน์ ชื่ออยู่ คู่โลกา

น้ำใจ น้ำเอยน้ำใจ จะมากจะน้อยเพียงไหน ใครจะว่า แม้น้อยนิด ก็ทราบซึ่ง ติดตรึงตรา ขอเพียงอย่าแห่งหาย สิ้นไมตรี ผูกน้ำใด ไหนเล่า เทาน้ำจิต ผู้น้ำมิตร มากแน่น แสนสุขศรี ผูกน้ำคำ เสรจจา ค่อยพาที สามสิ่งนี้ ผูกไว้ สุขใจเอย

ทำวันนี้ให้ดีที่สุด วันพรุ่งนี้ อยู่ไกล ยังไม่เกิด ช่างมันเถิด อย่าร้อน ไปก่อนใช้ วันวานนี้ ผ่านแล้ว ให้แล้วไป อย่าเอาใจ ไปซึ้ง ทั้งสองวัน ถ้าวันนี้ สดชื่น ระรื่นจิต อย่าไปคิด หนาหลัง มากล้งฝืน สิ่งที่แล้ว แล้วไป ให้แล้วกัน สิ่งฝืน ยังไม่มา อย่าอาวรณ์

“คำกล่าวนำพิธีไว้อาลัย”

เรียน (.....) ท่านประธานพิธี และท่านผู้มีเกียรติที่เคารพทุกท่านที่ได้มาร่วมพิธี (พระราชทานเพลิงศพ/ฌาปนกิจ) ของ (.....) ทางครอบครัว (.....) ถึงแม้จะมีความเศร้าโศกเสียใจ ที่ต้องสูญเสียบุคคลซึ่งเป็นที่รักไปอย่างไม่มีวันหวนกลับ แต่ก็ยังมีความอบอุ่นใจ และมีขวัญกำลังใจยิ่ง ที่ท่านประธานในพิธี และท่านผู้มีเกียรติที่เคารพทุกท่านได้เสียสละเวลา เดินทางมาเป็นเกียรติแก่ผู้วายชนม์ในวันนี้ คณะเจ้าภาพซึ่งประกอบไปด้วย (.....) รู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจไมตรีของท่านเป็นอย่างยิ่ง และจะขอจารึกความเมตตากรุณาของทุกท่านไว้ด้วยความขอบพระคุณตลอดไป

“กลอนไว้อาลัย”

(แม่/พ่อ) เป็นที่พึ่งหนึ่งนามยามทุกข์หนัก ... เป็นที่พักยามแยช่วยแก้ไข
เป็นที่ยึดเหนี่ยวยามพลั้งไป ... เป็นหลักชัยของบุตรสุดบูชา
(แม่/พ่อ) ผู้เฝ้าปกป้องรักษาลูก ... (แม่/พ่อ) ฝังปลุกวิชาการด้านศึกษา
(แม่/พ่อ) เลี้ยงดูชูอุปถัมภ์มา ... (แม่/พ่อ) ถ้าค่ายิ่งกว่าสิ่งใดเอย

“บทพิธีกรงานฌาปนกิจ (ช่วงที่ ๑)”

เรียน (.....) ท่านประธานในพิธี และท่านผู้มีเกียรติที่เคารพทุกท่าน (.....) ได้ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ (.....) การถึงแก่กรรมของท่านในกาลนั้น แม้เป็นไปตามกฎธรรมชาติแห่งสังขารธรรมทั้งหลาย กระนั้นก็เป็นเหตุแห่งความทุกข์โศกเศร้าโศกอาลัยอันมีประมาณยิ่ง มาสู่ครอบครัว ญาติ มิตรวสาสิกชนทั้งหลาย ด้วยสำนึกในกตัญญู กตเวทิตาธรรมรำลึกถึงภาพแห่งชีวิตของท่านขณะดำรงอยู่ ซึ่งได้ดำเนินชีวิตด้วยดี มีคุณูปการต่อครอบครัว สังคม ประเทศชาติ และพระศาสนา

ขณะดำรงชีวิตอยู่ได้ครองตน ครองคน ครองงาน ครองจิตใจลูกหลาน และครองเรือนโดยสุจริต ดำเนินชีวิตโดยธรรม แนะนำพร่ำสอนบุตรธิดา ให้การศึกษาอบรมบ่มจริยธรรม ตามสมควรแก่สมัย จนบุตรธิดาทุกคนมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และสังคมตามลำดับ อีกทั้งยังเป็นผู้นำและเป็นพระประจำบ้านของลูกๆเสมอมา

(บัดนี้ เจ้าพนักงานพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ได้อัญเชิญเพลิงพระราชทานขึ้นประดิษฐานบนเมรุเป็นที่เรียบร้อยแล้ว) .. ก่อนถึงกำหนดการบำเพ็ญกุศลทอดผ้าไตรมหาบังสุกุล และประกอบพิธี (พระราชทานเพลิงศพ/ฌาปนกิจ) ตามกำหนดการ กระผม (.....) ตำแหน่ง/ความสัมพันธ์กับผู้วายชนม์ (.....) ได้รับฉันทานุมัติจากคณะเจ้าภาพให้เป็นพิธีกร ดำเนินตามขั้นตอนอันเป็นพิธีการในงาน (พระราชทานเพลิงศพ/ฌาปนกิจ) ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยเหมาะสม เป็นเกียรติแก่คณะเจ้าภาพ และผู้วายชนม์ เพื่อให้พิธีการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สำเร็จเป็นบุญกุศลแก่ผู้วายชนม์ กระผมขออนุญาตท่านประธานในพิธี และท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน ประกอบพิธีตามกำหนดการดังนี้ ในส่วนเบื้องต้นขออนุญาตเรียนเชิญท่านผู้มีเกียรติได้ขึ้นทอดผ้าไตรบังสุกุล ดังมีรายนามดังต่อไปนี้

ลำดับที่ ๑ ขอเรียนเชิญ เป็นผู้ทอดผ้าบังสุกุล และนิมนต์พระสงฆ์ ๑ รูป เป็นผู้พิจารณาผ้าบังสุกุล ขอเรียนเชิญครับ

ลำดับที่ ๒ ขอเรียนเชิญ เป็นผู้ทอดผ้าบังสุกุล และนิมนต์พระสงฆ์ ๑ รูป เป็นผู้พิจารณาผ้าบังสุกุล ขอเรียนเชิญครับ

ลำดับที่ ๓ ขอเรียนเชิญ เป็นผู้ทอดผ้าบังสุกุล และนิมนต์พระสงฆ์ ๑ รูป เป็นผู้พิจารณาผ้าบังสุกุล ขอเรียนเชิญครับ

ลำดับนี้ กระผมขออนุญาต อ่านหมายรับสั่ง ดังนี้

ขออนุญาตเรียนเชิญเจ้าภาพ ทายาทของผู้วายชนม์ อ่านสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ขอเรียนเชิญครับ

ลำดับนี้ เพื่อได้ทราบเกียรติประวัติของผู้วายชนม์ ขออนุญาตเรียนเชิญเจ้าภาพ ทายาทของผู้วายชนม์ อ่านประวัติ ขอเรียนเชิญครับ

“การเขียนประวัติผู้เสียชีวิต”

การถึงแก่กรรมของ (.....) ในกาลนี้ แม้จะเป็นไปตามกฎธรรมดาสังขารธรรมทั้งหลาย ซึ่งมีการเกิดเป็นเบื้องต้น มีการดำรงอยู่เป็นท่ามกลาง และมีการแตกดับสลายไปในที่สุดก็ตาม แต่ถึงกระนั้นเป็นการเหลือวิสัยที่จะหักห้ามความเศร้าโศกเสียใจ ของเหล่าญาติมิตรวสา

ลึกซึ้งทั้งหลายได้ ทั้งนี้ด้วยสำนึกในกตัญญูทเวทิตาธรรม รำลึกถึงภาพแห่งชีวิตของท่านขณะดำรงชีวิตอยู่ ซึ่งได้ดำรงชีวิตด้วยดี มีคุณูปการต่อครอบครัว สังคม ประเทศชาติ พระศาสนา

ประวัติการทำงาน:

ขณะดำรงชีวิตอยู่ท่านได้ประกอบอาชีพการงานอันสุจริต ดำเนินชีวิตโดยธรรม เป็นบุพการีผู้ประเสริฐ เลี้ยงดูอบรม บุตร-ธิดา มาโดยดี มีชีวิตในบั้นปลายอันสงบ และใฝ่ในบุญกุศลเป็นนิตย์ ทั้งผูกจิตมั่นในพระพุทธศาสนาจนตลอดอายุขัย นับเป็นการสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ของครอบครัว และญาติมิตร

เกียรติประวัติ:

(.....) เป็น (สามี/ภรรยา) ที่ประเสริฐของครอบครัว ท่านถนอมเลี้ยงดูลูกทุกคนด้วยความรัก ให้ความอบอุ่นแก่ลูกเหมือนร่มโพธิ์ร่มไทรที่ให้ความร่มเย็นแก่ผู้อยู่ใต้ร่มเงา ท่านพยายามสอนให้ลูกทุกคนเป็นคนดี มีศีลธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีความขยันหมั่นเพียรและดำเนินชีวิตในทางที่ถูกต้องดีงาม โดยที่ท่านเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องเหล่านี้

ความตั้งใจอันแน่วแน่ของท่านที่จะปลูกฝังให้ลูกหลานเป็นคนดีมีคุณธรรม และให้ได้รับการศึกษาที่ดี ได้ผลดีออกมอย่างงดงาม คือ ลูกทุกคนได้ตอบสนองปณิธานของ (คุณพ่อ/คุณแม่) ด้วยการตั้งใจศึกษาเล่าเรียนจนจบการศึกษา ประสบความสำเร็จในชีวิต และเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน

วาระสุดท้ายของชีวิต:

บัดนี้สังขารร่างกายของท่าน อันเป็นรูปธรรมได้แตกดับปรากฏอยู่ ณ เบื้องหน้าแล้ว แต่นามธรรม คือ คุณงามความดีที่ท่านได้สั่งสม และสร้างสรรค์ไว้ จักไม่แตกดับสลายไป แต่จะสถิตอยู่ในจิตใจของครอบครัวและญาติมิตร เสมือนเป็นอนุสาวรีย์แห่งชีวิต เป็นที่เคารพ และรำลึกถึงท่านสืบไป

“กลอนไว้อาลัย”

ถึงวันที่ (.....) ต้องลาจาก ที่เหลือฝากเอาไว้ให้คิดถึง

คุณธรรมความดีที่ตราตรึง ให้คิดถึงคะนึงหาและอาลัย

ขอวิญญานสู่สุคติเถิด สุตประเสริฐสรวงสวรรค์อันสดใส

บุญกุศลที่สร้างไว้ เป็นทางไป สู่ภพใหม่ไร้ทุกข์ เป็นสุขเทอญ

“บทพิธีกรงานฌาปนกิจ (ช่วงที่ ๒)”

การถึงแก่กรรมของ (.....) ในกาลนี้นั้น มิใช่ความสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักยิ่งของครอบครัว (.....) เท่านั้น แต่นับว่าเป็นการสูญเสียบุคคลอันมีค่ายิ่ง ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพ ชีวิตและความตายเป็นของคู่กัน ชีวิตของสัตว์ทั้งมวลถูกความเกิดและความแก่เบียดเบียน ย่อมเสื่อมสลายไปตามกาลเวลา ครั้นถึงกาลกำหนดแล้ว ย่อมจะแตกทำลายไป ดังในพระพุทธศาสนาจึงสอนให้สาธุชนเพียรสร้างความเป็นนิตย์ เพื่อความสงบสุขของชีวิตในปัจจุบัน เพื่อเป็นที่พึ่งพิงในโลกเบื้องหน้า และฝากเกียรติคุณชื่อเสียงอันดีงามให้ปรากฏสืบไปชั่วกาลนาน

อกุศลกรรมใดที่เป็นกรรมไม่ดี ซึ่ง (.....) ได้ล่วงเกินท่านทั้งหลายเมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ทั้งโดยเจตนา และไม่มีเจตนา ขอท่านทั้งหลายได้โปรดโหสิกรรมนั้นแก่ (.....) และ ด้วยอำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และบุญกุศลคุณงามความดีที่

(.....) ได้บำเพ็ญประพาศมาตลอดชีวิต ตลอดถึงบุญกุศลที่ บุตร-ธิดา และญาติมิตร ได้ร่วมบำเพ็ญทักษิณานุประทานอุทิศให้ในกาลครั้งนี้ จงเป็นพลวปัจจัยหนุนส่งให้ (.....) ได้ไปสถิตเสวยอุคตมสุขในทิพย์วิมาน สุกตีสถานในสัมปรายภาพ ประสพสุขอัน ไพบูรณ์ เพิ่มพูนโดยยิ่งๆขึ้นไปเทอญ

ในวาระสุดท้ายนี้ เพื่อเป็นเกียรติ และเป็นการไว้อาลัยแก่ดวงวิญญาณอันสงบสุขของผู้วายชนม์ กระผมขออนุญาตท่านประธานในพิธี และท่านผู้มีเกียรติที่เคารพทุกท่าน ได้โปรดลุกขึ้นยืน สำนวณจิตใจไว้อาลัย และประกาศโศกกรรมแก่ดวงวิญญาณอันสงบสุขของผู้วายชนม์ เป็นวาระสุดท้าย ขอเรียนเชิญครับ

ลำดับสุดท้ายขอเรียนเชิญท่านประธานพิธี (.....) เป็นผู้ทอดผ้าไตรบังสุกุล และประกอบพิธีพระราชทานเพลิง (วางดอกไม้จันทน์) และ กราบอาราธนาพระคุณเจ้า ๑ รูป เป็นผู้พิจารณาผ้าไตรบังสุกุล ขอเรียนเชิญด้วยความเคารพครับ

กราบอาราธนาคณะสงฆ์ที่เมตตามาร่วมพิธี โปรดขึ้นวางดอกไม้จันทน์ และลำดับถัดไปขอเรียนเชิญแขกผู้มีเกียรติทั้งหลายขึ้นวางดอกไม้จันทน์ โดยเรียนเชิญขึ้นบันไดด้าน..... และลงบันไดด้าน เพื่อรับความขอบคุณ รับของที่ระลึกจากเจ้าภาพ

ภายหลังจากประธานขึ้นทอดผ้ามหาบังสุกุล และวางดอกไม้จันทน์เป็นการเผาลอกแล้ว ให้เรียนเชิญแขกผู้มีเกียรติขึ้นวางดอกไม้จันทน์ ก่อนเชิญประธานทำการขึ้นวางดอกไม้จันทน์ทำการเผาจริงอีกครั้ง

หมายเหตุ ในงานพิธีพระราชทานเพลิงศพ – ผู้เป็นประธานถวายบังคม(ไหว้) ไปที่หน้าหีบเพลิงที่วางอยู่ หยิบธูป ดอกไม้จันทน์ เทียน จุดไฟหลวงจากเทียนชวน แล้วจึงวางไว้ใต้กลางฐานตั้งหีบศพ จากนั้นก้าวถอยหลัง ๑ ก้าว คำนับศพหนึ่งครั้ง แล้วลงจากเมรุ

“ประกาศโศกกรรม (ถ้ามี)”

ขอประกาศโศกกรรมต่อวิญญาณของ (.....) ได้โปรดทราบในโอกาสนี้ ทุกคนในสถานที่แห่งนี้ ขอประกาศโศกกรรมต่อดวงวิญญาณของท่าน หากได้เคยประมาทพลาดพลั้งต่อกันโดยประการใดใด ขอกรรมทั้งหลายนั้นได้โปรดเป็นอโศกกรรมต่อกัน ขอให้ดวงวิญญาณของท่าน จงปราศจากมลทินเรื่องเศร้าหมอง ห่วงใย มีความปลอดโปร่งโล่งจากเวรภัยในที่ทุกสถาน ในกาลทุกเมื่อเทอญ

อนึ่งครอบครัวและญาติมิตรทั้งหลายได้บำเพ็ญกุศลให้ท่านแล้ว โดยตั้งจิตอุทิศผลเจาจะจงต่อดวงวิญญาณของท่านทั้งสิ้น ขอให้ดวงวิญญาณของท่านได้โปรดรับรู้และอนุโมทนา

ด้วยอำนาจแห่งบุญกุศลที่ท่านได้สั่งสมและสร้างสรรค์ไว้แต่ครั้งยังมีชีวิตและด้วยอำนาจแห่งปิตานโมทนาบุญคุณให้ในกาลนี้ ขอจงเป็นพลปัจจัย สำเร็จเป็นบุญกุศลให้ดวงวิญญาณของท่านได้ไปสถิตในสุคติภาพ ประสพสุขอันไพศาลเพิ่มพูลโดยยิ่งๆไปเทอญ

“คำกล่าวขอบคุณงานฌาปนกิจ”

เจ้าภาพขอขอบคุณท่านประธานพิธี (.....) และแขกผู้มีเกียรติทุกท่าน ที่ได้เสียสละเวลามาร่วมฟังสวดอธิษฐานการบำเพ็ญกุศล นำพวงหรีดมาเคารพศพ ร่วมเป็นเจ้าภาพและร่วมทำบุญตลอดจนร่วมงานในพิธี(พระราชทานเพลิงศพ/ฌาปนกิจ) ในวันนี้ หากมีสิ่งหนึ่งสิ่งใด ขาดตกบกพร่อง ทางเจ้าภาพขอกราบขออภัยมา ณ โอกาสนี้ และขอให้านิสงส์ผลบุญที่ท่านได้ร่วมทำบำเพ็ญกุศล โปรดอภิบาลรักษาให้ท่านประสบแต่สิ่งอันเป็นมงคล สมบูรณ์พูนผล พร้อมด้วยจตุรพิธพรชัยทุกประการ สุตท้ายนี้ขอให้ทุกท่านเดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ ขอกราบขอบพระคุณครับ

บทกลอนต่าง ๆ

แต่คุณพ่อ

ชีวิตพ่อ มีแต่ให้ ไม่รู้จบ	รักเคารพ พ่อด้วยใจ ไม่ห่างหาย
กราบวันทา ศพพ่อ ด้วยอาลัย	ทั้งกายใจ เคารพพ่อ ด้วยผูกพัน
ชีวิตพ่อ เป็นแบบอย่าง ให้แก่ลูก	เดินทางถูก ถึงที่หมาย ได้ตั้งฝัน
ประสบโชค มีสุข ทุกคืนวัน	เป็นมิ่งขวัญ พันผูก ลูกร่มเย็น
ต่อแต่นี้ ไม่มี คุณพ่อแล้ว	ไร้แว้ว หาไหน ก็ไม่เห็น
เคยปรึกษา คอยสนทน ทุกเช้าเย็น	ต่อนี้เป็น สุดแต่กรรม จะนำไป
ลูกหลานญาติ มาส่งพ่อ ในวันนี้	ต่างล้วนมี ใจรักมั่น ไม่หวั่นไหว
ถึงอยู่ห่าง แห้งหน ตำบลใด	ทั้งใกล้ไกล มาส่งให้ พ่อไปได้
ขอกุศล ผลบุญ ลูกเมียสร้าง	โปรดนำทาง ส่งพ่อให้ ไปสุคติ
อยู่เป็นสุข บนชั้นฟ้า สุขชาติ	อันเป็นที่ สุขสันต์ นิรันดร์กาล
หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พบพาน	ขอประสบ พันผูก เป็นลูกหลาน
ได้ตอบแทน พระคุณท่าน นานแสนนาน	เหล่าภักดิ์พาล ไม่มาพราก เราจากกัน

แต่.....คุณพ่อ

ลูกเจ็ดคน พ่อทนเลี้ยง เพียงเพราะรัก	อยู่เป็นหลัก เป็นมิ่งขวัญ ไม่หวั่นไหว
เมื่อยามทุกข์ โศกเศร้า พ่อเข้าใจ	อยู่ข้างกาย หลานลูก ด้วยผูกพัน
ชีวิตพ่อ เป็นแบบอย่าง ให้แก่ลูก	เดินทางถูก ถึงที่หมาย ได้ตั้งฝัน
ประสบโชค มีสุข ทุกคืนวัน	เป็นมิ่งขวัญ พันผูก ลูกร่มเย็น
ต่อแต่นี้ ไม่มี คุณพ่อแล้ว	ไร้แว้ว หาไหน ก็ไม่เห็น
เคยปรึกษา คอยสนทน ทุกเช้าเย็น	ต่อนี้เป็น สุดแต่กรรม จะนำไป
ลูกหลานญาติ มาส่งพ่อ ในวันนี้	ต่างล้วนมี ใจรักมั่น ไม่หวั่นไหว
ถึงอยู่ห่าง แห้งหน ตำบลใด	ทั้งใกล้ไกล มาส่งให้ พ่อไปได้

ขอกุศล ผลบุญ คุณพ่อสร้าง เป็นพลัง ส่งพ่อให้ ไปสุขี
 สู่สวรรค์ ชั้นฟ้า สุขชาติ อันเป็นที่ สุขสันต์ นิรันดร์กาล
 หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ ขอประสบ พ้นทุกข์ เป็นลูกหลาน
 ได้ตอบแทน พระคุณท่าน นานแสนนาน เหล่าภักพาล ไม่มาพราก เราจากกัน
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง
 จาก...ภรรยา ลูก หลาน และญาติพี่น้องทุกคน

(ขณะแขวงดวงดอกไม้จันทน์พิธีกรอ่านฉันทอต่อไปนี้)

แต่..คุณพ่อของลูก ๆ (ผญา/โตงโตย/ลำ)

ยามแม่เจ็บป่วยไข้ หัวใจ ได้เพ่งพ่อ
 ยามเป็นตายายเฒ่า ชรากาลใกล้ฝั่ง
 เขาได้ลงทุนสร้าง หลักฐานมีบ้านช่อง
 เขามีบ้านมีรถ มีเฮน่า ทุกสิ่งอย่าง
 แต่เจ้ามาป่วยไข้ บ่สว่างหายเป็นตาหน้า
 เทิงหมอไกลหมอใกล้ พาไปหา ให้พ้นชอย
 ช้อยให้จนเมื่อยม้อยสะหวอยไปกะหลายเทื่อ
 มวลป่าลึงญาติพี่น้องเพิ่นกะช้อยเหลือเฮา
 ขอกราบวิงวอนไหว้พระรัตนตรัยให้พ้นชอย
 เป็นพลังดลให้พ่อไปดีมีสุขยิ่ง
 คั่นแม่นตายได้เกิดพ่อขอให้ฮักแพงกัน
 สมปรารถนาทุกด้านทั้งเวียกงานการหน้าที่
 ด้วยความฮักและอาลัยอย่างยิ่ง
 จาก...ภรรยา ลูก หลาน และญาติพี่น้องทุกคน

พาหาหมอ ปั่นปัวให้ อยู่เฝ้าบ่ห่างกาย
 หัวใจเป็นหมู่เพื่อน พาเข้าวัด ไปเฮ็ดบุญ
 มีพ่อแม่พี่น้อง ลูกหลานเพิ่ม ดังพ่อฝัน
 งามไปได้สู่หม่อง บ่อายหน้าหมู่เขา
 พาไปปัวสู่หม่อง ที่คนเว้ากล่าวถึง
 ได้แต่คอยสู่มื้อ บ่หายจ้อย จนจ้อยตาย
 แต่ต้องอยู่เพื่อลูกเต้าช้อยเขาให้ใหญ่สูง
 เจ้าอย่าห่วงทางหลังให้ไปดื้อยามีฮ้อน
 กรรมดีทั้งใหญ่ย่อยเคยทำไว้ให้หลังโฮม
 สู่สวรรค์คั้งนี้วิมานฟ้าบ่อนสำบาย
 ผูกสัมพันธ์กลมเกลียวฮักแพงกันทุกชาติ
 สุขภาพดีสมมาดมั่งมีนหมั่นทอหมู่เขา พ่อเอย

แต่...คุณพ่อ

ยามมีกิจ ลูกพึ่งพา คุณพ่อได้
 ยามลำบาก ขัดสน จนเงินตรา
 พ่อลงหลัก ปักฐาน มีบ้านช่อง
 คุณพ่อเป็น ผู้ใหญ่บ้าน มานานวัน
 แต่ทุกอย่าง กลับกลาย เป็นไม่แน
 อุบัติเหตุ เกิดหลายครั้ง ยังไม่ตาย
 คุณแม่ตาย น้องชาย ตายตามติด
 พ่อมาตาย กลางป่า ลูกสุดทน
 เหลือเพียงลูก คนเดียว ในโลกกว้าง
 ต้องกลืนกล้ำ น้ำตา สุดจาบัลย์
 พระคุณพ่อ ยิ่งใหญ่ กว่าท้องฟ้า

ยามเจ็บไข้ ได้คุณพ่อ เฝ้ารักษา
 ได้พึ่งพา คุณพ่อช่วย ด้วยผูกพัน
 มีพี่น้อง มากมาย ได้ดั่งฝัน
 ความไผ่ฝัน พ่อเป็นจริง ทุกสิ่งไป
 คุณพ่อแยะ เจ็บไข้ ไม่สร้างหาย
 แต่ร่างกาย พ่อพิการ สุดทนทน
 พรหมลิขิต หรือกรรมเก่า ตามให้ผล
 น้ำตาลัน เอ่อไหล ดังสายธาร
 สุดอ้างว้าง เดียวดาย ในความฝัน
 เพื่อให้ผ่าน วันโศกเศร้า เดินก้าวไป
 กว้างใหญ่กว่า มหาสมุทร สุดขานไซ

มากมายยิ่ง เกินกว่า จะบรรยาย
 ลูกหลานญาติ มาส่งพ่อ ในวันนี้
 มอบอุทิศ ให้คุณพ่อ กันทุกคน
 ได้ไปสู่ สรวงสวรรค์ บนชั้นฟ้า
 สนุกสนาน บนชั้นฟ้า สุขชาติ
 หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พบพบ
 ได้ตอบแทน พระคุณท่าน นานแสนนาน
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง
 จาก... ลูกสาวคนเดียวของพ่อ

ประทับใจ ลูกหลานทั่ว ทุกตัวคน
 อุทิศพลี ต้นทุน บุญกุศล
 โปรดจงดล ส่งทางให้ พ่อไปได้
 เป็นเทวา เสวยสุข เกษมศรี
 อันเป็นที่ สุขสันต์ นิรันดร์กาล
 ขอประสพ พันผูก เป็นลูกหลาน
 เหล่าภัยพาล ไม่มาพราก เราจากกัน

บุญบาป (ผญา)

ยามเจ้าเกิดมานั้น บมีอิหยังจักอย่าง
 เจ้ามาสู่โลกนี้ ได้มีเป็นตั้งหลายอย่าง
 เจ้ามีจนครบถ้วน สรรพสิ่งอันวยสุข
 บว่าจนมีได้ เป็นนากันคือเจ็บป่วย
 ฃบย้อมหอกขาว สีดอกเลาแ่งแ่ง
 เหลียวเห็นคนเป็นสองหน้า สีหุตาหน้าเปิงเคิง
 บาดถึงคราวตายนั้น ไผมันห้ามบ่อยู่
 บมีไผเอาไปได้ สรรพสิ่งเงินทอง
 เงินบาทเดียวลูกหลานให้ กะยังคังคือเก่า
 เหลือแต่ชั่วดีฮ้าย ติดโตเฮาไปสู่บ่อน
 กรรมดีตั้งเฮาขึ้น กรรมชั่วทรมผัดมาจ่อง
 หม่องใดดีสีไปเกิด ผัดยาดแย่งบ่ทันเขา
 หวังลูกหลานทำบุญให้ หลายปีกะบ่เฮ็ดจักเทื่อ
 ย้อนผลาเฮ็ดไว้หน้อย คอยบุญทำกรรมแต่ง
 ทั้งล้างจานล้างหม้อ ก่อไฟใส่หม้อกระทะใหญ่
 คั้นแมนทำบุญไว้ เถียงยามตายสับยาก
 หน่ำนากันยี้ดยี้ด ขึ้นสวรรค์เมืองมวน
 สนุกบายสนุกคั้น สาวสวรรค์จันว่าเมื่อย
 ตอนยังเป็นคนนั้น หนั้นทำบุญเอาไว้แน
 กลอน/ผญา ให้เลือกเพื่อให้เหมาะสมกับงาน

มาแต่โตล่อนจ้อน ส่งในน้อยกะบมี
 ทั้งเงินทองรถบ้าน นาฮั่วไฮ่สวน
 แต่กะหนีความทุกข์ ย้อนสังขารบ่พ้น
 เคยหรือสวายเป็นผู้ฮ้าย ยานตัวบ่ด้วยจ้อยผอม
 แสงเคยหลายกะเหลือน้อย ถอยหลังลัมทำเดียว
 เบ็งตั้งเหิงกะจั่งฮู้ หลานกูตัวนี้กว่าไผ
 แมนสิรวยลันฟ้า เกิดมาแล้วกะต้องตาย
 ทรัพย์สมบัติทั้งผอง เอาไปนาบได้
 เชี่ยวเอาตอนแจกข้าว พากันเอ็นเงินปากผี
 ตอนเฮาตายจั่งฮู้ ว่าตายแล้วย่งสำไค
 หวังสีได้ขึ้นสวรรค์ค้องน้อง ผัดจ่องไว้เป็นเผดผี
 ได้แต่เนาทนทุกข์ เป็นเผดผีบมีหม่องจั่ง
 สีเมื่อบอกพวกเขากะบได้ ยมบาลฮ้ายบให้มา
 แสงบ่พอส่งไปเกิดได้ ยมบาลให้ชอยงาน
 ไส่แทงพวกที่ทำบาปฮ้าย ถีบลงหม้อแมนเมื่อยหลาย
 ตายจากไปมือนี มีผู้เอ็นขึ้นสวรรค์
 นางฟ้าชวนไปนอนช้อน เมืองฟ้าจั่งแมนหลาย
 ผู้เพิ่นเคยขึ้นสวรรค์บอกไว้ ได้ฟังแล้วให้ฮ้ายฮอน
 บุญบาปนั้นของแท้ ดูแลเจ้าบาดทำตาย ฟีน้องเอย

ตัวอย่างคำกลอน/เพลง

๑. แต่....คุณพ่อ

ชีวิตพ่อ หนลำบาก มามากยิ่ง
เป็น อส. ปกป้องถิ่น แผ่นดินไทย
ตั้งแต่เด็ก ฝึกลูกรู้ สู่วีร
ให้ลูกมี ความหวัง ตั้งใจเรียน
เมื่อชีวิต ล่วงลับ ดับไปแล้ว
ให้เป็นทาน การศึกษา เป็นคุณครู
คำสอนพ่อ ประทับไว้ในใจลูก
คนลำบาก กว่าเรา ยังรอคอย
ขอจงสู้ สู้สุดิ เกิดคุณพ่อ
โปรดช่วยดล คุณพ่อให้ ไปสบาย
หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ
ได้ตอบแทน พระคุณท่าน นานแสนนาน
ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จาก ลูกพ่อ

ทำทุกสิ่ง ทั้งเป็นครู ทั้งค้าขาย
เหนื่อยเพียงใด ไม่เคยบ่น หนนั้นเพียร
ให้รู้ถูก รู้ผิด คิดอ่านเขียน
ให้ปากเพียร เหมือนเหล้ากอ พ่อเป็นครู
ยังแน่นแฉ่ว สละร้าง ที่ยังอยู่
ให้ความรู้ แก่คนหมอ ผู้รอคอย
เดินทางถูก ให้เดินต่อ อย่าถ้อถอย
ถึงจะน้อย คนเห็น ไม่เป็นไร
กรรมดีก่อ กุศลสร้าง ไม่ท่างหาย
สู่ที่หมาย สรวงสวรรค์ ชั้นวิมาน
ขอประสบ พ้นผูก เป็นลูกหลาน
เหล้าภัยพาล ไม่มาพราก เราจากกัน

๒. แต่...คุณแม่

แม่ลำบาก ตรากตรำ ทำงานหนัก
ลืมหาตื่น คราใด วังไส่งาน
ครอบครัวเรา มีหลักฐาน มีบ้านช่อง
แสนอบอุ่น แสนสนุก สุขสบาย
คุณแม่ลูก ขึ้นใหม่ ไม่ยอมแพ้
สร้างฐานะ ขึ้นใหม่ ด้วยตนเอง
แต่ความหวัง กลับกลายเป็นไม่แน
เป็นเบาหวาน กินยาหมอ รอความตาย
พระคุณแม่ ยิ่งใหญ่ กว่าท้องฟ้า
มากมายยิ่ง เกินกว่า จะบรรยาย
ลูกหลานญาติ มาส่งแม่ ในวันนี้
อุทิศแด่ คุณแม่ กันทุกคน
ขอจงสู้ สู้สุดิ ที่ชอบเถิด
ขอกุศล ผลบุญ คุณความดี
ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จาก... ลูกหลานและญาติพี่น้องทุกคน

ได้หยุดพัก ยามนอน ตอนหลับฝัน
ดูแลบ้าน เลี้ยงเปิดไก่ หมูวัวควาย
มีพี่น้อง ญาติสนิท มิตรสหาย
แต่สุดท้าย เหลือเพียงฝัน เท่านั้นเอง
ผิดพลาดแก่ ไม่หวั่นไหว ใครชมเชย
ไม่หวั่นเกรง ความทุกข์ยาก ลำบากกาย
เพราะคุณแม่ เจ็บไข้ ไม่สร้างหาย
จนสุดท้าย ต้องพลัดพราก จากลูกไป
กว้างใหญ่กว่า มหาสมุทร สุดขานไข
ประทับใจ ลูกหลานทั่ว ทุกตัวคน
อุทิศพลี ดันทุน บุญกุศล
โปรดจงดล ส่งทางให้ แม่ไปได้
ได้ไปเกิด ในภพสุข เกษมศรี
ดลให้มี เป็นได้ ตั้งใจเทอญ

๓. แต่...คุณพ่อ

ยามมีกิจ ลูกพึ่งพา คุณพ่อได้
 ยามลำบาก ชัดสน จนเงินตรา
 พ่อลงหลัก ปักฐาน มีบ้านช่อง
 พ่อเป็นผู้ ใหญ่บ้าน มานานวัน
 แต่ทุกอย่าง กลับกลาย เป็นไม่แน
 อุบัติเหตุ เกิดหลายครั้ง ยังไม่ตาย
 คุณแม่ตาย น้องชาย ตายตามติด
 พ่อมาตาย กลางป่า ลูกสุดทน
 เหลือเพียงลูก คนเดียว ในโลกกว้าง
 ต้องกลืนกล้ำ น้ำตา สุดจาบรรณ
 พระคุณพ่อ ยิ่งใหญ่ กว่าท้องฟ้า
 มากมายยิ่ง เกินกว่า จะบรรยาย
 ลูกหลานญาติ มาส่งพ่อ ในวันนี้
 มอบอุทิศ ให้คุณพ่อ กันทุกคน
 ได้ไปสู่ สรวงสวรรค์ บนชั้นฟ้า
 สนุกสนาน บนชั้นฟ้า สุขาวดี
 หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ
 ได้ตอบแทน พระคุณท่าน นานแสนนาน
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากลูกสาวคนเดียวของพ่อ

ยามเจ็บไข้ ได้คุณพ่อ เฝ้ารักษา
 ได้พึ่งพา คุณพ่อช่วย ด้วยผูกพัน
 มีพี่น้อง มากมาย ดังไฟฝน
 ไกลความฝัน เป็นจริง ทุกสิ่งไป
 คุณพ่อแ่ เจ็บไข้ ไม่สร้างหาย
 แต่ร่างกาย พ่อพิการ สุดทนทน
 พรหมลิขิต หรือกรรมเก่า ตามให้ผล
 น้ำตาลัน เอ่อไหล ดังสายธาร
 สุดอ้างว้าง เดียวดาย ในความฝัน
 เพื่อให้ผ่าน วันโศกเศร้า เดินก้าวไป
 กว้างใหญ่กว่า มหาสมุทร สุดขานไข
 ประทับใจ ลูกหลานทั่ว ทุกตัวคน
 อุทิศพลี ต้นทุน บุญกุศล
 โปรดจงดล ส่งทางให้ พ่อไปได้
 เป็นเทวา เสวยสุข เกษมศรี
 อันเป็นที่ สุขสันต์ นิรันดร์กาล
 ขอประสพ พันผูก เป็นลูกหลาน

เหล่าภัยพาล ไม่มาพราก เราจากกัน

๔. แต่...คุณพ่อ

ชีวิตพ่อ หนักลำบาก มามากยิ่ง
 ทั้งเลี้ยงหมู เลี้ยงเป็ดไก่ เลี้ยงวัวควาย
 ตั้งแต่เด็ก ฝึกฝน ให้ทนสู้
 ให้ลูกมี ความหวัง ตั้งใจเรียน
 ชีวิตพ่อ เป็นแบบอย่าง ให้แก่ลูก
 ประสพโชค มีสุข ทุกคืนวัน
 ต่อแต่นี้ ไม่มี คุณพ่อแล้ว
 เคยปรึกษา คอยสนุก ทุกเช้าเย็น
 ขอจงสู่ สุกติ เกิดคุณพ่อ
 โปรดช่วยดล คุณพ่อให้ ไปสบาย
 หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ
 ได้ตอบแทน พระคุณท่าน นานแสนนาน
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากภรรยา ลูกหลานและญาติพี่น้องทุกคน

ทำทุกสิ่ง ทั้งทำนา ทั้งค้าขาย
 เหนื่อยเพียงใด ไม่เคยบ่น ทนหมั่นเพียร
 ให้ลูกรู้ การงาน คิดอ่านเขียน
 ให้พากเพียร ให้สินทรัพย์ นับอนันต์
 เดินทางถูก ถึงที่หมาย ได้ตั้งฝัน
 เป็นมิ่งขวัญ พันผูก ลูกร่มเย็น
 ไร้วิเวก หาไหน ก็ไม่เห็น
 ต่อนี้เป็น สุดแต่กรรม จะนำไป
 กรรมดีก่อ กุศลสร้าง ไม่ห่างหาย
 สู่ที่หมาย สรวงสวรรค์ ชั้นวิมาน
 ขอประสพ พันผูก เป็นลูกหลาน

เหล่าภัยพาล ไม่มาพราก เราจากกัน

๕. แต่คุณพ่อ(ผญา)

ชีวิตของพ่อนั้นได้ฟันฝ่ามาหลาย	เทิงค้าขายเฮ็ดนา ตั้งโรงสีเลื่อยไม้
ไปทำงานรับจ้าง แบกปูนเป็นช่าง	คันแหม่นมีผู้จ้าง พอเฮ็ดได้สูงงาน
มีผู้วานผู้เฒ่า ไปช้อยเขาเม็ดสู่แห่ง	เงินค่าแรงได้บ่ได้ คันช้อยได้ไปช้อยเขา
เอาแรงกายเข้าสู่ แลกเงินทองของใช้จ่าย	เหนื่อยล้าไต่บ่จ่มบ่เฒ่า บ่เขาสู่เรื่องงาน
บ่ชี้คร้าน เวียกงงานเฮ็ดสู่อย่าง	หาทางฝีกลูกเต้า ส่งลูกเข้าได้อำเฮียน
ฝึกให้เพียรบ่คร้าน การงานเวียกหน้าที่	เป็นคนดีใช้ได้ ไทบ้านให้อยู่น่า
ชีวิตของพ่อนั้น เป็นแบบอย่างทางดี	ให้ลูกเดินนำหลัง ถึงหม่องหมายคือฝืนไว้
ตอนนี้ไปบ่เห็นหน้า พ่อของเฮาคือแต่เก่า	เฒ่าเฒ่าเฮาสู่มือ ต่อจากนี้บ่ได้เห็น
ไปนำเวรกรรมสร้าง ไผมันพระเพิ่นว่า	จักสติชั่วฮ้าย บ่เห็นฮู้แล้วแต่กรรม
ขอกรรมดีพ่อเคยสร้าง ทานมัยพ่อเคยก่อ	บุญพ่อแม่พี่น้อง กินทานสร้างให้หลังโฮม
เป็นพลัดลให้ พ่อไปดีมีสุขยิ่ง	สู่สวรรค์คั้งนี้ วิมานฟ้าบ่อนสำบาย
คันแหม่นตายได้เกิดพ่อ ขอเป็นลูกเป็นหลาน	อยู่นำกันนานจน ได้ตอบแทนพระคุณท่าน
อันหมู่พาลภัยฮ้าย อันตรายให้หนีห่าง	มีความสุขอยู่สร้าง ฮักแพงมันบ่จิตจาง พ่อเอย
ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากภรรยาลูกหลานและญาติพี่น้องทุกคน	

๖. แต่...คุณพ่อ

อยู่ด้วยกัน หลายปี มีลูกหลาน	มุ่งทำงาน หาเงินทอง มากองไว้
ได้ทรัพย์สิน เงินทอง มามากมาย	ทั้งวัวควาย บ้านรถ ด้วยอดทน
ตั้งแต่เด็ก ฝึกลูก ดูแลหลาน	ทำให้บ้าน มีเงินใช้ ไม่ขัดสน
ถึงบ้านเรา จะลำบาก จะยากจน	พ่อเป็นคน ที่ลูกหวัง ตั้งตาคอย
ชีวิตพ่อ เป็นแบบอย่าง ให้แก่ลูก	เดินทางถูก สู้ไป ไม่ท้อถอย
ได้มีเป็น เช่นที่หวัง ตั้งตาคอย	อย่างน้อยน้อย เลี้ยงตัวได้ ไม่ยากเย็น
ต่อแต่นี้ ไม่มี คุณพ่อแล้ว	ไร้วัวควาย หาไหน ก็ไม่เห็น
เคยปรึกษา คอยสนุก ทุกเช้าเย็น	ต่อนี้เป็น สุดแต่กรรม จะนำไป
ขอจงสู่ สุกติ เกิดคุณพ่อ	กรรมดีก่อ กุศลสร้าง ไม่ห่างหาย
โปรดช่วยดล คุณพ่อให้ ไปสบาย	สู่ที่หมาย สรวงสวรรค์ ชั้นวิมาน
หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ	ขอประสพ พันผูก เป็นลูกหลาน
ได้ครองรัก ครองเรือน ให้เนิ่นนาน	รักผูกพัน มิได้ขาด ทุกชาติไป
ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากภรรยาลูกหลานและญาติพี่น้องทุกคน	

๗. แต่....คุณแม่

ลูกเจ็ดคน แม่ทนเลี้ยง เพียงเพราะรัก	อยู่เป็นหลัก เป็นมิ่งขวัญ ไม่หวั่นไหว
เมื่อยามทุกข์ โศกเศร้า แม่เข้าใจ	ดุจร่มไทร ให้อภัย นกฟิ่งพา
คอยแนะนำ พร่ำสอน คอยสอนสั่ง	จะนอนนั่ง ให้เฝ้าฝึก หมั่นศึกษา
คอยถามไถ่ ให้เฝ้าดี มีวิชา	เป็นเครื่องหา เลี้ยงชีพตน จนวันตาย

ชีวิตแม่ เป็นแบบอย่าง ให้แก่ลูก
 ประสบโชค ประสบสุข สนุกสบาย
 พระคุณแม่ ยิ่งใหญ่ ในใจลูก
 จะจดจำ คำสั่งแม่ ไม่แซ่เขื่อน
 ต่อแต่นี้ ไม่มี คุณแม่แล้ว
 เคยปรึกษา คอยสนุก ทุกเช้าเย็น
 ลูกหลานญาติ มาส่งแม่ ในวันนี้
 ถึงอยู่ห่าง แห่หน ตำบลใด
 ขอกุศล ผลบุญ ลูกหลานสร้าง
 สู่สวรรค์ ชั้นฟ้า สุชาติ
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากลูกหลาน และญาติพี่น้องทุกคน

เดินทางถูก ถึงฝั่งฝัน ดั่งมั่นหมาย
 เลี้ยงตัวได้ มีหลักฐาน มีบ้านเรือน
 รักพันผูก ได้พึ่งพา หาใดเหมือน
 ทำให้เหมือน แม่สั่งไว้ อยากให้เป็น
 ไร้วัวแหว หาไหน ก็ไม่เห็น
 ต่อนี้เป็น สุดแต่กรรม จะนำไป
 ต่างล้วนมี ใจรักมั่น ไม่หวั่นไหว
 ทั้งใกล้ไกล มาส่งให้ แม่ไปได้
 เป็นพลัง ส่งแม่ให้ ไปสุข
 อันเป็นที่ สุขสันต์ นิรันดร์กาล

๘. แต่.....คุณพ่อ

ลูกสี่คน พ่อทนเลี้ยง เพียงเพราะรัก
 เมื่อยามทุกข์ โศกเศร้า พ่อเข้าใจ
 คอยแนะนำ พร่ำสอน คอยสอนสั่ง
 คอยถามไถ่ ให้ใฝ่ดี มีวิชา
 ชีวิตพ่อ เป็นแบบอย่าง ให้แก่ลูก
 ประสบโชค ประสบสุข สนุกสบาย
 พระคุณพ่อ ยิ่งใหญ่ ในใจลูก
 จะจดจำ คำพ่อไว้ ไม่แซ่เขื่อน
 ต่อแต่นี้ ไม่มี คุณพ่อแล้ว
 เคยปรึกษา คอยสนุก ทุกเช้าเย็น
 ลูกหลานญาติ มาส่งพ่อ ในวันนี้
 ถึงอยู่ห่าง แห่หน ตำบลใด
 ขอกุศล ผลบุญ ลูกหลานสร้าง
 สู่สวรรค์ ชั้นฟ้า สุชาติ
 หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ
 ได้ตอบแทน พระคุณท่าน นานแสนนาน
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากลูกหลาน และญาติพี่น้องทุกคน

อยู่เป็นหลัก เป็นมิ่งขวัญ ไม่หวั่นไหว
 ดุจร่มไทร ให้อภัย นกพึ่งพา
 จะนอนนิ่ง ให้เฝ้าฝึก หมั่นศึกษา
 เป็นเครื่องหา เลี้ยงชีพตน จนวันตาย
 เดินทางถูก ถึงฝั่งฝัน ดั่งมั่นหมาย
 เลี้ยงตัวได้ มีหลักฐาน มีบ้านเรือน
 รักพันผูก ได้พึ่งพา หาใดเหมือน
 ทำให้เหมือน พ่อสั่งไว้ อยากให้เป็น
 ไร้วัวแหว หาไหน ก็ไม่เห็น
 ต่อนี้เป็น สุดแต่กรรม จะนำไป
 ต่างล้วนมี ใจรักมั่น ไม่หวั่นไหว
 ทั้งใกล้ไกล มาส่งให้ พ่อไปได้
 เป็นพลัง ส่งพ่อให้ ไปสุข
 อันเป็นที่ สุขสันต์ นิรันดร์กาล
 ขอประสบ พันผูก เป็นลูกหลาน

๙. แต่...ลูกพ่อ

ได้ข่าวร้าย นอนไม่หลับ กระสับกระส่าย
 กราบวิงวอน เทพไท่ ให้ลูกคืน
 ลูกกลับมา เพียงร่าง ไร้ชีวิต
 ความไฝฝัน มั่นหมาย สลายลง

น้ำตาไหล รินรด สุดจะฝั้น
 แม่ดึกคืน เพียงใด หลับไม่ลง
 เหมือนดวงจิต พ่อแม่แยก แดกเป็นผง
 แม่ฝึกปลง ใจล่วงหน้า เจียนบ้ำตาย

ของงสุ์ สุกติ สู้ที่ขอบ
โปรดช่วยดล ลูกพ่อให้ ไปสบาย
หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ
ได้เลี้ยงดู อยู่ด้วยกัน นานแสนนาน
ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง

กรรมดีกอร์ป กุศลสร้าง ไม่ห่างหาย
สู้ที่หมาย สรวงสวรรค์ ชั้นวิมาน
ขอประสบ พันผูก เป็นลูกหลาน
เหล่าภัยพาล ไม่มาพราก เราจากกัน
จากพ่อ แม่ และญาติพี่น้องทุกคน

๑๐. แต่..ลูกพ่อ(ผญา)

พอได้ยินข่าวร้าย ใจสั่นนอนบ่หลับ
แนมขึ้นไปเทิงฟ้า วอนอินทาให้เพิ่นชอย
เขาส่งลูกมาให้ ไร่ชีวิตวิญญาน
ความหวังสลายสิ้น ทลายลงเกลี้ยงอ่อยห้อย
เมินบ่กินข้าว น้ำ บ่ถามคนมีอิมซิม
ขอกุศลที่ลูกสร้าง ทานมัยที่ลูกก่อ
เป็นพลังโดนให้ ลูกไปดีมีสุขยิ่ง
คันແມ່ตายได้เกิดพ่อ ขอให้ฮักแพงกัน
อันหมูปาลภัยฮ้าย อันตรายให้หนีห่าง
ด้วยความฮักและอาลัยอย่างยิ่ง

น้ำตารินไหลนอง อาบลงทั้งสองแก้ม
แม่นสิเด็กน้ำค้ำย้อย ยังตาค้างหลับบ่ลง
ปานหัวใจพ่อแม่หยุด มุ่นเป็นผงแตกม้าง
ปลงใจคอยล่วงหน้า ยังเกือบบ้ำปวงกะเทิน
ฝืนยัมยามต้องเว้า ยามต้องเข้าหน้าหมู่คน
บุญพ่อแม่พี่น้อง กินทานสร้างหลังโฮม
สู่สวรรค์คั้งนี้ วิมานฟ้าบ่อนสำบาย
มีสัมพันธ์กลมเกลียว เกิดฮ่วมกันทุกชาติ
สุขสมหวังจนแก่เฒ่า ยืนยาวหมั่นสำนุ่เขา ลูกเอย
จากพ่อ แม่ และญาติพี่น้องสู่คน

๑๑. แต่..หลานรัก

ได้ข่าวร้าย นอนไม่หลับ กระสับกระส่าย
กราบวิงวอน เทพไท้ ให้หลานคืน
หลานกลับมา เพียงร่าง ไร่ชีวิต
ความไฝฝืน มั่นหมาย สลายลง
ของงสุ์ สุกติ สู้ที่ขอบ
โปรดช่วยดล หลานรักให้ ไปสบาย
หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ
ได้เลี้ยงดู อยู่ด้วยกัน นานแสนนาน
ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากป้า ลุง และญาติพี่น้องทุกคน

น้ำตาไหล รินรด สุดจะฝืน
แมตักตื่น เพียงใด หลับไม่ลง
เหมือนดวงจิต ป้าลุงแยก แดกเป็นผง
แมฝีกปลง ใจล่วงหน้า เจียนบ้ำตาย
กรรมดีกอร์ป กุศลสร้าง ไม่ห่างหาย
สู้ที่หมาย สรวงสวรรค์ ชั้นวิมาน
ขอประสบ พันผูก เป็นลูกหลาน
เหล่าภัยพาล ไม่มาพราก เราจากกัน

๑๒. แต่..หลานรัก(ผญา)

พอได้ยินข่าวร้าย ใจสั่นนอนบ่หลับ
แนมขึ้นไปเทิงฟ้า วอนอินทาให้เพิ่นชอย
เขาส่งหลานมาให้ ไร่ชีวิตวิญญาน
ความหวังสลายสิ้น ทลายลงเกลี้ยงอ่อยห้อย
เมินบ่กินข้าว น้ำ บ่ถามคนมีอิมซิม
ขอกุศลที่หลานสร้าง ทานมัยป้าลุงก่อ

น้ำตารินไหลนอง อาบลงทั้งสองแก้ม
แมตักตื่น น้ำค้ำย้อย ยังตาค้างหลับบ่ลง
ปานหัวใจป้าลุง มุ่นเป็นผงแตกม้าง
ปลงใจคอยล่วงหน้ายังเกือบบ้ำปวงกะเทิน
ฝืนยัมยามต้องเว้า ยามเข้าหน้าหมู่คน
บุญพ่อแม่พี่น้อง มาส่งเจ้าให้หลังโฮม

๑๕. แต่...คุณพ่อ

พ่อเดินทาง จากอุบล จนมาถึง
มีป่าดง กว้างใหญ่ ให้จับจอง
กว่าจะถาง ให้ป่า เป็นนาไร่
มีบ้านเรือน ไร่นา สารพัด
ชีวิตพ่อ เป็นแบบอย่าง ให้แก่ลูก
ได้มีเป็น เช่นที่ฝัน กันทุกราย
พระคุณพ่อ ยิ่งใหญ่ กว่าท้องฟ้า
มากมายยิ่ง เกินกว่า จะบรรยาย
ลูกหลานญาติ มาส่งพ่อ ในวันนี้
มอบอุทิศ ให้พ่อ กันทุกคน
ได้ไปสู่ สรวงสวรรค์ บนชั้นฟ้า
สนุกสนาน บนชั้นฟ้า สุขชาติ
หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ
เป็นพี่น้อง ได้อุดหนุน เกื้อกูลกัน
มีอายุ ยืนยาว จนเฒ่าแก่
ขอให้รัก คงมั่น ดังสัญญา
ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากลูกหลาน และญาติพี่น้องทุกคน

ถิ่นที่ซึ่ง ฟ้าแผ่นดิน มีบึงหนอง
มีพี่น้อง ต่างเหล่า ต่างเผ่าพันธุ์
กว่าจะได้ มีเป็น เช่นที่ฝัน
ต้องฝ่าฟัน ความทุกข์ยาก ลำบากกาย
เดินทางถูก สุขสมหวัง ตั้งใจหมาย
สุขสบาย ตามที่หวัง ตั้งตั้งใจ
กว้างใหญ่กว่า มหาสมุทร สุดธานี
ประทับใจ ลูกหลานทั่ว ทุกตัวคน
อุทิศพลี ต้นทุน บุญกุศล
โปรดจงดล ส่งทางให้ พ่อไปได้
เป็นทวด เสวยสุข เกษมศรี
อันเป็นที่ สุขสันต์ นิรันดร์กาล
ขอประสพ พันผูก เป็นลูกหลาน
รักผูกพัน ทุกชาติ ไม่คลาดคลา
ได้ดูแล กันและกัน ดังปรารถนา
ไปจนกว่า จะเข้าถึง ซึ่งนิพพาน

๑๖. แต่...คุณพ่อ

พ่อเดินทาง จากอุบล จนมาถึง
มีป่าดง กว้างใหญ่ ให้จับจอง
กว่าจะถาง ให้ป่า เป็นนาไร่
มีบ้านเรือน ไร่นา สารพัด
ชีวิตพ่อ เป็นแบบอย่าง ให้แก่ลูก
ได้มีเป็น เช่นที่ฝัน กันทุกราย
อย่าห่วงลูก ห่วงหลาน ห่วงบ้านสวน
เกิดมาแล้ว ได้พบแน่ แก่เจ็บตาย
ลูกหลานญาติ มาส่งพ่อ ในวันนี้
พ่อได้ข่าว เดินทาง มาร่วมงาน
ขอกุศล ผลบุญ ลูกหลานสร้าง
สู่สวรรค์ ชั้นฟ้า สุขชาติ
ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากลูกหลาน และญาติพี่น้องทุกคน

ถิ่นที่ซึ่ง ฟ้าแผ่นดิน มีบึงหนอง
มีพี่น้อง ต่างเหล่า ต่างเผ่าพันธุ์
กว่าจะได้ มีเป็น เช่นที่ฝัน
ต้องฝ่าฟัน ความทุกข์ยาก ลำบากกาย
เดินทางถูก สุขสมหวัง ตั้งใจหมาย
สุขสบาย ตามที่หวัง ตั้งตั้งใจ
ทุกสิ่งล้วน อนิจจัง พังสลาย
ต่างเพียงใคร ตายเร็วช้า มากกว่ากัน
ต่างล้วนมี ใจรัก สมัยครสมาน
ร่วมกินทาน ส่งทางให้ พ่อไปได้
เป็นพลัง ส่งพ่อให้ ไปสุข
อันเป็นที่ สุขสันต์ นิรันดร์เทอญ

๑๗. แต่....ลูกแม่

ยามมีกิจ หวังให้เจ้า ฝ้ารับใช้
 ยามสังขาร ของแม่ แก่ชรา
 แต่ทุกอย่าง กลับกลายเป็นไม่แน
 ถึงยาดี หมอเก่ง สักเพียงใด
 ได้ลูกคืน เพียงร่าง ไร้ชีวิต
 ความมดมน มุ่งหวัง พังทลาย
 จงไปดี มีสุข เกิดลูกแม่
 ได้ไปเกิด บนสวรรค์ ชั้นดุสิตา
 หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ
 ได้เลี้ยงดู อยู่ด้วยกัน นานแสนนาน
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากแม่

ยามเจ็บไข้ หวังให้เจ้า ฝ้ารักษา
 หวังให้เจ้า ปิดตา คราสใจ
 ลูกของแม่ เจ็บป่วยไข้ ไม่สร้างหาย
 แต่สุดท้าย ต้องพลัดพราก จากแม่ไป
 เหมือนดวงจิต ของแม่แยก แดกสลาย
 เหลือสุดท้าย เพียงสุตผิน กลืนน้ำตา
 จงพบแต่ ความสุข สุขहरษา
 เป็นเทวา สุขสันต์ นิรันดร์กาล
 ขอประสพ พันผูก เป็นลูกหลาน
 เหล่าภักพาล ไม่มาพราก เราจากกัน

๑๘. แต่...คุณแม่

ลูกสิบคน แม่ทนเลี้ยง เพียงเพราะรัก
 เมื่อยามทุกข์ โศกเศร้า แม่เข้าใจ
 ชีวิตแม่ เป็นแบบอย่าง ให้แก่ลูก
 ประสพโชค มีสุข ทุกคืนวัน
 ต่อแต่นี้ ไม่มี คุณแม่แล้ว
 เคยปรึกษา คอยหนุน ทุกเช้าเย็น
 ลูกหลานญาติ มาส่งแม่ ในวันนี้
 ถึงอยู่ห่าง แห่หน ตำบลใด
 ขอกุศล ผลบุญ คุณแม่สร้าง
 สู่วรรค์ ชั้นฟ้า สุชาติ
 หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ
 ได้ตอบแทน พระคุณท่าน นานแสนนาน
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง

อยู่เป็นหลัก เป็นมิ่งขวัญ ไม่หวั่นไหว
 อยู่ข้างกาย หลานลูก ด้วยผูกพัน
 เดินทางถูก ถึงที่หมาย ได้ตั้งผืน
 เป็นมิ่งขวัญ พันผูก ลูกร่มเย็น
 ไร้วิเวก หาไหน ก็ไม่เห็น
 ต่อนี้เป็น สุดแต่กรรม จะนำไป
 ต่างล้วนมี ใจรักมั่น ไม่หวั่นไหว
 ทั้งใกล้ไกล มาส่งให้ แม่ไปได้
 เป็นพลัง ส่งแม่ให้ ไปสุคติ
 อันเป็นที่ สุขสันต์ นิรันดร์กาล
 ขอประสพ พันผูก เป็นลูกหลาน
 เหล่าภักพาล ไม่มาพราก เราจากกัน

๑๙. แต่...คุณแม่(ผญา)

แม่ได้ออดทนเลี้ยง ลูกสิบคน จนเติบโตใหญ่
 ยามใดลูกโศกเศร้า แม่เข้าใจ บ่เห็นห่าง
 ชีวิตของแม่นั้น เป็นแบบอย่าง ทางดี
 ได้มีเป็นสำหุมพวก อยู่กินดี สำผู้อื่น
 นับตั้งแต่มื้อนี้ บมีแม่ ให้เขาเห็น
 แม่ที่คอยคยเว้า เนะนาเฮา ทุกเช้าค่ำ
 แม่ไปเกิดชาติหน้า อย่าได้หวัง ทางหลัง

หนักสำใดแม่กะสู บมีย่าน หวันไหว
 อยู่ข้างกายคอยเว้า ปลอดภัยให้ ได้ผอนคลาย
 ให้ลูกเดินนำหลัง ฮอดหม่องหมาย คือผืนไว
 สุขสำบายถ่วนหนา ฮักกันมัน ดังแม่หวัง
 เหลียวหาใส กะเปล่าแปน บเห็นจ้อย
 กรรมได้มาพรากข้าง วางให้ แม่ห่างไกล
 ลูกหลานยังมีกรรม ต้องทำดี ให้หลายขึ้น

เพื่อแม่คืนมาเกิดพ่อ บ้านเมืองเฮาเฮื่องสูง
 คั่นลูกหลานบ่จนแล้ว แม่เกิดนำบ่ทุกข์ยาก
 มือนั้น ลูกหลานที่ฮู้ข่าว
 พากันมางานเจ้า สงสากันพร้อมพร้า
 ขอผลบุญแม่เคยสร้าง ทานมัย แม่เคยก่อ
 เป็นพลังโดนให้แม่ไปดี มีสุขยิ่ง
 คั่นแม่นตายได้เกิดพ่อ ขอเป็นลูก เป็นหลาน
 ได้ดูแลกันทุกชาติจนพระศรีอารย์ เพ็ญมาช่วย
 ด้วยความฮักและอาลัยอย่างยิ่ง

มवलป่าลึงญาติพี่น้อง ฮ่างมีขึ้น คู่คู่คน
 ความลำบากสิบพ่อ มีสุขได้สำสรวรค์
 กับหมู่ชาวพี่น้อง เทิงไกลใกล้ได้หลังโฮม
 ทำกุศลส่งเจ้า ไปโลกหน้าสู่สรวรค์
 บุญพ่อแม่พี่น้อง ลูกหลานสร้าง ให้หลังโฮม
 สู่สรวรค์คั้งนี้ วิมานฟ้า บ่อนสำบาย
 อยู่ร่วมกันนานโดนได้ตอบแทน พระคุณแม่
 ได้ถึงธรรมอย่างน้อยนิพพานพ้นทุกข์ภัย..แม่เอย

จากลูกหลานและญาติพี่น้องคู่คน

๒๐. แต่..ลูกแม่

ยามมีกิจ หวังให้เจ้า ฝ่ารับใช้
 ยามสังขาร ของแม่ แก่ชรา
 แต่ทุกอย่าง กลับกลายเป็นไม่แน
 ถึงยาดี หมอเก่ง สักเพียงใด
 อย่างหวังแม่ ห่วงพี่น้อง เพื่อนผองมิตร
 เกิดแล้วแก่ เจ็บตาย วายชีวิต
 จงไปดี มีสุข เกิดลูกแม่
 ขอกรรมดี ที่ทำไว้ ให้พลัง
 อกุศล กรรมใด ได้เคยสร้าง
 ขอลูกแม่ จงรื่นรมย์ สมใจปอง
 หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ
 ได้เลี้ยงดู อยู่ด้วยกัน นานแสนนาน
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากแม่.....

ยามเจ็บไข้ หวังให้เจ้า ฝ่ารักษา
 หวังให้เจ้า ปิดตา คราสใจ
 ลูกของแม่ เจ็บป่วยไข้ ไม่สร้างหาย
 แต่สุดท้าย ต้องพลัดพราก ตายจากกัน
 ทุกชีวิต ไม่สมหวัง ดังความฝัน
 เป็นเหมือนกัน ทุกชีวิต อนิจจัง
 จงพบแต่ ความสุข ที่ลูกหวัง
 ให้สมหวัง ทุกอย่าง ดังตั้งใจ
 จงหนีห่าง หายไป ไม่สนอง
 จงผูกผ่อง ในสรวรค์ ชั้นวิมาน
 ขอประสบ พ้นผูก เป็นลูกหลาน
 เหล่าภัยพาล ไม่มาพราก เราจากกัน

๒๑. แต่..ลูกแม่(ผญา)

ยามแม่เจ็บป่วยไข้ หวังใจให้ลูกช่วย
 ยามสังขารแม่เก่า ชรากาลใกล้ฝั่ง
 ลูกแม่เจ็บป่วยไข้ ส่งโรงหมอให้เพื่อนช่วย
 ยาใดดีหามาให้ หมอใดดีให้เพื่อนช่วย
 ความไฝฝันของแม่ ฝันไปกะตายเปล่า
 แม่ขอวิงวอนไหว้ รัตนตรัยเป็นที่พึ่ง
 ให้เจ้ามีเป็นได้ สมตั้งใจในชาติใหม่
 มีพลานามัยเข้ม แข็งแรงแสงปล่า
 กรรมดีลูกสร้างไว้ ตั้งแต่เก่าคราวหลัง
 นำส่งให้ ลูกไปดีมีสุขยิ่ง

คอยป้อนข้าวป้อนน้ำ ดูแลเฝ้าซอรักษา
 แม่ยังหวังได้พึ่งเจ้า ปิดตาให้ขาดแม่ตาย
 แม่เฝ้าคอยสู่มื้อ หวังว่าเจ้าสิส่วงหาย
 แม่เฝ้าคอยสู่มื้อ สุดท้ายตายจากกัน
 มาถึงคราวต้องพลัดพราก จากกันแล้วแน่นอน
 คุณความดีเป็นที่ตั้ง อวยพรให้ลูกไปดี
 อันหมู่เจ็บป่วยไข้ ให้หนีเหินห่างไกล
 อายุยืนเด้อลูกเหล่า ชาติหน้าให้อ่างมี
 จงมาเป็นพลังดล ซอยหนุนคุณค้ำ
 สู่สรวรค์คั้งนี้ วิมานฟ้าบ่อนสำบาย

ค้นแม่นตายได้เกิดพ่อ ขอให้ฮักแพงกัน ใจผูกพันเกลียวกลม เกื้อกูลกันทุกชาติ
จนได้พานพบพ่อ พระศรีอารย์เพิ่นมาช่วย ได้ถึงธรรมอย่างน้อย นิพพานพ้นทุกข์ภัย...ลูกเอ๋ย
ด้วยความฮักและอาลัยยิ่ง จากแม่.....

๒๒. แต่..คุณพ่อ

ชีวิตพ่อ หนลำบาก มามากยิ่ง
ทั้งเลี้ยงหมู เลี้ยงเป็ดไก่ เลี้ยงวัวควาย
ตั้งแต่เด็ก ฝึกฝน ให้ทนสู้
ให้ลูกมี ความหวัง ตั้งใจเรียน
ชีวิตพ่อ เป็นแบบอย่าง ให้แก่ลูก
ประสบโชค มีสุข ทุกคืนวัน
ต่อแต่นี้ ไม่มี คุณพ่อแล้ว
เคยปรึกษา คอยสนุก ทุกเช้าเย็น
ขอจงสู้ สุกติ เกิดคุณพ่อ
โปรดช่วยดล คุณพ่อให้ ไปสบาย
หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ
เป็นพี่น้อง ได้อุดหนุน เกื้อกูลกัน
มีอายุ ยืนยาว จนเฒ่าแก่
ขอให้รัก คงมั่น ดังสัญญา
ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากภรรยาลูกหลานและญาติพี่น้องทุกคน

ทำทุกสิ่ง ทั้งทำนา ทั้งค้าขาย
เหนื่อยเพียงใด ไม่เคยบ่น ทนหมั่นเพียร
ให้ลูกรู้ การงาน คิดอ่านเขียน
ให้ปากเพียร ให้สินทรัพย์ นับอนันต์
เดินทางถูก ถึงที่หมาย ได้ตั้งฝัน
เป็นมิ่งขวัญ พันผูก ลูกร่มเย็น
ไร้ริ้วแวว หาไหน ก็ไม่เห็น
ต่อนี้เป็น สุดแต่กรรม จะนำไป
กรรมดีก่อ กุศลสร้าง ไม่ห่างหาย
สู่ที่หมาย สรวงสวรรค์ ชั้นวิมาน
ขอประสบ พันผูก เป็นลูกหลาน
รักผูกพัน ทุกชาติ ไม่คลาดคลา
ได้ดูแล กันและกัน ดังปรารถนา
ไปจนกว่า จะเข้าถึง ซึ่งนิพพาน

๒๓. แต่..คุณแม่

ลูกเจ็ดคน แม่ทนเลี้ยง เพียงเพราะรัก
เมื่อยามทุกข์ โศกเศร้า แม่เข้าใจ
คอยแนะนำ พร่ำวอน คอยสอนสั่ง
คอยถามไถ่ ให้ไผ่ดี มีวิชา
ชีวิตแม่ เป็นแบบอย่าง ให้แก่ลูก
ประสบโชค ประสบสุข สนุกสบาย
พระคุณแม่ ยิ่งใหญ่ ในใจลูก
จะจดจำ คำสั่งแม่ ไม่แซ่เขื่อน
ต่อแต่นี้ ไม่มี คุณแม่แล้ว
เคยปรึกษา คอยสนุก ทุกเช้าเย็น
ลูกหลานญาติ มาส่งแม่ ในวันนี้
ถึงอยู่ห่าง แห้งหน ตำบลใด
ขอกุศล ผลบุญ ลูกหลานสร้าง
สู่สวรรค์ ชั้นฟ้า สุขชาติ

อยู่เป็นหลัก เป็นมิ่งขวัญ ไม่หวั่นไหว
ดุจร่มไทร ให้อาทร นกพิงพา
จะนอนนั่ง ให้เฝ้าฝึก หมั่นศึกษา
เป็นเครื่องหา เลี้ยงชีพตน จนวันตาย
เดินทางถูก ถึงฝั่งฝัน ตั้งมั่นหมาย
เลี้ยงตัวได้ มีหลักฐาน มีบ้านเรือน
รักพันผูก ได้พึ่งพา หาใดเหมือน
ทำให้เหมือน แม่สั่งไว้ อยากให้เป็น
ไร้ริ้วแวว หาไหน ก็ไม่เห็น
ต่อนี้เป็น สุดแต่กรรม จะนำไป
ต่างล้วนมี ใจรักมั่น ไม่หวั่นไหว
ทั้งใกล้ไกล มาส่งให้ แม่ไปดี
เป็นพลัง ส่งแม่ให้ ไปสุข
อันเป็นที่ สุขสันต์ นิรันดร์กาล

หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ
 ได้ตอบแทน พระคุณท่าน นานแสนนาน
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากลูกหลาน และญาติพี่น้องทุกคน

ขอประสพ พันผูก เป็นลูกหลาน
 เหล่าภัยพาล ไม่มาพราก เราจากกัน

๒๔. แต่.....คุณพ่อ

ลูกแปดคน พ่อทนเลี้ยง เพียงเพราะรัก
 เมื่อยามทุกข์ โศกเศร้า พ่อเข้าใจ
 คอยแนะนำ พร่ำสอน คอยสอนสั่ง
 คอยถามไถ่ ให้ใฝ่ดี มีวิชา
 ชีวิตพ่อ เป็นแบบอย่าง ให้แก่ลูก
 ประสพโชค ประสพสุข สนุกสบาย
 พระคุณพ่อ ยิ่งใหญ่ ในใจลูก
 จะจดจำ คำพ่อไว้ ไม่แซ่เขื่อน
 ต่อแต่นี้ ไม่มี คุณพ่อแล้ว
 เคยปรึกษา คอยสนุก ทุกเช้าเย็น
 ลูกหลานญาติ มาส่งพ่อ ในวันนี้
 ถึงอยู่ห่าง แห้งหน ตำบลใด
 ขอกุศล ผลบุญ ลูกหลานสร้าง
 สู่สวรรค์ ชั้นฟ้า สู่ชาติ
 หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ
 เป็นพี่น้อง ญาติมิตร สนิทกัน
 มีอายุ ยืนยาว จนเฒ่าแก่
 ขอให้รัก คงมั่น ดังสัญญา
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากลูก หลาน และญาติพี่น้องทุกคน

อยู่เป็นหลัก เป็นมิ่งขวัญ ไม่หวั่นไหว
 ดุจร่มไทร ให้วิหค นกฟีนพา
 จะนอนนั่ง ให้เฝ้าฝึก หมั่นศึกษา
 เป็นเครื่องหา เลี้ยงชีพตน จนวันตาย
 เดินทางถูก ถึงฝั่งฝัน ดังมั่นหมาย
 เลี้ยงตัวได้ มีหลักฐาน มีบ้านเรือน
 รักพันผูก ได้พึ่งพา หาใดเหมือน
 ทำให้เหมือน พ่อส่งไว้ อยากให้เป็น
 ไร่ไร่แคว หาไหน ก็ไม่เห็น
 ต่อนี้เป็น สุดแต่กรรม จะนำไป
 ต่างล้วนมี ใจรักมั่น ไม่หวั่นไหว
 ทั้งใกล้ไกล มาส่งให้ พ่อไปดี
 เป็นพลัง ส่งพ่อให้ ไปสุข
 อันเป็นที่ สุขสันต์ นิรันดร์กาล
 ขอประสพ พันผูก เป็นลูกหลาน
 รักผูกพัน ทุกชาติ ไม่คลาดคลา
 ได้ดูแล กันและกัน ดังปรารถนา
 ไปจนกว่า จะเข้าถึง ซึ่งนิพพาน

๒๕. แต่..คุณพ่อ

ท่านอง ลำยว
 พ่อใหญ่มาเกิดแต่กำ บ้านเก่าเมืองอุบล
 ชีเกวียนมาส่งแสง ยามเดือนหงาย จังออกอย่าง
 หลายคืนเข้า ได้มาฮอดพระธาตุพนม
 ในดินแดนบ่เคยฮู้ ให้อยู่ดีมีนาไฮ้
 ลูกกะให้สะอื้น.....อยากคืนเมื่อบ้านเก่า
 เดินทางไกลยาวเย็น เกือบเค็งเดือนมาฮอดบ่อน
 ลูกเจ็ดคนออกครัวแล้ว มีลูกหลานเพิ่มเต็ม
 บุญคุณของพ่อนั้น ทะเลหลวงกะบ่สำ
 มื่อนี้เจ้า.... ได้มาจากพวกเฮาไป

ฝนบ่มาฮวยฮำ หลายปี มีแต่แล้ง
 ยามกลางเว็นแดดฮ้อน ต้องนอนยังพักเซา
 พาลูกเมียกั้มวันทา ขอพรให้มีโชค
 ลูกหลานไปเทื่อนี้ ตายหน้าบ่ตาวคีน
 จังแมนฮักฮักอ้อ สิบไปหน้ากะหว่งหลัง
 ที่กินนอนฮู้มือนี้ มินาฮั่วไฮ้สวน
 ทุกซีให้ยมมีให้ไซ้ ซ่อยเหลือให้ได้ทั่วกัน
 ท้องฟ้าเพิ่นว่ากว้าง บ่เค็งเสี่ยวพ่อเฮา
 ลูกหลานต่างอาลัย หลั่งไหลมางานเจ้า

จากบ้านเหนือบ้านใต้ ทั้งใกล้ไกลได้สู้ข่าว
 ขอผลบุญพ่อเคยสร้าง ทานมัยพ่อเคยก่อ
 เป็นพลังดลให้ พ่อไปดีมีสุขยิ่ง
 คั่นแม่นตายได้เกิดพ่อ ขอเป็นลูกเป็นหลาน
 รอไปจนฮอดมือพระศรีอารย์เฟ้นมาชอย ได้ถึงธรรมอย่างน้อย..นิพพานพ้นทุกข์ภัย พ่อเอย
 ด้วยความฮักและอาลัยยิ่ง จากลูกหลาน และญาติพี่น้องทุกคน

๒๖. แต่....คุณพ่อของลูก ๆ

ยามมีกิจ หวังพึ่งพา คุณพ่อได้
 ยามเราสอง ต้องชะแระ แก่ชรา
 เราลงหลัก ปักฐาน มีบ้านช่อง
 มีบ้านรถ ไร่นา สารพัด
 แต่ทุกอย่าง กลับกลายเป็นไม่แน
 ถึงยาดี หมอเก่ง สักเพียงใด
 อย่าห่วงแม่ ห่วงลูกหลาน ห่วงบ้านสวน
 เกิดมาแล้ว ได้พบแน่ แก่เจ็บตาย
 จงไปดี มีสุข เกิดนะพ่อ
 ขอกรรมดี จงให้ผล ดลบันดาล
 ขอจงสู่ สุกติ สู่ที่ชอบ
 โปรดช่วยดล พ่อให้ ไปสบาย
 หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้อีกหน
 เพียงได้พบ ประสพพัสดุ ให้รักกัน
 มีอายุ ยืนยาว จนเฒ่าแก่
 ขอให้รัก คงมั่น ดังสัญญา
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากแม่..... และลูก ๆ ทุกคน

ยามเจ็บไข้ หวังพ่อเรา ฝึกรักษา
 หวังไว้ว่า เราจะอยู่ ดูแลกัน
 มีพี่น้อง มากมาย ดังไฟฝัน
 ใกล้ความฝัน เป็นจริง ทุกสิ่งไป
 พ่อเราเฒ่า ป่วยไข้ ไม่สร้างหาย
 แต่สุดท้าย ต้องพลัดพราก จากแม่ไป
 ทุกสิ่งล้วน อนิจจัง พังสลาย
 ต่างเพียงใคร ตายเร็วช้า มากกว่ากัน
 จงเกิดก่อ ความสุข อย่างที่ฝัน
 ดวงวิญญาณ พ่อสมหวัง ดังตั้งใจ
 กรรมดีกอบ กุศลสร้าง ไม่ห่างหาย
 สู่ที่หมาย สรวงสวรรค์ ชั้นวิมาน
 ขอกุศล ส่งให้ ได้ดังฝัน
 รักผูกพัน ทุกชาติ ไม่คลาดคลา
 ได้ดูแล กันและกัน ดังปรารถนา
 ไปจนกว่า ฟ้าสิ้น ดินมลาย

๒๗. แต่..คุณพ่อของลูก ๆ (ผญา)

ยามแม่เจ็บป่วยไข้ หวังใจ ได้พึ่งพ่อ
 ยามเป็นตายายเฒ่า ชรากาลใกล้ฝั่ง
 เขาได้ลงทุนสร้าง หลักฐานมีบ้านช่อง
 เขามีบ้านมีรถ มีเฮฮา ทุกสิ่งอย่าง
 แต่เจ้ามาป่วยไข้ บ่สร้างหายเป็นตาหน้า
 เทิงหมอไกลหมอใกล้ พาไปหา ให้เพื่อนชอย
 ข้อยให้จนเมื่อยมื่อย สะหวอยไปกะหลายเทื่อ
 มวลป่าลึงญาติพี่น้องเพิ่นกะชอยเหลือเฮา
 ขอกราบวิงวอนไหว้ พระรัตนตรัยให้เพื่อนชอย

พาหาหมอ ปีนปัวให้ อยู่เฝ้าบ่ห่างกาย
 หวังเจ้าเป็นหมู่เพื่อน พาเข้าวัด ไปเฮ็ดบุญ
 มีพ่อแม่พี่น้อง ลูกหลานเพิ่ม ดังพ่อฝัน
 งามไปได้สู่หม่อง บ่อายหน้าหมู่เขา
 พาไปปัวสู่หม่อง ที่คนเว้ากล่าวถึง
 ได้แต่คอยสู่มื้อ บ่หายจ้อย จนจ้อยตาย
 แต่ต้องอยู่เพื่อลูกเต้าชอยเขาให้ใหญ่สูง
 เจ้าอย่าห่วงทางหลัง ให้ไปดื้อยามีฮ้อน
 กรรมดีทั้งใหญ่่น้อย เคยทำไว้ให้หลังโฮม

เป็นพลังดลให้ พ่อไปดีมีสุขยิ่ง
 คั่นแม่นตายได้เกิด พ่อขอให้รักแพงกัน
 สมปรารถนาทุกด้าน ทั้งเวียกงานการหน้าที่
 ด้วยความรักและอาลัยอย่างยิ่ง จากแม่ขวด และลูก ๆ สู้คน
 สู่สวรรค์คั่งนี้ วิมานฟ้าบ่อนสำบาย
 ผูกสัมพันธ์กลมเกลียว รักแพงกันทุกชาติ
 สุขภาพดีสมมาดมั่ง ยืนหมั่นทอหมู่เขา อ้ายเอย

๒๘. แต่...คุณพ่อของลูก ๆ
 ได้ข่าวร้าย นอนไม่หลับ กระสับกระส่าย
 กราบวิงวอน เทพไท้ ให้พ่อคืน
 พ่อกลับมา เพียงร่าง ไร้ชีวิต
 ความไผ่ฝัน มั่นหมาย สลายลง
 ของงสุ่ สุกติ สู้ที่ขอบ
 โปรดช่วยดล พ่อให้ ไปสบาย
 หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้อีกหน
 เพียงได้พบ ประสพพัทธ์ให้รักกัน
 มีอายุ ยืนยาว จนเฒ่าแก่
 ขอให้รัก คงมั่น ดังสัญญา
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากภรรยา ลูก ๆ และญาติพี่น้องทุกคน
 น้ำตาไหล รินรด สุดจะฝืน
 แม่ตักดิน เพียงใด หลับไม่ลง
 เหมือนดวงจิต ลูกเมียแยก แดกเป็นผง
 แม่ฝีกปลง ใจล่วงหน้า เจียนบ้ำตาย
 กรรมดีกอร์ป กุศลสร้าง ไม่ห่างหาย
 สู้ที่หมาย สรวงสวรรค์ ชั้นวิมาน
 ขอกุศล ส่งให้ ได้ตั้งฝัน
 รักผูกพัน ทุกชาติ ไม่คลาดคลา
 ได้ดูแล กันและกัน ดังปรารถนา
 ไปจนกว่า ฟ้าสิ้น ดินมลาย

๒๙. แต่...คุณแม่ของลูก ๆ
 ได้ข่าวร้าย นอนไม่หลับ กระสับกระส่าย
 กราบวิงวอน เทพไท้ ให้แม่คืน
 แม่กลับมา เพียงร่าง ไร้ชีวิต
 ความไผ่ฝัน มั่นหมาย สลายลง
 ของงสุ่ สุกติ สู้ที่ขอบ
 โปรดช่วยดล แม่ให้ ไปสบาย
 หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้อีกหน
 เพียงได้พบ ประสพพัทธ์ให้รักกัน
 มีอายุ ยืนยาว จนเฒ่าแก่
 ขอให้รัก คงมั่น ดังสัญญา
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากสามี ลูก ๆ และญาติพี่น้องทุกคน
 น้ำตาไหล รินรด สุดจะฝืน
 แม่ตักดิน เพียงใด หลับไม่ลง
 เหมือนดวงจิต พ่อแยก แดกเป็นผง
 แม่ฝีกปลง ใจล่วงหน้า เจียนบ้ำตาย
 กรรมดีกอบ กุศลสร้าง ไม่ห่างหาย
 สู้ที่หมาย สรวงสวรรค์ ชั้นวิมาน
 ขอกุศล ส่งให้ ได้ตั้งฝัน
 รักผูกพัน ทุกชาติ ไม่คลาดคลา
 ได้ดูแล กันและกัน ดังปรารถนา
 ไปจนกว่า ฟ้าสิ้น ดินมลาย

๓๐. บุญบาป (ผญา)
 ยามเจ้าเกิดมานั้น บ่มีอภัยจักอย่าง
 เจ้ามาสู่โลกนี้ ได้มีเป็นตั้งหลายอย่าง
 เจ้ามีจนครบถ้วน สรรพสิ่งอันวยสุข
 บ่ว่าจนมีได้ เป็นนากันคือเจ็บป่วย
 มาแต่โถล่อนจ้อน ส่งในน้อยกะบ่มี
 ทั้งเงินทองรถบ้าน นาฮั่วไฮ่สวน
 แต่กะหนีความทุกข์ ย้อนสังขารบ่พ้น
 เคยหรือสวายเป็นข้า ยานตบด้วยจ้อยผอม

ฅมบ่ย้อมหอกขาว สีดอกเลาแปงแข่ง แสงเคยหลายกะเหลือน้อย ถอยหลังลัมท่าเดียว
 เหลียวเห็นคนเป็นสองหน้า สีหูตาหน้าเป็งเคิง เบ็งตั้งเหิงกะจั่งฮู้ หลานกูตัวนี้กว่าไผ
 บาดถึงคราวตายนั้น ไผมันห้ามบ่อยู่ แม่นสิรวยลันฟ้า เกิดมาแล้วกะต้องตาย
 บมีไผเอาไปได้ สรรพสิ่งเงินทอง ทรัพย์สินสมบัติทั้งผอง เอาไปนាប់ได้
 เงินบาทเดียวลูกหลานให้ กะยั้งคงคือเก่า เขี่ยเอาตอนแจกข้าว พากันเอ็นเงินปากผี
 เหลือแต่ชั่วดีฮ้าย ติดโตเฮาไปสุ่บ่อน ตอนเฮาตายจั่งฮู้ ว่าตายแล้วยุ่งสำไค
 กรรมดีตั้งเฮาขึ้น กรรมชั่วทรมแผดมาจ่อง หวังสิได้ขึ้นสวรรค์ค้องน้อง ผัดจ่องไว้เป็นเผดผี
 บ่อนใดดีสิไปเกิด ผัดยาดแย่งบ่ทันเขา ได้แต่เนาทนทุกข์ เป็นเผดผีบ่มีหม่องจั่ง
 หวังลูกหลานทำบุญให้ หลายปีกะบ่เฮ็ดจักเทื่อ สิเมื่อบอกพวกเขากะบ่ได้ ยมบาลฮ้ายบ่ให้มา
 ย้อนผลาทานน้อย คอยบุญทำกรรมแต่ง แสงบ่พอสิส่งไปเกิดได้ ยมบาลให้ชอยงาน
 ทั้งล้างจานล้างหม้อ ก่อไฟใส่หม้อกระทะใหญ่ ไส่แทงพวกที่ทำบาปฮ้าย ถีบลงหม้อแม่นเมื่อยหลาย
 คั้นแม่นทำบุญไว้ เถิงยามตายสิบ่ยาก ตายจากไปมือนี้ มีผู้เอ็นขึ้นสวรรค์
 แหน่กันยัดยัด ขึ้นสวรรค์เมืองม่วน นางฟ้าชวนไปนอนช้อน เมืองฟ้าจั่งแม่นหลาย
 สนุกบายสนุกคั้น สาวสวรรค์จันว่าเมื่อย ผู้เพินเคยขึ้นสวรรค์บอกไว้ ได้ฟังแล้วให้ฮำฮอน
 ตอนยังเป็นคนนั้น หมั้นทำบุญเอาไว้แน บุญบาปนั้นของแท้ ดูแลเจ้าบาดท่าตาย ฟีน้องเอย

๓๑. แต่...คุณพ่อของลูก ๆ

ได้ข่าวร้าย พ่อหกล้ม นอนสลบ
 กราบวิงวอน เทพไท่ ให้ช่วยดล
 ให้พ่อฟื้น คืนมา เหมือนก่อนเก่า
 ให้พ่อหาย พลิกฟื้น คืนซีพมา
 เขาส่งพ่อ มาเพียงร่าง ไร้ชีวิต
 ความมดมน มุ่งหวัง พังหลาย
 ขอตั้งจิต อธิฐาน ส่งคุณพ่อ
 ได้มีเป็น เช่นที่หวัง ดังจินตนา
 หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ
 เป็นพี่น้อง ญาติมิตร สนิทกัน
 มีอายุ ยืนยาว จนเฒ่าแก่
 ขอให้รัก คงมั่น ดังสัญญา
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากภรรยา ลูก หลาน และญาติพี่น้องทุกคน

มีคนพบ พาส่งหมอ รอฟังผล
 บุญกุศล ลูกเมียก่อ พ่อทำมา
 ได้พาเข้า โรงพยาบาล ทนรักษา
 หมอรักษา ชีวิตรอด พ่อปลอดภัย
 เหมือนดวงจิต ลูกเมียแยก แตกสลาย
 เหลือสุดท้าย เพียงสุตผิน กลืนน้ำตา
 จงเกิดก่อ สุขสมหวัง ดังปรารถนา
 เสวยสุข บนชั้นฟ้า ตลอดกาล
 ขอประสพ พันผูก เป็นลูกหลาน
 รักผูกพัน ทุกชาติ ไม่คลาดคลา
 ได้ดูแล กันและกัน ดังปรารถนา
 ไปจนกว่า ฟ้าสิ้น ดินมลาย

๓๒. แต่...คุณพ่อของลูก ๆ

ได้ข่าวร้าย พ่อเป็นลม ล้มสลบ
 กราบวิงวอน เทพไท่ ให้ช่วยดล
 ให้พ่อฟื้น คืนมา เหมือนก่อนเก่า
 ให้พ่อหาย พลิกฟื้น คืนซีพมา

มีคนพบ พาส่งหมอ รอฟังผล
 บุญกุศล ลูกเมียก่อ พ่อทำมา
 ได้พาเข้า โรงพยาบาล ทนรักษา
 หมอรักษา ชีวิตรอด พ่อปลอดภัย

เขาส่งพ่อ มาเพียงร่าง ไร้ชีวิต
 ความมดมั่น มุ่งหวัง พังทลาย
 ขอตั้งจิต อธิษฐาน ส่งคุณพ่อ
 ได้มีเป็น เช่นที่หวัง ตั้งจินตนา
 หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ
 เป็นพี่น้อง ญาติมิตร สนิทกัน
 มีอายุ ยืนยาว จนเฒ่าแก่
 ขอให้รัก คงมั่น ดังสัญญา
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากภรรยา ลูก หลาน และญาติพี่น้องทุกคน

เหมือนดวงจิต ลูกเมียแยก แตกสลาย
 เหลือสุดท้าย เพียงสุดฝัน กลืนน้ำตา
 จงเกิดก่อ สุขสมหวัง ดังปรารถนา
 เสวยสุข บนชั้นฟ้า ตลอดกาล
 ขอประสพ พันผูก เป็นลูกหลาน
 รักผูกพัน ทุกชาติ ไม่คลาดคลา
 ได้ดูแล กันและกัน ดังปรารถนา
 ไปจนกว่า ฟ้าสิ้น ดินมลาย

๓๓. แต่...คุณพ่อของลูก ๆ
 ได้ข่าวร้าย ใจสั่น หวั่นวิตก
 กราบวิงวอน เทพให้ ให้ช่วยดล
 ให้พ่อพ้น คินมา เหมือนก่อนเก่า
 ให้พ่อหาย พลิกฟื้น คินชีพมา
 พ่อกลับมา เพียงร่าง ไร้ชีวิต
 ความมดมั่น มุ่งหวัง พังทลาย
 ขอตั้งจิต อธิษฐาน ส่งคุณพ่อ
 ได้มีเป็น เช่นที่หวัง ตั้งจินตนา
 หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ
 เป็นพี่น้อง ญาติมิตร สนิทกัน
 มีอายุ ยืนยาว จนเฒ่าแก่
 ขอให้รัก คงมั่น ดังสัญญา
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากภรรยา ลูก หลาน และญาติพี่น้องทุกคน

นั่งจันทก วุ่นวาย ใจสับสน
 บุญกุศล ลูกเมียก่อ พ่อทำมา
 ได้พาเข้า โรงพยาบาล ทนรักษา
 หมอรักษา ชีวิตรอด พ่อปลอดภัย
 เหมือนดวงจิต ลูกเมียแยก แตกสลาย
 เหลือสุดท้าย เพียงสุดฝัน กลืนน้ำตา
 จงเกิดก่อ สุขสมหวัง ดังปรารถนา
 เสวยสุข บนชั้นฟ้า ตลอดกาล
 ขอประสพ พันผูก เป็นลูกหลาน
 รักผูกพัน ทุกชาติ ไม่คลาดคลา
 ได้ดูแล กันและกัน ดังปรารถนา
 ไปจนกว่า ฟ้าสิ้น ดินมลาย

๓๔. แต่.....คุณแม่
 ชีวิตแม่ มีแต่ให้ ไม่รู้จบ
 กราบวันทา ศพแม่ ด้วยอาลัย
 แม่ให้ลูก ทุกอย่าง ที่หาไว้
 แม่ดูแล ทุกข์สุข สารพัน
 ชีวิตแม่ เป็นแบบอย่าง ให้แก่ลูก
 ได้มีเป็น เช่นที่ฝัน กันทุกราย
 พระคุณแม่ ยิ่งใหญ่ กว่าท้องฟ้า
 มากมายยิ่ง เกินกว่า จะบรรยาย
 ลูกหลานญาติ มาส่งแม่ ในวันนี้
 มอบอุทิศ ให้แม่ กันทุกคน

รักเคารพ แม่ด้วยใจ ไม่หวั่นหาย
 ต่อนี้ไป ต้องพลัดพราก จำจากกัน
 ส่งเสริมให้ ลูกได้เป็น เช่นที่ฝัน
 ลูกหวาดหวั่น ท้อถอย คอยปลอบใจ
 เดินทางถูก ถึงฝั่งฝัน อันสดใส
 สุขสบาย ดังแม่หวัง แม่ตั้งใจ
 กว้างใหญ่กว่า มหาสมุทร สุดขอบไข
 ประทับใจ ลูกหลานทั่ว ทุกตัวคน
 อุทิศพลี ต้นทุน บุญกุศล
 โปรดจงดล ส่งทางให้ แม่ไปได้

ได้ไปสู่ สรวงสวรรค์ บนชั้นฟ้า
 สนุกสนาน บนชั้นฟ้า สุขาวดี
 หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ
 เป็นพี่น้อง ญาติมิตร สนิทกัน
 มีอายุ ยืนยาว จนเฒ่าแก่
 ขอให้รัก คงมั่น ดังสัญญา
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากลูก

เป็นทวด เสวยสุข เกษมศรี
 อันเป็นที่ สุขสันต์ นิรันกาล
 ขอประสพ พันผูก เป็นลูกหลาน
 รักผูกพัน ทุกชาติ ไม่คลาดคลา
 ได้ดูแล กันและกัน ดังปรารถนา
 ไปจนกว่า ฟ้าสิ้น ดินมลาย

๓๕. แต่....คุณพ่อ

ชีวิตพ่อ มีแต่ให้ ไม่รู้จบ
 กราบวันทา ศพพ่อ ด้วยอาลัย
 พ่อให้ลูก ทุกอย่าง ที่หาไว้
 พ่อดูแล ทุกข์สุข สารพัน
 ชีวิตพ่อ เป็นแบบอย่าง ให้แก่ลูก
 ประสพโชค มีสุข สนุกสบาย
 พระคุณพ่อ ยิ่งใหญ่ กว่าท้องฟ้า
 มากมายยิ่ง เกินกว่า จะบรรยาย
 ลูกหลานญาติ มาส่งพ่อ ในวันนี้
 มอบอุทิศ ให้พ่อ กันทุกคน
 ได้ไปสู่ สรวงสวรรค์ บนชั้นฟ้า
 สนุกสนาน บนชั้นฟ้า สุขาวดี
 หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ
 เป็นพี่น้อง ญาติมิตร สนิทกัน
 มีอายุ ยืนยาว จนเฒ่าแก่
 ขอให้รัก คงมั่น ดังสัญญา
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง

จากลูก

รักเคารพ พ่อด้วยใจ ไม่หวั่นหาย
 ต่อนี้ไป ต้องพลัดพราก จำจากกัน
 ส่งเสริมให้ ลูกได้เป็น เช่นที่ฝัน
 ลูกหวาดหวั่น ท้อถอย คอยปลอบใจ
 เดินทางถูก ถึงฝั่งฝัน อันสดใส
 เลี้ยงตัวได้ สุขสมหวัง ดังตั้งใจ
 กว้างใหญ่กว่า มหาสมุทร สุดขอบไซ
 ประทับใจ ลูกหลานทั่ว ทุกตัวคน
 อุทิศพลี ต้นทุน บุญกุศล
 โปรดจงดล ส่งทางให้ พ่อไปได้
 เป็นทวด เสวยสุข เกษมศรี
 อันเป็นที่ สุขสันต์ นิรันกาล
 ขอประสพ พันผูก เป็นลูกหลาน
 รักผูกพัน ทุกชาติ ไม่คลาดคลา
 ได้ดูแล กันและกัน ดังปรารถนา
 ไปจนกว่า จะเข้าถึง ซึ่งนิพพาน

๓๖. แต่....คุณพ่อ

ชีวิตพ่อ มีแต่ให้ ไม่รู้จบ
 กราบวันทา ศพพ่อ ด้วยอาลัย
 พ่อให้ลูก ทุกอย่าง ที่หาไว้
 พ่อดูแล ทุกข์สุข สารพัน
 เมื่อยามทุกข์ มีพ่อ รอเป็นเพื่อน
 ส่งลูกถึง ถิ่นที่ ไม่มีภัย
 พ่อจึงเป็น แบบอย่าง ทางชีวิต
 เดินทางถูก ส่งผล คนยำเกรง

รักเคารพ พ่อด้วยใจ ไม่หวั่นหาย
 ต่อนี้ไป ต้องพลัดพราก จำจากกัน
 ส่งเสริมให้ ได้มีเป็น เช่นที่ฝัน
 ต่อเติมฝัน ให้เป็นจริง ทุกสิ่งไป
 คอยย้ำเตือน ชี้ทาง สว่างไสว
 เป็นหลักชัย ให้ยึดมั่น ไม่หวั่นเกรง
 เว้นทางผิด หลีกพ้น คนข่มเหง
 ไม่วังเวง เพื่อนบ้านช่วย ด้วยจริงใจ

พระคุณพ่อ ยิ่งใหญ่ กว่าท้องฟ้า	กว้างใหญ่กว่า มหาสมุทร สุดχανไข
มากมายยิ่ง เกินกว่า จะบรรยาย	ประทับใจ เมียลูก หลานทุกคน
ขอเดชะ พระไตรรัตน์ บุญฤทธิ์	โปรดประสิทธิ์ พรชัย ให้กุศล
ขอเทพไท้ เทวัญ บันดาลดล	บุญกุศล ลูกเมียก่อ พ่อทำมา
ขอได้โปรด ดลบันดาล ประทานให้	คุณพ่อได้ ทุกสิ่งอย่าง ดังปรารถนา
มีเป็นสุข สมหวัง ดังจินตนา	เป็นเทวา บนสวรรค์ นิรันกาล
หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ	ขอประสพ พันผูก เป็นลูกหลาน
ได้ตอบแทน พระคุณท่าน นานแสนนาน	สุขสราญ ชั่วฟ้าดิน สิ้นมลาย
ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง	จากภรรยา ลูก หลาน และญาติพี่น้องทุกคน

๓๗. แต่....คุณพ่อ

ชีวิตพ่อ มีแต่ให้ ไม่รู้จัก	รักเคารพ พ่อด้วยใจ ไม่ห่างหาย
กราบวันทา ศพพ่อ ด้วยอาลัย	ต่อไปนี้ ต้องพลัดพราก จำจากกัน
พ่อให้ลูก ทุกอย่าง ที่หาไว้	ส่งเสริมให้ ได้มีเป็น เช่นที่ฝัน
ให้เงินทอง ทรัพย์สิน สารพัน	ต่อเติมฝัน ให้เป็นจริง ทุกสิ่งไป
พระคุณพ่อ กว้างใหญ่ กว่าท้องฟ้า	ลึกเกินกว่า มหาสมุทร สุดχανไข
มากมายยิ่ง เกินกว่า จะบรรยาย	ประทับใจ เมียลูก หลานทุกคน
ขอเดชะ พระไตรรัตน์ บุญฤทธิ์	โปรดประสิทธิ์ พรชัย ให้กุศล
ขอเทพไท้ เทวัญ บันดาลดล	บุญกุศล ลูกเมียก่อ พ่อทำมา
ขอได้โปรด ดลบันดาล ประทานให้	คุณพ่อได้ สมมุ่งมาต ปรารถนา
เสวยสุข บนสวรรค์ ชั้นกามา	เป็นเทวา สุขสันต์ นิรันกาล
หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ	ขอประสพ พันผูก เป็นลูกหลาน
เป็นพี่น้อง ญาติมิตร สนิทกัน	รักผูกพัน ทุกชาติ ไม่คลาดคลา
มีอายุ ยืนยาว จนเฒ่าแก่	ได้ดูแล กันและกัน ดังปรารถนา
ขอให้รัก คงมั่น ดังสัญญา	ไปจนกว่า ฟ้าสิ้น ดินมลาย
ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง	จากภรรยา ลูก หลาน และญาติพี่น้องทุกคน

๓๘. แต่...คุณพ่อ

สองมือกร้าน ดำดำ ทำงานหนัก	ได้หยุดพัก ยามนอน ตอนหลับฝัน
ลืมหัดตื่น คราใด ว่างใสงาน	ทั้งจักสาน กระบุงแห ดูแลกัน
คราใดลูก ขัดสน ต้องทนทุกข์	คุณพ่อปลุก ปลอบใจ ให้มีฝัน
ให้ยืนหยัด สู้ใหม่ ไปด้วยกัน	ต่อเติมฝัน ให้เป็นจริง ทุกสิ่งไป
พระคุณพ่อ ยิ่งใหญ่ หาใดเปรียบ	หาใดเทียบ เทียมได้ สุดχανไข
มากมายยิ่ง เกินกว่า จะบรรยาย	ประทับใจ เมียลูก หลานทุกคน
ชีวิตพ่อ ลาลับ ดับไปแล้ว	ไร้วีแวว หาไม่เห็น ทุกแห่งหน
แต่พ่อยัง อยู่ใน ใจทุกคน	นานตราบจน ฟ้าสิ้น ดินมลาย

ขอจงสู่ สุกติ สู่ที่ชอบ	กรรมดีก่อป กุศลสร้าง ไม่ห่างหาย
โปรดช่วยดล คุณพ่อให้ ไปสบาย	สู่ที่หมาย สรวงสวรรค์ ชั้นวิมาน
หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ	ขอประสพ พันผูก เป็นลูกหลาน
ได้ตอบแทน พระคุณท่าน นานแสนนาน	เหล่าภัยพาล ไม่มาพราง เราจากกัน
ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง	จากภรรยา ลูก หลาน และญาติพี่น้องทุกคน

๓๙. แต่...คุณแม่

ชีวิตแม่ หนักลำบาก มามากยิ่ง	ทำทุกสิ่ง ทั้งทำนา ทั้งค้าขาย
ทั้งเลี้ยงหมู เลี้ยงเป็ดไก่ เลี้ยงวัวควาย	เหนื่อยเพียงใด ไม่เคยบ่น ทนหมั่นเพียร
ตั้งแต่เด็ก ฝึกให้รู้ สู้ชีวิต	ให้รู้ถูก รู้ผิด คิดอ่านเขียน
ให้ลูกมี ความหวัง ตั้งใจเรียน	ให้ปากเพียร ให้สินทรัพย์ นับอนันต์
แม่ให้ลูก ทุกอย่าง ที่หาได้	ส่งเสริมให้ ได้มีเป็น เช่นที่ฝัน
ลูกลำบาก แม่ช่วย ด้วยผูกพัน	ต่อเติมฝัน ให้เป็นจริง ทุกสิ่งอัน
แม่จึงเป็น แบบอย่าง ทางชีวิต	เป็นมิ่งมิตร จริงแท้ ไม่แปรผัน
ปกป้องลูก อยู่เป็นสุข ทุกคืนวัน	สุดจะบรร -ยายครบ จบพระคุณ
กับเพื่อนพ้อง น้องพี่ มีแต่ให้	เอาใจใส่ โอบเอื้อ คอยเกื้อหนุน
กับวัดวา ศาสนา เนื่อนาบุญ	คอยคำจูน ปฏิบัติ ด้วยศรัทธา
ต่อแต่นี้ ไม่มีแม่ ให้เราเห็น	ทุกเช้าเย็น ไม่มีแม่ คอยห่วงหา
ไม่มีแม่ คอยกำกับ ชับน้ำตา	ต้องเหวว่า เปลาเปลี่ยว อยู่เดียวดาย
พระคุณแม่ ยิ่งใหญ่ กว่าท้องฟ้า	กว้างใหญ่กว่า มหาสมุทร สุดธานี
มากมายยิ่ง เกินกว่า จะบรรยาย	ประทับไว้ ในใจลูก หลานทุกคน
ขอเดชะ พระไตรรัตน์ บุญฤทธิ์	โปรดประสิทธิ์ พรชัย ให้กุศล
ขอเทพไท้ เทวัญ บันดาลดล	บุญกุศล เคยทำไว้ โปรดให้คุณ
ขอได้โปรด ดลบันดาล ประทานให้	คุณแม่ได้ เสวยสุข เกษมสุข
สู่สวรรค์ อันสดสวย ด้วยผลบุญ	อบออุ่น จากใจลูก หลานผูกพัน
หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ	ขอประสพ พันผูก เป็นลูกหลาน
ได้เลี้ยงดู อยู่ด้วยกัน นานแสนนาน	เหล่าภัยพาล ไม่มาพราง เราจากกัน
ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง	จากลูก หลาน และญาติพี่น้องทุกคน

๔๐. แต่.....คุณพ่อ

พ่อลำบาก ตรากตรำ ทำงานหนัก	ได้หยุดพัก ยามนอน ตอนหลับฝัน
ลืมหัดเดิน คราใด วิ่งไล่งาน	เพื่อให้บ้าน มีกินใช้ ไม่อับจน
ส่งเสียลูก เข้าโรงเรียน ฝึกเขียนอ่าน	มุ่งหางาน เหนือได้ ไปทุกหน
ถึงงานหนัก ตรากตรำ พ่อจำทน	ลูกทุกคน ประทับใจ ไม่ลืมหัด
พ่อเป็นจุก รั่วโพธิ์ รั่วไทรใหญ่	ครอบครัวยุค ฟังพา หาใดเหมือน
ทั้งชี้แนะ ชี้นำ คอยย้ำเตือน	อยู่เป็นเพื่อน ให้อาศัย เมื่อภัยมา

ต่อแต่นี้ ไม่มีพ่อ ให้เราเห็น
 ไม่มีพ่อ คอยกำกับ ชับน้ำตา
 พระคุณพ่อ ยิ่งใหญ่ กว่าท้องฟ้า
 มากมายยิ่ง เกินกว่า จะบรรยาย
 ขอเดชะ พระไตรรัตน์ บุญฤทธิ์
 ขอเทพไท้ เทวัญ บันดาลดล
 ขอได้โปรด ดลบันดาล ประทานให้
 สู่สวรรค์ อันสดสวย ด้วยผลบุญ
 หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พบ
 ได้ตอบแทน พระคุณท่าน นานแสนนาน
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง

ทุกเช้าเย็น ไม่มีพ่อ คอยห่วงหา
 ต้องเหวว่า เปลาเปลี่ยว อยู่เดียวดาย
 กว้างใหญ่กว่า มหาสมุทร สุดขอบไข
 ประทับไว้ในใจลูก หลานทุกคน
 โปรดประสิทธิ์ พรชัย ให้กุศล
 บุญกุศล เคยทำไว้ โปรดให้คุณ
 คุณพ่อได้ เสวยสุข สุขเกษมสัน
 อบอุ่น จากใจลูก หลานผูกพัน
 ขอประสพ พันผูก เป็นลูกหลาน
 เหล่าภัยพาล ไม่มาพราก เราจากกัน
 จากลูก หลาน และญาติพี่น้องทุกคน

๔๑. แต่ลูกรักของแม่

ได้ข่าวร้าย ใจสั่น หวั่นวิตก
 เพื่อนบ้านส่ง ข่าวลูก ผูกคอตาย
 แม่ว่าลูก แกร่งไป ในบางครั้ง
 หวังให้ลูก ยืนอยู่ได้ ด้วยตัวเอง
 คิดไม่ถึง ว่าลูก จะผูกจิต
 ใช้อารมณ์ ตัดสินใจ ทำร้ายตน
 ในวาระ สุดท้าย แห่งชีวิต
 กายวาจา ใจถลำ เคยกล้ำกลาย
 ขอเดชะ พระไตรรัตน์ เป็นฉัตรป้อง
 สู่ชาติใหม่ ภพใหม่ ที่ดี
 ได้ไปเกิด ในสวรรค์ บนชั้นฟ้า
 สนุกสนาน บนชั้นฟ้า สุขชาติ
 หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้อีกหน
 มีปัญญา มีสติ มีหลักการ
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง

จากแม่

นั่งจ้งก ตัวสั้น นึกหวนไหว
 เป็นข่าวร้าย สุดจะคิด แม่ผิดเอง
 ก็เพราะหวัง ลูกได้ดี มีชื่อเสียง
 ลูกแม่เก่ง เลี้ยงตัวได้ ไม่อับจน
 เก็บไปคิด ไม่คำนึง ถึงเหตุผล
 แม่เป็นคน ตันคิด แม่ผิดไป
 สิ่งใดผิด พลาดไป ให้เลือนหาย
 โปรดอภัย ให้แก่กัน ในวันนี้
 โปรดคุ้มครอง ลูกไป ในวิถี
 ตามวิถี บุญกรรม ที่ทำมา
 เป็นเทวา เสวยสุข สุขเกษมศรี
 อย่าได้มี สิ่งร้ายใด มาพัวพัน
 จงเป็นคน แน่นหนัก มีหลักฐาน
 ได้สืบสาน พระศาสนา ให้ถาวร

๔๒. แต่ลูกพ่อ

ได้ข่าวร้าย ว่าลูกตาย เพราะรถคว่ำ
 อยากให้เป็น เพียงข่าว เขาเล่าลือ
 แต่คนส่ง ข่าวให้ ว่าใช่แน่
 ญาติพี่น้อง ที่อยู่ บ้านใกล้เคียง
 พ่อแม่ไป ถึงที่ อุบัติเหตุ
 ตำรวจส่ง คนเจ็บ และคนตาย

พ่อยังทำ ใจไม่ได้ ไข่มื้อหรือ
 เป็นเพียงชื่อ เหมือนกัน เท่านั้นเอง
 เสียงคุณแม่ ลูกร้องไห้ จนสุดเสียง
 ต่างส่งเสียง ถามไถ ว่าใครตาย
 พบเพียงเศษ กระชกแตก แต่คนหาย
 สู่ที่หมาย โรงพยาบาล ไม่นานนัก

พ่อแม่ตาม ไปถึง โรงหมอแล้ว
 ใครเป็นญาติ คนตาย ในห้องพัก
 ลูกของพ่อ ไม่หายใจ ตายแน่
 พ่อกลืนกล้ำ น้ำตา หน้าระเปียง
 ทำไมลูก จากไป เร็วไว้นัก
 กราบวิงวอน เทพไท ไท้ทั้งปวง
 แม่วิงวอน คุณหมอให้ ไปช่วยเจ้า
 คนตายแล้ว ไม่อาจช่วย ให้กลับคืน
 รับลูกคืน เพียงร่าง ไร้ชีวิต
 ความหมายมัน มุ่งหวัง พังทลาย
 จงไปดี มีสุข เกิดลูกพ่อ
 ได้มีเป็น เช่นผืนไร่ ไม่คลาตคลา
 หากชาติหน้า เกิดใหม่ ได้พานพบ
 ได้เลี้ยงดู อยู่ด้วยกัน นานแสนนาน
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากพ่อ

๔๓. แต่.....ลูกรัก

พ่อแม่รัก ลูกเพียงใด ใครก็รู้
 ตั้งแต่เล็ก จนเติบโต ได้วิชา
 ถึงอาชีพ เล่นดนตรี ไม่ตึงนัก
 แต่พ่อแม่ ภูมิใจ ในความดี
 วันปีใหม่ ทุกปี มีลูกหลาน
 สนุกสนาน ด้วยดนตรี ที่ลูกนำ
 ต่อแต่นี้ ไม่มี ลูกพ่อแล้ว
 กราบวิงวอน คุณพระ รัตนตรัย
 ขอได้โปรด ดลบันดาล ประทานให้
 สนุกสนาน มีเป็นสุข ทุกเวลา
 พ่อแม่อยู่ ข้างหลัง ขอตั้งจิต
 ส่งถึงลูก ที่จากไป ให้สำราญ
 ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง

๔๔. แต่ลูกแม่

ลูกคือดวง ใจแม่ ตั้งแต่เกิด
 คอยชี้แนะ ชื่นนำ คอยย้ำเตือน
 พอลูกเข้า โรงเรียน ฝึกเขียนอ่าน
 ถึงผิดบ้าง ถูกบ้าง ไม่ค้ำคา

ยินเสียงแว่ว หมอถามไถ่ ใครรู้จัก
 พ่อรีบปลุก ประตู่เข้า เจ้านั่นเอง
 ชาวเป็นจริง แม่ร้องไห้ จนสุดเสียง
 กล้ากลืนเสียง สะอื้นให้ เจ็บในทรวง
 พ่อแม่รัก อาลัยเจ้า ฝ่าห้วงหวง
 ได้โปรดจง เอาชีวา ลูกข้าคืน
 คุณหมอเข้า ปลอบใจ ให้แข็งขึ้น
 จงลุกขึ้น ผืนใจรับ ลูกกลับไป
 เหมือนดวงจิต พ่อแม่แยก แตกสลาย
 เหลือสุดท้าย เพียงสุดผืน กลืนน้ำตา
 จงเกิดก่อ สุขสมหวัง ดังปรารถนา
 สู้ขั้นฟ้า สู่ชาติ ที่สำราญ
 ขอประสพ พันผูก เป็นลูกหลาน
 เหล่าภัยพาล ไม่มาพราก เราจากกัน

พ่อแม่สู้ ส่งลูกให้ ได้ศึกษา
 เป็นเครื่องหา เลี้ยงชีพตน จนวันนี้
 รายได้หลัก มีน้อย ด้อยศักดิ์ศรี
 ที่ลูกมี หลักฐาน มีงานทำ
 มาสังสรรค์ บ้านเรา จนอึดหนา
 ต่างร้องรำ สุขสำราญ เบิกบานใจ
 ไร้วีแว่ว ไม่รู้ ลูกอยู่ไหน
 ทานมัย ลูกสั่งสม อบรมมา
 ลูกพ่อได้ สมมุ่งมาด ปรารถนา
 ในชาติหน้า ภพใหม่ ให้เนนาน
 มอบอุทิศ กุศลไป ให้ไพศาล
 ด้วยผลทาน ที่ส่งไป ให้นี้เทอญ
 จากพ่อ แม่ และญาติพี่น้องทุกคน

รักทุนเทิด ตั้งดวงใจ หาใดเหมือน
 คอยเป็นเพื่อน ป้องให้ เมื่อภัยมา
 มีการบ้าน แม่ช่วย ด้วยอาสา
 ผลสอบมา แม่สุดปลื้ม จนลืมน

ลูกจากแม่ ไปเรียนต่อ ป.ตรีแล้ว
ปีสุดท้าย ใกล้สอบแล้ว แม่เตรียมตน
เพื่อไปรับ ปริญญา ของลูกแม่
แต่ความหวัง พังสลาย เมื่อวันวาน
เพราะไปช่วย คนตกน้ำ ถูกไฟดูด
ที่จะแคล้ว คลาดพ้น กลับคืนมา
แต่ยังมี ลมหายใจ ให้รักษา
หมอรักษา แม่นอนเฝ้า ด้วยเข้าใจ
เป็นพี่ใหญ่ น้องพึ่งพา ได้อาศัย
เพราะสุดท้าย ลูกกลับไป ไม่กลับมา
จึงพบแต่ ความสนุก สุขหรรษา
เกิดชาติหน้า ขอประสบ ได้พบกัน
ได้ใกล้ชิด สนิทแน่น แสนสุขสันต์
ตราบนิจรัน ฟ่ำสิ้น ดินมลาย
ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากพ่อ แม่ และญาติพี่น้องทุกคน

ด้วยแนแน่ว ในการเรียน เพียรฝึกฝน
น้องทุกคน พ่อพร้อม ยอมหยุดงาน
รอเพียงแต่ ลูกโทร. มาประสาน
เมื่ออาจารย์ ส่งข่าวให้ ลูกตายแล้ว
ร่างกายทรุด ครึ่งตาย ไร้วิแวว
ได้ลูกคืน เพียงร่าง ไร้สติ
หนึ่งขวบปี หลับสนิท นอนนิทรา
ว่าลูกแม่ จะต้องฟื้น คืนชีพใหม่
แต่ความหวัง ห่างเหิน ลางเลื่อนไป
จงไปดี มีสุข เกิดลูกแม่
ในภพใหม่ ชาติใหม่ ไม่คลาดคลา
ได้เป็นลูก เป็นหลาน เป็นญาติมิตร
อยู่เป็นสุข สดชื่น ทุกคืนวัน

๔๕. แต่คุณพ่อ

บางครั้งพ่อ อับจน ต้องทนทุกข์
บางครั้งก็ ขัดสน จนเงินตรา
บางครั้งโรค รมร่ำ แสบใจขาด
ทุกเรื่องราว ผ่านไปมา เป็นอาจินต์
พ่อทำงาน เหน็ดเหนื่อย ไม่เคยบ่น
หลังเกษียณ อายุ ราชการ
เพื่อครอบครัว มีงานทำ มีรายได้
คนขยัน ค้าขาย ต่างหายจน
พระคุณพ่อ ยิ่งใหญ่ กว่าท้องฟ้า
มากมายยิ่ง เกินกว่า จะบรรยาย
พ่อจากไป ครั้งนี้ ไม่มีกลับ
เหลือเพียงรอย อาลัย ให้ปวงชน
ขอเดชะ พระไตรรัตน์ บุญฤทธิ์
ขอเทพไท้ ให้ผล ดลบันดาล
ให้คุณพ่อ ไปดี มีความสุข
จากลูกหลาน ญาติพี่น้อง ทุกทุกคน
พ่ออย่าห่วง ข้างหลัง จงห่วงหน้า
พ่อไปก่อน ถึงก่อน คนที่ยัง
ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง จากภรรยา ลูก หลาน และญาติพี่น้องทุกคน

แต่บางครั้งว ก็สนุก สุขหรรษา
ต้องหามา เพิ่มหุ้น ทุนทำกิน
บางครั้งพลาด เสียชื่อ เสียทรัพย์สิน
จนพ่อสิ้น อายุชัย ไปตามกาล
ลูกทุกคน พ่อส่งถึง ซึ่งฝั่ฝั้น
สร้างหลักฐาน ตลาดใหม่ ในชุมชน
ฝึกลูกให้ ค้าขาย อย่างได้ผล
จากพ่อค้น คิดอ่าน มองการณ์ไกล
กว้างใหญ่กว่า มหาสมุทร สุดขอบไข
ประทับใจ เมียลูก หลานทุกคน
จากไปกลับ หาไม่เห็น ทุกแห่งหน
ได้สืบค้น ถามไถ่ ในตำนาน
โปรดประสิทธิ์ พรชัย ให้ดั่งฝัน
อานิสงส์ ศीलทาน โปรดช่วยดล
แสนสนุก อบอุน บุญกุศล
ที่เปี่ยมล้น ด้วยน้ำใจ มาส่งทาง
จงพ้นฝ่า สู่ภพใหม่ ดั่งใจหวัง
ลูกอยู่หลัง จะทำบุญ หนุนส่งเอง

คำกล่าวบูชาและคำถวายต่าง ๆ

คำกล่าวบูชาพระรัตนตรัย (นิยมใช้เฉพาะภาคใต้)

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ะกะวา, พระผู้มีพระภาคเจ้า, เป็นพระอรหันต์, บริสุทธิ์หมดจด จากกิเลสเครื่องเศร้าหมองทั้งหลาย, ได้ตรัสรู้ถูกถ้วนดีแล้ว,
อิเมหิ สักกาเรหิ ตัง ะกะวันตัง อะภิปูชะยามิ, ข้าพเจ้าบูชา, ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น, ด้วยเครื่อง สักการะเหล่านี้ (กราบ ๑ ครั้ง)

สวากขาโต ะกะวะตา อัมโม,พระธรรมคือศาสนา อันพระผู้มีพระภาคเจ้าแสดงไว้ดีแล้ว
อิเมหิ สักกาเรหิ ตัง อัมมัง อะภิปูชะยามิ, ข้าพเจ้าบูชา, ซึ่งพระธรรมเจ้านั้น, ด้วยเครื่องสักการะ เหล่านี้ (กราบ ๑ ครั้ง)

สุปะฏิปันโน ะกะวะโต สาวะกะสังโฆ, หมู่พระสงฆ์ผู้เชื่อฟัง, ของพระผู้มีพระภาคเจ้า, ปฏิบัติดีแล้ว

อิเมหิ สักกาเรหิ ตัง สังฆัง อะภิปูชะยามิ, ข้าพเจ้าบูชา ซึ่งหมู่พระสงฆ์เจ้านั้น, ด้วยเครื่อง สักการะเหล่านี้ (กราบ ๑ ครั้ง)

คำถวายดอกไม้บูชาพระรัตนตรัย

(นิยมใช้ก่อนกล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย)

อิมินา สักกาเรนะ พุทธัง ปูเชมิ

อิมินา สักกาเรนะ อัมมัง ปูเชมิ

อิมินา สักกาเรนะ สังฆัง ปูเชมิ

คำกล่าวบูชาพระรัตนตรัย (ใช้ทั่วไป)

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ะกะวา,

พุทฺธัง ะกะวันตัง อะภิวาเทมิ (กราบ ๑ ครั้ง)

สวากขาโต ะกะวะตา อัมโม,

อัมมัง นะมัสสามิ (กราบ ๑ ครั้ง)

สุปะฏิปันโน ะกะวะโต สาวะกะสังโฆ,

สังฆัง นะมามิ (กราบ ๑ ครั้ง)

คำอาราธนาศีล ๕

มะยัง ภันเต, วิสุัง วิสุัง รักขณัตถายะ, ติสระเณนะ สะหะ, ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ, ทุ ตติยัมปิ มะยัง ภันเต, วิสุัง วิสุัง รักขณัตถายะ,ติสระเณนะ สะหะ, ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ, ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต, วิสุัง วิสุัง รักขณัตถายะ, ติสระเณนะ สะหะ, ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

หมายเหตุ.- ถ้าคนเดียวทั้งอาราธนาศีลและรับศีลให้เปลี่ยน มะยัง เป็น อะหัง, เปลี่ยน ยาจามะ เป็น ยาจามิ นอกนั้นเหมือนกันหมด

คำนมัสการ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

คำปฏิญาณตนถึงไตรสรณคมน์

พุทฺธัง สะระณัง คัจฉามิ

ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ

สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ พุทฺธัง สะระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

ตะติยัมปิ พุทฺธัง สะระณัง คัจฉามิ

ตะติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ

ตะติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

ต่อจากนี้พระท่านจะกล่าวว่า ตีสะระณะคะมะนัง นิฏฐิตัง ผู้รับศีลพึงรับพร้อม ๆ กันว่า "อามะ ภันเต" แล้วตั้งใจสมาทานศีล(รับศีล)ตามที่พระท่านนำกล่าวสมาทานต่อไปว่า.-

ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ,

อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ,

กาเมสุ มิจฉาจารา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ,

มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ,

สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

(ต่อจากนี้พระท่านจะกล่าว ผู้รับศีลไม่ต้องว่าตาม)

อิมานิ ปัญจะสิกขาปะทานิ,

สีเลนะ สุคะติง ยันติ, สีเลนะ โภคะสัมปะทา,

สีเลนะ นิพพุติง ยันติ, ตัสมา สีลัง วิโสธะเย.

ผู้รับศีลพึงรับพร้อม ๆ กันว่า "สาธุ ภันเต" เสร็จแล้วไหว้ หรือ กราบตามสมควรแก่กรณี

คำอาราธนาพระปริตร

วิปตติปะฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติสัทธิยา

สัพพะทุกขะวินาสายะ ปะริตตัง พุระะ มังคะลัง

วิปตติปะฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติสัทธิยา

สัพพะภะยะวินาสายะ ปะริตตัง พุระะ มังคะลัง

วิปตติปะฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติสัทธิยา

สัพพะโรคะวินาสายะ ปะริตตัง พุระะ มังคะลัง

คำอาราธนาธรรม

พรหมะ จะ โลกาธิปะตี สะหัมปะติ
 กัตถัณฺหะลี อั้นธิวะรัง อะยาจะณะ
 สันต๊ะ สะตตะปาปะระชัฏกะชาติกา
 เทเสตุ ธัมมัง อะนุกัมปิมัง ปะชัง ฯ

คำอาราธนาธรรมพิเศษ

(นิยมใช้อาราธนาธรรมในวันธรรมสวนะ หรือวันพระ เท่านั้น)

จาตุททะสี ปณณะระสี ยา จะ ปักขัสสะ อังคุฐะมี
 กาลา พุทเธนะ ปัญญัตตา สัทธัมมัสสะวะณัสสิเม
 อังคุฐะมี โข อะยันทานิ สัมปัตตา อะภิลักขิตา
 เตนายัง ปะริสา ธัมมัง โสตุยัง อีระ สะมาคะตา
 สารุ อัยโย ภิกขุสังโฆ กะโรตุ ธัมมะเทสะนัง
 อะยัญจะ ปะริสา สัพพา อังคุฐิกัตวา สุณาตุ ตันติ ฯ

หมายเหตุ.-ถ้าวันพระ ๑๕ คำ ว่า ปณณะระสี ถ้า ๑๔ คำ ว่า จาตุททะสี แทน อังคุฐะมี

คำอาราธนาพาหุง (นิมนต์ให้พระสวดบาตร)

(นิยมใช้เฉพาะในภาคใต้)

อิมัง ปะฏิปัตตัง ปัตตคณัง ปัตตัง คณหามะ
 ทุตติยัมปิ อิมัง ปะฏิปัตตัง ปัตตคณัง ปัตตัง คณหามะ
 ตะตติยัมปิ อิมัง ปะฏิปัตตัง ปัตตคณัง ปัตตัง คณหามะ

คำอธิษฐานก่อนตักบาตร

สุทินนัง ะตะ เม ทานัง อาสะวักะยะวะหัง โหตุ อะนาคะเต กาละ.

ข้าพเจ้าขอขมาคุณพระรัตนตรัย ขอถวายพระพร ขอบุชาพระธรรม น้อม
 นำถวายแด่พระสงฆ์ ด้วยจิตจำนง มุ่งตรงต่อพระนิพพาน ขอให้พบเมืองแก้ว ขอให้แคล้วบ่วงมาร ใน
 อนาคตกาลเบื้องหน้าโน้นเทอญ สารุ สารุ สารุ ฯ

คำถวายข้าวพระพุทธรูป

อิมัง สุปะพะยัญชนะสัมปันนัง สาลินัง โอะทะนัง อุทะกัง ะรัง พุทธัสสะ ปูเชมิ ฯ

แปลว่า : ข้าพเจ้าขอบูชาข้าวสุกแห่งข้าวสาละทั้งหลาย พร้อมทั้งแกงและกับและน้ำอัน
 ประเสริฐนี้ แด่พระพุทธรูปเจ้า

คำลาข้าวพระพุทธรูป

เสสัง มังคะลา ยาจามิ

แปลว่า" ข้าพเจ้าขอส่วนที่เหลือ จากพระพุทธรูปเจ้าผู้เป็นมงคล"

คำถวายสังฆทาน (แบบสามัญ)

อิมาโน มะยัง ภันเต, ภัตตานิ สะปะริวารานิ, ภิกขุสังฆ์สสะ, โอนะชะยามะ, สาธุ โน ภันเต, ภิกขุสังโฆ, อิมาโน ภัตตานิ, สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณหาตุ, อัมหากัง, ทีฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ.

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวาย, ภัตตาหารกับทั้งบริวารเหล่านี้, แก่พระภิกษุสงฆ์, ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ, ภัตตาหารกับทั้งบริวารเหล่านี้, ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อประโยชน์และความสุข, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ตลอดกาลนาน เทอญฯ (ผู้กล่าวคำถวายไม่ต้องกล่าวว่า "สาธุ")

คำถวายสังฆทาน (แบบอุทิศ)

อิมาโน มะยัง ภันเต, มะตะกะภัตตานิ สะปะริวารานิ, ภิกขุสังฆ์สสะ, โอนะชะยามะ, สาธุ โน ภันเต, ภิกขุสังโฆ, อิมาโน มะตะกะภัตตานิ, สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณหาตุ, อัมหากัญเจะ มาตาปิตุอาทีนัญจะ ญาตะกานัง, ทีฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ.

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวาย, มะตะกะภัตตาหารกับทั้งบริวารเหล่านี้, แก่พระภิกษุสงฆ์, ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ, มะตะกะภัตตาหารกับทั้งบริวารเหล่านี้, ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อประโยชน์และความสุข, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย และแก่ญาติทั้งหลายมีมารดาบิดา เป็นต้น, ตลอดกาลนาน เทอญฯ (ผู้กล่าวคำถวายไม่ต้องกล่าวว่า "สาธุ")

คำถวายสังฆทาน (เพื่อถวายพระราชกุศล)

อิมาโน มะยัง ภันเต, ภัตตานิ สะปะริวารานิ, ภิกขุสังฆ์สสะ, โอนะชะยามะ, สาธุ โน ภันเต, ภิกขุสังโฆ, อิมาโน ภัตตานิ, สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณหาตุ, อัมหากัง, ทีฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ.

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวาย, ภัตตาหารกับทั้งบริวารเหล่านี้, แก่พระภิกษุสงฆ์, ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ, ภัตตาหารกับทั้งบริวารเหล่านี้, ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อน้อมถวายเป็นพระราชกุศล แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ของพระองค์จงทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน จงทรงพระเกษมสำราญ มีพระสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง ตลอดกาลนาน เทอญฯ (ผู้กล่าวคำถวายไม่ต้องกล่าวว่า "สาธุ")

หมายเหตุ.-คำถวายชุดนี้ ได้แนวความคิดจาก บมจ.ธ.กสิกรไทย ในการจัดเจริญพระพุทธนต์ ๔๙ วัน ถวายเป็นพระราชกุศลแด่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันที่ ๓-๙ พฤษภาคม ๒๕๕๒ จึงนำมาบันทึกไว้เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ผู้สนใจ และขอขอบคุณ บมจ.ธ.กสิกรไทย ไว้ ณ ที่นี้

คำกรวดน้ำแบบสั้น

อิหัง เม ญาตินัง โหตุ สุขิตา โหนตุ ญาตะโย

ขอให้ผลส่วนบุญนี้ จงสำเร็จประโยชน์แก่ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้า ขอให้ญาติทั้งหลายจงมีความสุขเถิด"

กรวดน้ำอิมินา

(นำ) หันทะ มะยัง อุททิสะนาธิฏฐานะคาถาโย ภะณามะ เส ฯ

(รับ) อิมินา ปุญญะกัมเมนะ	อุปัชฌายา คุณุตตะรา
อาจะริยุปะการา จะ	มาตาปิตา จะ ญาตะกา(ปียา มะมิง)
สุริโย จันทิมา ราชา	คุณะวันตา นะราปี จะ
พริหมะมารา จะ อินทา จะ ^๑	โลกะปาสา จะ เทวะตา
ยะโม มิตตา มะนุสสา จะ	มัชฌัตตา เวริกาปี จะ
สัพเพ สัตตา สุขี โหนตุ	ปุญญานิ ปะกะตานิ เม
สุขัง จะ ติวัง เทนตุ	ชิปปัง ปาเปละ โว มะตัง ฯ
อิมินา ปุญญะกัมเมนะ	อิมินา อุททิสะนะ จะ
ชิปปาหัง สุลละเภ เจวะ	ตัญหุปาทานะเนทะนัง
เย สันตานิ หินา ธัมมา	ยาวะ นิพพานะโต มะมิง
นัสสันตุ สัพพะทา เยวะ	ยัตถะ ชาโต ภะเว ภะเว
อุชฺฐิตัง สะติปัญญา	สัลเลโข วิริยมหิโน
มารา ละภันตุ โนกาสัง	กาตุญจะ วิริเยสุ เม
พุทธาติปะวะโร นาโถ	ธัมโม นาโถ ะรุตตะโม
นาโถ ปัจเจกะพุทโธ จะ	สังโฆ นาโถตตะโร มะมิง
เตโสตะมะนาภาเวนะ	มาโรกาสัง ละภันตุ มา ฯ

หมายเหตุ ๑.เฉพาะคำ "จะ" ที่พิมพ์ด้วยสีแดง นั้น บางวัด/สำนักนิยมสวดว่า "จะตุ"

คำถวายสลากภัตต์

เอตานิ มะยัง ภันเต สละกะภัตตานิ สะปะริวารานิ อะสุกัฏฐาเน ฐะปิตานิ ภิกขุสังฆัสสะ
โธณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ เอตานิ สละกะภัตตานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมहा
กัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ สลากภัตตอาหารกับทั้งบริวารทั้งหลาย ซึ่งตั้งไว้ ณ ที่โน้นนั้น
ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายแก่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ ซึ่งสลากภัตตอาหาร กับทั้ง
บริวารเหล่านั้น ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน
เทอญ ฯ (ผู้กล่าวคำถวายไม่ต้องกล่าวว่า "สาธุ")

คำถวายข้าวสาร

อิมานิ มะยัง ภันเต ตันตุลานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โธณชะยามะ สาธุ โน ภันเต
ภิกขุสังโฆ อิมานิ ตันตุลานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าวเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายข้าวสารกับทั้งบริวารเหล่านี้
แก่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ ข้าวสารกับทั้งบริวารเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อ
ประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ ฯ (ผู้กล่าวคำถวายไม่ต้องกล่าวว่า
"สาธุ")

คำถวายผ้าวัสสิกสาฎก (ผ้าอาบน้ำฝน)

อิมาโน มะยัง ภันเต วัสสิกะสาฎิกานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมาโน วัสสิกะสาฎิกานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย ผ้าอาบน้ำฝนกับทั้งบริวาร เหล่านี้ แก่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์ขอรับ ผ้าอาบน้ำฝนกับทั้งบริวารเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ ฯ (ผู้กล่าวคำถวายไม่ต้องกล่าวว่า "สาธุ")

คำถวายผ้าป่า

อิมาโน มะยัง ภันเต ปิงสุกฺกะจีวะราโน สะปะริวารามิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมาโน ปิงสุกฺกะจีวะราโน สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย ผ้าบังสุกุลจีวรกับทั้งบริวาร เหล่านี้ แก่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ ผ้าบังสุกุลจีวรกับทั้งบริวารเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ ฯ (ผู้กล่าวคำถวายไม่ต้องกล่าวว่า "สาธุ")

คำถวายดอกไม้ธูปเทียนเพื่อบูชา

อิมาโน มะยัง ภันเต ทีปะธูปะปุผะวะราโน ระตะนัตตะยัสสะวะ อะภิปูเชมะ อัมหากัง ระตะนัตตะยัสสะ ปูชา ทีฆะรัตตัง หิตะสุขาวะหา โหตุ อาสะวักขะยัปปัตติยา

คำแปล ข้าแต่พระคุณเจ้าทั้งหลายผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอบูชาธูปเทียนและดอกไม้ธูปเทียนเหล่านี้ แก่พระรัตนตรัย กิริยาที่บูชาแก่พระรัตนตรัยนี้ จงเป็นผลนำมาซึ่งประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน จงเป็นไปเพื่อให้ถึงซึ่งพระนิพพาน เป็นที่สิ้นไปแห่งอาสวะกิเลส เทอญ ฯ (ผู้กล่าวคำถวายไม่ต้องกล่าวว่า "สาธุ")

คำถวายกระทงสำหรับลอยประทีป

มะยัง อิมินา ปะทีเปนะ อะสุกายะ นัมมะทายะ นะทียา ปุลิเน จิตฺตัง มุนิโน ปาทะวะลัฏฺฐัง อะภิปูเชมะ อะยัง ปะทีเปนะ มุนิโน ปาทะวะลัฏฺฐัสสะ ปูชา อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ สังวัตตะตุ.

คำแปล ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอบูชา ซึ่งรอยพระพุทธรูป ที่ตั้งอยู่เหนือหาดทรายในแม่น้ำชื่อนัมมทานทีโน้น ด้วยประทีปนี้ กิริยาที่บูชารอยพระพุทธรูปด้วยประทีปนี้ ขอจงเป็นไปเพื่อประโยชน์ และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายสิ้นกาลนาน เทอญ ฯ (ผู้กล่าวคำถวายไม่ต้องกล่าวว่า "สาธุ")

คำภาวนาเมื่อยกมือไหว้พระ

(ยกมือไหว้พระพุทธรูปว่า) สาธุ พุทธัง วันทามิ

(ยกมือไหว้พระธรรมว่า) สาธุ ธัมมัง วันทามิ

(ยกมือไหว้พระสงฆ์ว่า) สาธุ สังฆัง วันทามิ

คำอธิษฐานเมื่อจบของต่าง ๆ ถวายพระ

สุทินนัง วัตะเต เม ทานัง อาสะวักขะยาเวหัง นิพพานัง โหตุ เม อะนาคะเต กาเล

คำอาราธนาพระเครื่อง

พุทธี อาราธะน่านัง

ธัมมัง อาราธะน่านัง

สังฆัง อาราธะน่านัง

พุทธี ปะสิทธิ เม

ธัมมัง ปะสิทธิ เม

สังฆัง ปะสิทธิ เม

คำภาวนาเวลาก่อนพระเจดีย์ทราย

อิมัง วาลุกัง เจตียัง อะธิฐาามิ

คำภาวนาเวลาไปเยี่ยมศพ

อะวัสสสัง มะยา มะริตัพพัง (แม้ข้าพเจ้า ก็จะต้องตายเหมือนกันท่าน)

คำภาวนาเวลารดน้ำศพ

(แบบที่ ๑) กายะกัมมัง วัจจิกัมมัง มะโนกัมมัง อะโหสิกัมมัง สัมพะปาปัง วินัสสะตุ

(แบบที่ ๒) อิทัง มะตะกะสะรีรัง อุทะกัง วัยะ สิญฺจิตัง อะโหสิกัมมัง

คำถวายผ้าไตรอุทิศแก่ผู้ตาย

อิมานิ มะยัง ภันเต ติจีวะราณี อัยยัสสะ เทมะ สาธุ โน ภันเต อะยัง ติจีวะระปุชาวิปาโก อัมหากัง มาตาปิตุอาทีนัง ญาตีนัง กาละกะตานัง สังวัตตะตุ อัมหากัง มาตาปิตุอาทะโย ญาตะกา ทานะ ปัตตัง ละภันตุ อัมหากัง เจตะสา ฯ

คำแปล ข้าแต่พระผู้เป็นเจ้าผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอถวายไตรจีวรนี้แก่พระผู้เป็นเจ้า ข้าแต่พระผู้เป็นเจ้าผู้เจริญ อันว่าผลวิบากของการบูชาด้วยไตรจีวรนี้ จงเป็นไปเพื่อญาติทั้งหลาย มี มารดาบิดาของข้าพเจ้าทั้งหลายเป็นต้น จงได้ส่วนแห่งทานนี้ ตามความประสงค์ ของพวกข้าพเจ้าทั้งหลาย เทอญ ฯ (ผู้กล่าวคำถวายไม่ต้องกล่าวว่า "สาธุ")

คำถวายคัมภีร์พระธรรม

มะยัง ภันเต อิมัง สะปะริวารัง โปฏฐะกะคันถัง พะหุชชะนะหิตายะ พะหุชชะนะสุขายะ มะหาเถเรหิ ยุตตัมปะยุตตัง อัมมิกัง อัมมะลัทธัง จาตุททิสัสสะ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมัง สะปะริวารัง โปฏฐะกะคันถัง พะหุชชะนะหิตายะ พะหุชชะนะสุขายะ มะหาเถเรหิ ยุตตัมปะยุตตัง อัมมิกัง อัมมะลัทธัง ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ที่ฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย ซึ่งคัมภีร์พระธรรม อันพระมหาเถระทั้งหลาย ชำระสอบทานแล้วอันเกิดขึ้นโดยชอบธรรม อันได้มาโดยชอบธรรม กับทั้งบริวารนี้ แก่พระภิกษุสงฆ์ ผู้มีในทิศทั้ง ๔ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ ซึ่งคัมภีร์พระธรรม อันพระมหาเถระทั้งหลาย ชำระสอบทานแล้ว อันเกิดขึ้นแล้วโดยชอบธรรม อันได้มาโดยธรรม กับทั้งบริวารนี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ. (ผู้กล่าวคำถวายไม่ต้องกล่าวว่า "สาธุ")

คำถวายเวจกุฎี (ห้องสุขา)

มะยัง ภันเต, อิมัง, วัจจะกุฎิง, อาคะตานาคะตัสสะ, จาตุททิสัสสะ ภิกขุสังฆัสสะ, โอโณชะยามะ, สาธุ โน ภันเต, ภิกขุสังโฆ, อิมัง, วัจจะกุฎิง, ปะฏิคคัณหาตุ, อัมหากัง, ที่ฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย เวจกุฎีหลังนี้ แก่พระภิกษุสงฆ์ ผู้มีในทิศทั้ง ๔ ที่มาแล้วก็ดี ยังไม่มาก็ดี ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ เวจกุฎีหลังนี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ ฯ (ผู้กล่าวคำถวายไม่ต้องกล่าวว่า "สาธุ")

คำถวายยาบำบัดความป่วยไข้ (นิยมเรียกกันว่ายารักษาโรค)

อิมานิ มะยัง ภันเต, คิลานะเภสัชขานิ สะปะริวารานิ, สังฆัสสะ โอโณชะยามะ, สาธุ โน ภันเต, สังโฆ, อิมานิ, คิลานะเภสัชขานิ, สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณหาตุ, อัมหากัญจะ, มาตาปิตุอาทีนัญจะ, ญะตะกานัง, ที่ฆะรัตตัง, หิตายะ สุขายะ.

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย ยาบำบัดความป่วยไข้ กับทั้งเวชภัณฑ์ทั้งหลายเหล่านี้ แก่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับยาบำบัดความป่วยไข้ และเวชภัณฑ์ทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลายเพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายด้วย แก่ญาติทั้งหลาย มีมารดาบิดาเป็นต้นด้วย สิ้นกาลนาน เทอญ. . (ผู้กล่าวคำถวายไม่ต้องกล่าวว่า "สาธุ")

คำถวายพระพุทธรูป

อิมัง ภันเต พุทธะรูปัง สังฆัสสะ โอโณชะยามะ อายะติง สาสะนัสสะ อะติโรจะนายะ จะ ถาวะรายะ จะ สาธุ โน ภันเต สังโฆ อิมัง พุทธะรูปัง ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ที่ฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำแปล ข้าแต่ท่านทั้งหลายผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย ซึ่งพระพุทธรูปนี้ แก่พระสงฆ์ เพื่อความรุ่งเรือง และเพื่อความถาวร แห่งพระศาสนาต่อไป ข้าแต่ท่านทั้งหลายผู้เจริญ ขอพระสงฆ์จงรับ ซึ่งพระพุทธรูปนี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย

สิ้นกาลนาน เทอญ ฯ (ผู้กล่าวคำถวายไม่ต้องกล่าวว่า "สาธุ")

คำถวายเสนาสนะ กุฏิ วิหาร

อิมานิ มะยัง ภันเต, เสนาสนานิ, อาคetanาคะตัสสะ, จาตุททิสัสสะ ภิกขุสังฆัสสะ, โอโณชะยามะ, สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ, เสนาสนานิ, ปะฏิคคัณหาตุ, อัมहाกัง ทีฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ,

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายเสนาสนะเหล่านี้ แก่พระภิกษุสงฆ์ ผู้มีในทิศทั้ง ๔ ทิศมาแล้วก็ดี ยังไม่มาแล้วก็ดี ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับเสนาสนะเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ. . (ผู้กล่าวคำถวายไม่ต้องกล่าวว่า "สาธุ")

คำถวายผ้ากฐิน

อิมัง ภันเต, สะปะริวารัง, กะฐินะทุสสัง, สังฆัสสะ, โอโณชะยามะ, สาธุ โน ภันเต, สังโฆ, อิมัง, สะปะริวารัง, กะฐินะทุสสัง, ปะฏิคคัณหาตุ, ปะฏิคคะเหตวา จะ, อิมินา ทุสเสนะ, กะฐินัง, อตถะระตุ, อัมहाกัง, ทีฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ,

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย ผ้ากฐินกับทั้งบริวารนี้ แก่พระสงฆ์ ของพระสงฆ์จงรับผ้ากฐิน กับทั้งบริวารนี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย รับแล้วจงกราบกฐิน ด้วยผ้านี้ เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ.

คำลาพระเพื่อจะกลับบ้าน

หันทะทานิ มะยัง ภันเต อาปุจฉามะ พะหุ กิจจา มะยัง พะหุกระณียา
พระสงฆ์ผู้รับลากล่าวคำว่า ยัสสะทานิ ตุมहे กาลัง มัญญะถะ
ผู้ลาพึงรับพร้อมกันว่า สาธุ ภันเต แล้วกราบ ๓ ครั้ง

คำแผ่เมตตา

สัพเพ สัตตา สัตว์ทั้งหลาย ที่เป็นเพื่อนทุกข์เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันหมดทั้งสิ้น
อะเวรา จงเป็นสุข ๆ เกิด อย่าได้มีเวรแก่กันและกันเลย
อัปยา ปชมา จงเป็นสุข ๆ เกิด อย่าได้เบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย
อะนีฆา จงเป็นสุข ๆ เกิด อย่าได้มีความทุกข์กายทุกข์ใจเลย
สุขี อัตตานัง ปะริหะรันตุ จงมีความสุขกายสุขใจ รักษาตนให้พ้น
จากทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิด ท่านทั้งหลาย ที่ท่านได้ทุกข์ขอให้ท่านมีความสุข ท่าน
ทั้งหลายที่ท่านได้สุข ขอให้สุขยิ่งขึ้นไป เทอญ

คำภาวนาเวลาทอดผ้าหน้าศพ

นามะรูปัง อะนิจจัง นามะรูปัง ทุกขัง นามะรูปัง อะนัตตา

คำภาวนาเวลาจุดศพ

(แบบที่ ๑) อะสุจิ อะสุกัง กัมมัญฐานัง ภาเวติ

(แบบที่ ๒) จูติ จุตัง อะระหัง จูติ

(แบบที่ ๓) อะยัมปิ โข เม กาโย เอวัง ภาวี ธัมโม เอวัง อะนะตိโต

คำกรวดน้ำแบบสั้น

อิหัง เม ญาตินัง โหตุ สุขิตา โหนตุ ญาตะโย

ขอบุญนี้จงสำเร็จ แก่ญาติทั้งหลาย ของข้าพเจ้าเถิด ขอญาติทั้งหลายจงเป็นสุข ๆ เถิด

คำอธิษฐานปิดทองลูกนิมิต

ขอเดชะบุญทานการกุศล

ปิดนิมิตอุโบสถทศพล

เป็นนิมิตลูกเอกเสกประสาท

เป็นนิมิตเตือนตาสาธุการ

เกิดชาติหน้าอย่ารู้เข็ญได้เป็นใหญ่

ปิดนิมิตลูกทศบุรพา

ปิดนิมิตลูกทศอากเนย์

ปิดนิมิตทศทักษิณศักติชัย

ปิดนิมิตลูกทศหรีดี

ปิดนิมิตทศประจิมอัมมูรา

ปิดนิมิตทศพายัพดับทุกข์โสภ

ปิดนิมิตทศอุดรกรประคอง

ปิดนิมิตทศอีสานประการทำย

รวมเกล้าลูกสุกใสใจเบิกบาน

เริ่มลูกต้นกลางโบสถ์ โชติตรการ

งามโอภาสภาคเฉลิมเสริมสัณฐาน

ท่ามกลางงานบุญพิธีผูกสีมา

รูปวิไลเป็นเสน่ห์ดังเลขา

ให้ก้าวหน้าเกียรติยศปรากฏไกล

ขอให้เทวาประสิทธิ์พิสมัย

ให้สมใจสมบัติวัฒนา

ขอให้ชีวิตมันร่อยช้นชา

ปรารถนาใดได้ตั้งใจปอง

นิราศโรคนิราศภัยร้ายทั้งผอง

ได้เงินทองสมหมายทุกรายการ

ให้สมหมายได้สุขทุกสถาน

กว่าจะถึงซึ่งนิพพานเมื่อนั้น เทอญ

ธรรมสาธก ประพันธ์

คณะกรรมการผู้พัฒนาคู่มือมาตรฐานพิธีการ : แนวปฏิบัติสำหรับศาสนพิธีกร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พีรวัส อินทวิ	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประดิษฐ์ ชื่นบาน	รองประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร.ธงไชย สุขแสง	กรรมการ
นายมवलชน สายบุตร	กรรมการ
อาจารย์ทองพูล ชุมคำ	กรรมการ
อาจารย์พิทักษ์ แสนกล้า	กรรมการ
อาจารย์ ดร.วิโรจน์ ทองปลิว	กรรมการ
นายพิพัฒน์ วิถี	กรรมการและเลขานุการ